

Tegevuse ülevaade 2011-2012

NAISKODUKAITSE

NAISKODUKAITSE

NAISKODUKAITSE

Tegevuse ülevaade 2011-2012

Naiskodukaitse
2013

Fotode autorid:

- lk 6* Naiskodukaitse ringkondade lipud. Pilt Liivi Reinhold.
lk 8 Paraad Jõgeval, 2009.a. Pilt Eveli Nõgu.
lk 117 Öös on asju... talvine ellujäämiskursus (Jõgeva RK). Pilt Liina Laurikainen.
lk 134 Juhtide laager Saaremaal juulis 2012. Pilt Eveli Nõgu.

Väljaandja: Naiskodukaitse ja trükikoda Paar
Koostaja ja toimetaja: Leane Morits (NKK Tartu ringkond)
Kujundus: Egge Edussaar-Harak (NKK Tartu ringkond)

© Naiskodukaitse, 2013

ISSN 2346-5654

SISUKORD

SAATEKS	7
Naiskodukaitse liikmeskond ja tegevus aastatel 2011 - 2012	9
ALUTAGUSE ringkond	17
HARJU ringkond	23
JÕGEVA ringkond	30
JÄRVA ringkond	37
LÄÄNE ringkond	43
PÕLVA ringkond	49
PÄRNUMAA ringkond	55
RAPLA ringkond	61
SAAREMAA ringkond	66
SAKALA ringkond	76
TALLINNA ringkond	84
TARTU ringkond	91
VALGA ringkond	98
VIRU ringkond	106
VÕRUMAA ringkond	113
Tekstis kasutatud lühendid	118
Ringkondade esinaised, juhatused ja revisjonikomisjonid 2011 - 2012	119
Jaoskondade esinaised ja juhatused 2011 - 2012	122
Naiskodukaitse keskjuhatuse liikmed	128
Naiskodukaitse autasud 2011 - 2012	129
Naiskodukaitse võistluste tulemused	132

SAATEKS

Ühisel jõupingutusel oleme saanud valmis järjekordse Naiskodukaitse tegevust kajastava kogumiku. Siinses raamatus keskendusime aastatele 2011-2012. Olen siiralt rõõmus, et kahe aasta jooksul oleme teinud ja saavutanud sedavõrd palju, et raamatu kokkupanekul materjalipuudust polnud karta. Vastupidi, küllap leidis iga kirjutaja, et tegelikult oleks veel väga palju öelda ja kindlasti on ka nautimisväärtset pildimaterjali tunduvalt enam kui trükilehtedele jõudis.

Kogumiku ülesehituses jäime juba sissetallatud rajale. Ka meie eelmine raamat Naiskodukaitse tegevuse ülevaade 2003-2010 oli ennekõike ringkondadepõhine. Sama põhimõtet järgisime ka nüüd, kus iga ringkond sai kirjutada just kohalikele eripäradele toetudes kahe aasta olulisematest asjadest. Seega usun, et iga naiskodukaitsja kogeb seda raamatut lugedes äratundmisrõõmu, märgates end mõnel fotol, leides enda nime mõne juhatuse või revisjonikomisjoni koosseisust või lugedes üritusest, kus isegi kohal käis. Seega see raamat on meist enestest, iga naiskodukaitsja pingutustest ja edusammudest. Nautigem üheskoos seda lugemisvara ja tundkem uhkust endi ja oma organisatsiooni üle!

Lõpetuseks oleks paslik tänada kõiki kirjutajaid ja fotograafe, kelle loometöö tulemusena see raamat on valminud. Eraldi tunnustust väärib Naiskodukaitse Tartu ringkonna instruktor Leane Morits, kes kogu projekti taaskord eest vedas. Kujundustöö tegi ära Tartu ringkonna tegevliige Egge Edussaar-Harak. Suur tänu kõikidele Naiskodukaitse töö tegijatele!

Airi Tooming
Naiskodukaitse esinaine

NAISKODUKAITSE LIIKMESKOND JA TEGEVUS AASTATEL 2011 - 2012

Nele Pernits
Airi Tooming

Juhtimine

Aastatel 2011 ja 2012 juhtis organisatsiooni 2006. aastast ametis olev esinaine Airi Tooming (Neve). Naiskodukaitse esinaine asetäitja ametis jätkas Kersti Podmošenski, kes seda ametit ka varasemalt pidas, 2012. a algusest asendas teda senine Tallinna ringkonna vabatahtlik liige Marilin Prants. 2011. a aprillist detsembrini, pr Toomingu lapsehoolduspuhkuse ajal, täitis Naiskodukaitse esinaine ülesandeid Kersti Podmošenski.

Kahe aasta jooksul 16 korda koos käinud Naiskodukaitse keskjuhatuses olid arutlusel erinevad organisatsiooni arengu suhtes olulised teemad. Näiteks kavandati Naiskodukaitsele ajalookomisjoni ja sümboolikakomisjoni loomist ning valmistati ette mõlema komisjoni töökord. Arutleti mentorlusprogrammi üle ja kavandati Naiskodukaitse juubeliaasta üritusi. Uuendati mitmeid dokumente ja blankette ning tegeleti igapäevasemate küsimustega.

Naiskodukaiste keskkogu käis tavapäraselt koos korra aastas ning kinnitas muude otsuste hulgas organisatsiooni arengukava aastateks 2012-2015. Tegeleti ka ajaloo- ja sümboolikakomisjoni loomise kavandamisega ja nende töökordadega ning viidi sisse parandused Naiskodukaitse põhikirja.

Keskrevisjonikomisjon jõudis oma arengus etapini, kus mitte ainult ei teostata ise revisjoni, vaid antakse suunised ringkondade revisjonikomisjonidele ja koordineeritakse keskselt nende tegevust ning analüüsitakse revisjonide tulemusi.

Liikmeskond

Naiskodukaitse tegevliikmete arv tõusis kahe aasta jooksul 188 liikme võrra. Tegelikult võeti tegevliikmeid vastu rohkemgi, aga ringkondades arvati aastaid passiivseid olnud liikiidmeid hulgaliselt välja, mis omakorda vähendas tegevliikmete arvu kasvu. 2011. aastal tehtud põhikirja muudatusega lisandus liikmestaatusena noorliige ja 2012. aasta lõpuks oli organisatsioonil juba arvestatav hulk noorliikmeid. Samuti nähti 2011. a põhikirja muudatustega ette võimalus liikmestaatuse peatamiseks.

	1.01.2011	Kasv	31.12.2011	Kasv	31.12.2012
Tegevliikmed	1577	130	1707	58	1765
Auliikmed	10	0	10	1	11
Toetajaliikmed	23	4	27	3	30
Noorliikmed	0	3	3	10	13
Peatanud	0	5	5	20	20
Kokku	1610	142	1747	92	1839

Arvuliselt on kahe aasta jooksul enim kasvanud Tartu, Lääne, Harju ja Alutaguse ringkonnad. Ainsana on kahe aasta lõikes vähenenud Rapla ringkonna liikmeskond. Kuigi liikmeskonna kasv ei olnud kahe aasta jooksul nii jõuline kui arengukavas loodetud, siis organisatsiooniga liituda soovivate naiste hulk kasvab endiselt iga aastaga.

Järgnevas koondtabelis on toodud liikmeskonna arvanded seisuga 31.12.2012.

		Liikmestaatus peatatud	Noorliikmed	Tegeviikmed	Auliikmed	Toetajaliikmed	KOKKU
1	Alutaguse			133		1	134
2	Harju			146			146
3	Jõgeva	11	4	108	3		126
4	Järva			127			127
5	Lääne		1	159	1		161
6	Põlva			83	1	2	86
7	Pärnu			50			50
8	Rapla			84			84
9	Saaremaa	1	2	120			123
10	Sakala		1	86	2	2	91
11	Tallinn	3		202		11	216
12	Tartu	5	1	165	2	8	181
13	Valga		2	76		1	79
14	Viru			114			114
15	Võru		2	112	2	5	121
	Kokku:	20	13	1765	11	30	1839

Potentsiaalsete liikmete tähelepanu köitmiseks tehakse järjest süsteemsemat ja läbimõeldumat PR-tööd nii üle-eestiliselt näiteks Naiskodukaitse kodulehte kaasajastades kui ka ringkondades kohapeal.

Liikmemaksu kohustuse täitmise protsent on aastate lõikes järjest tõusnud ulatudes 2011. aastal 69,1 protsendini ja 2012. aastal 71,5 protsendini. Lisaks liikmemaksu tasumisele on kasvanud ka liikmeskonna aktiivsus, kuna Naiskodukaitse tegevuses osales 2011. aastal vastavalt 74% ja 2012. 78% liikmetest. Loomulikult ei saa aktiivsust mõõta ainult üritustel osaletud päevade arvuga, kuna enamik korralduslikku ja mõtlemistööd tehakse ära väljaspool üritusi. Sellegipoolest on uhke öelda, et organisatsioonis on liikmeid, kes on osalenud üritustel üle 100 päeva aastas. Näiteks osales 2012. aastal Harju ringkonna liige Eve-Merin Aas Naiskodukaitse tegevuses 134 päeval.

2012. aastal jätkati arenguvestluste läbiviimist ja püüti toimima saada varemalt loodud erialagrupid.

Väljaõpe

Naiskodukaitse väljaõpe on kulgenud 2011. ja 2012. aastal varasemalt sissetallatud rada. Kõik ringkonnad on saavutanud võimekuse viia aastas läbi vähemalt neli baasväljaõppe moodulit. Üle-eestiliselt korraldatakse erialakursuseid ja käiakse Kaitseliidu Koolis erinevatel juhtimis- ja õpetamisoskusi arendavatel kursustel.

Baasväljaõppe läbimine

Naiskodukaitstes on 2012. aasta lõpuks palju liikmeid, kellel on läbitud mõned baasväljaõppe moodulid, aga on hulga vähem neid, kellel oleks kogu baasväljaõppe ehk kõik neli moodulit läbitud. Siiski on baasväljaõppe läbimise protsent kahe aasta lõikes tõusnud ja kuna organisatsioonis on hakatud järjest enam rõhutama, et baasväljaõppe on kõige alus, siis pööratakse ringkondades järjest enam tähelepanu nii uute kui ka juba staažikate liikmete baasväljaõppele suunamisele. Allolevas tabelis on näha liikmete protsent ringkonniti, kellel on baasväljaõppe täismahus läbitud. 2012. aasta lõpuks on täismahus baasväljaõppe läbinud liikmete osakaal suurim Viru ja Jõgeva ringkondades ja väiksem Saaremaa ringkonnas. Kõigist Naiskodukaitse liikmetest on läbinud 2012. aasta lõpuks baasväljaõppe täimahus 44,4%, mis on 5,6% enam kui baasväljaõppe läbinute hulk 2011. aasta lõpul.

Tabel. Baasväljaõppe täismahus läbinute % liikmeskonnast

	Alutaguse	Harju	Jõgeva	Järva	Lääne	Põlva	Pärnu	Rapla	Saaremaa	Sakala	Tallinn	Tartu	Valga	Viru	Võru	Kokku
2011	44,0	52,7	40,7	47,4	34,9	32,0	30,6	31,9	11,6	27,6	45,3	41,0	29,2	68,2	29,9	38,8
2012	47,0	54,1	62,0	43,3	40,3	32,5	38,0	47,6	18,3	45,3	47,5	40,6	35,5	70,2	33,9	44,4

Naiskodukaitse kursused

2011. aastal kinnitas Kaitseliidu ülem revalveeritud „Naiskodukaitse ja Kaitseliidu välikoka kursuse“ kava, mis ajaga kaasa minnes sisaldab senisest rohkem kaugõpet ja kasutab ära virtuaalseid võimalusi.

Naiskodukaitse korraldas peamiselt kursuseid, mida on juba ka varasemalt tehtud. Ainsa uue kursusena viidi läbi Rühmaparameediku erialakursus Kaitseliidus, mis koostati 2009. aastal Kaitseliidu Koolis Väljaõppetehnoloogia kursuse raames.

Allolevast tabelist on näha liikmete osalemine Naiskodukaitse üle-eestilistel kursustel aastatel 2011 ja 2012. Kõige rohkem liikmeid lõpetas kahe aasta jooksul Naiskodukaitse avalike suhete kursuse. Kokku osaleti Naiskodukaitse kursustel 127-l korral.

	2011	2012	Kokku
Naiskodukaitse organsatsiooniõpetuse instruktori kursus	10	0	10
Rühmaparameediku erialakursus Kaitseliidus	5	0	5
Naiskodukaitse avalike suhete kursus	15	20	35
Staabiassistendi baaskursus	12	12	24
Naiskodukaitse ja Kaitseliidu välikoka kursus	17	8	25
Naiskodukaitse toitlustuse erialarühma juhi kursus	11	0	11
Esmaabi instruktori kursus	9	8	17
Kokku osalusordi	79	48	127

Organisatsiooniõpetuse instruktori kursused

Toimus üks kord 2011. aastal. Kursuse ülesehitus soodustab seda, et kaob piir õpetaja ja õppija vahel, sest tunde annavad kõik, analüüsivad kõik, ideid genereerivad kõik ja ka õpivad kõik. Ametlikult instruktori rollis olid seekord Järva ringkonna instruktor Tiia Mettus, Võrumaa ringkonna instruktor Merlit Aldošin (Maask) ja kursuse ülemana Nele Pernits (Sarrapik) Kaitseliidu Koolist. Kursuslasi oli kokku kümme ja pärit olid nad seitsmest ringkonnast. Naiskodukaitse esinaine Airi Tooming on öelnud, et organisatsiooni seisukohast on tegemist üliolulise kursusega, sest just nendest naiskodukaitsjatest, kes õpetavad ringkondades organisatsiooniõpetust sõltub, kui teadlikud ja motiveeritud on meie uued liikmed.

Rühmaparameedikute erialakursused Kaitseliidus

Toimus pilootkursusena alates 2010. aasta sügisest ja lõppedes 2011. aasta suvel. Kursus koosnes kaugõppest, 8-st statsionaarõppe nädalavahetusest, viiepäevasest taktikanädalast ja kiirabipraktikast. Tegu oli üldse kõige esimese parameedikukursusega Kaitseliidus. Kursust alustas 5 naiskodukaitsjat ja 9 kaitseliitlast ning kõik 5 naiskodukaitsjat selle ka lõpetasid. Kursuse hingeks ja eestvedajaks oli Naiskodukaitsese esinaine asetäitja Kersti Podmošenski ning kursusel panustas instruktorite ja abiinstruktoritena nii suur hulk naiskodukaitsjaid, kaitseliitlasi, kaitsevaelasi ja meditsiinitöötajaid, et oleks pea võimatu neid siinkohal üles lugeda.

Naiskodukaitsese avalike suhete kursused

Toimus kaks korda korraldatuna 2011. aastal Tartus ja 2012. aastal Lõõlas. Tartus toimunud kursuse lõpetas 15 naiskodukaitsjat. Kursuse ülemaks oli Tartu ringkonna instruktor Leane Morits ning instruktoriteks Virge Prank-Vijard Tartu, Jane Särg Sakala, Taive Saar (Kuuse) Järva ja Kristel Kitsing Viru ringkonnast.

Lõõlas oli kursuse eestvedajaks Tiia Mettus Järva ringkonnast ning instruktoritena panustasid Leane Morits Tartu, Elisa Jakson (Sammelselg) ja Eveli Nõgu (Sammelselg) Tallinna ning Ene Sügav Sakala ringkonnast. Lisaks veel Naiskodukaitsese esinaine Airi Tooming ja mjr Tanel Rütman ning ltn Merle Ott Kaitseliidust. Kursuse lõpetas 20 naiskodukaitsjat. Mõlemad kursused tuleb kasulikuks tunnistada, kuna neile järgnesid osalejate innustunud ja motiveeritud kirjutised Naiskodukaitsese kodulehel.

Staabiassistendi baaskursused

Toimus nii 2011. kui 2012. aastal vastavalt Alus Rapla ringkonna instruktor Küllike Kaljendi korraldatuna ja Meegomäel Võrumaa ringkonna instruktor Merlit Aldošini (Maask) korraldatuna. Alus toimunud kursuse lõpetas 12 naiskodukaitsjat ja 3 kaitseliitlast, Meegomäe kursuse 12 naiskodukaitsjat. Osakest Staabiassistendi baaskursuse raskusest ja samas põnevusest on kirjeldatud 2011. aasta kursuse järel nii:

„Kursuslastele anti paar hetke hinge tõmbamiseks ja juba olidki nad gruppidesse jagatud ja juba langeski neile kaela rohkem ülesandeid, kui neile tundus, et nad täita jõuaksid. Lahti läks kiire sevimine - kes lõikas sõjamänguks tingmärke välja, kes kleepis tingmärke, kes tutvus lamineerimisaparaadiga ja kes töötas kaardiga, kes oli lihtsalt nõutu ja palus abi, saamata aru, kust otsast ülesandeid lahendada hakata. Aga ajapikku kõik laabus, tekkis teadmine, et jõutakse oma ülesannetega valmis ja kõigega saadakse hakkama, sest nõuti ju ainult seda, mida varem õpitud ja

harjutatud oldi. Just siis, kui hakkas tekkima meeldiv rahulolu iseeendaga, löödi kõik jälle segi ja töö jätkus kahes grupis. Südaöö oli ammu seljataha jäänud ja lossivaim oli ilmselt kõrgele torni peitunud, sest kogu öö kuni hommikuni välja kaikusid majas lahinguhääled ja Alu mõisa iidsetes ruumides töötasid staabid täis punaste ninade ja väsinud silmadega ent vankumatuid staabiassistente, kelle kohus oli reageerida igale korraldusele, igale sõnumile, igale muutusele lahingus.“ Alus toimunud kursusel langes põhiruskus instruktoritena Rapla maleva ohvitseridele ja Meegomäe kursusel Võru Lahingukooli ohvitseridele ja allohvitseridele.

Naiskodukaitse ja Kaitseliidu välikoka kursus

Toimus üks kord mõlemal kõne all oleval aastal. Mõlema kursuse ülemaks oli Elle Vinni Alutaguse ringkonnast. 2011. aastal olid lisaks Ellele instruktoriteks Aet Kala Harju ja Mariana Maasik Jõgeva ringkonnast. 2011. aasta kursus oli tähelepanuväärne mitme asja poolest:

Viimast korda sooritati kursust lõpetav õppepraktika Erna retke baaslaagris ja esmakordselt oli kursusel osalemas ka üks meesisik. Kursuse lõpetas 17 naiskodukaitsjat. Samuti oli eriline ka 2012. aasta kursus, kus instruktoritena panustasid Leane Morits Tartu, Aet Kala Harju ja live Rohtla Alutaguse ringkonnast. Nimelt viidi selle kursuse õppepraktika esmakordselt läbi suurõppusel „Kevadtorm“ ning kursusel osales juba 6 meest. Kursuse lõpetas 8 naiskodukaitsjat.

Maret Meriste Tartu ringkonnast on oma kogemusest välikokana Kevadtormil muuhulgas kirjutanud nii: „Kuna Kevadtorm imiteeris päris-sõda, siis vastavalt 'sõja' edenemisele tekkis ka vajadus vägesid ümber paigutada. Oli siis tegu taganemise, ründeale asumise või lihtsalt ümberpaiknemisega. Ja kuna meie olime seotud oma lahingkompaniiga, siis pidime liikuma sinna, kuhu liikus meie kompanii. See tähendas seda, et pidime olema iga hetk valmis pakkima kogu köögi ja oma laagri, et olla valmis liikuma. Suhteliselt leebe variant oli see, kui mõni tund enne edasiliikumist anti käsk valmisolekuks. Aga juhtus ka nii, et hommikul kell 5 kõlas äratus ja tuli käsk 20 minuti jooksul laager ja telgid pakkida ning olla valmis autodele laadimiseks.“

Naiskodukaitse toitlustuse erialarühma juhi kursus

Toimus 2012. aastal traditsiooniliselt koos Naiskodukaitse ja Kaitseliidu välikoka-kursuse teise nädalavahetusega. Kursusel osales 11 juba kogenud välikokka, et lihvida oma oskusi väliköögi meeskonna juhina. Kursust vedas eest nagu ikka Elle Vinni Alutaguse ringkonnast ja instruktorina aitas kaasa Merle Kodu samast ringkonnast.

Esmaabi instruktorigi kursus

Toimus nii 2011. kui 2012. aastal. 2011. aastal oli kursus Lõõlas ja kursuse ülemaks oli Järva ringkonna instruktor Tiia Mettus, 2012. aastal vastavalt Jõhvis ja Elle Vinni. Kursuse lõpetas vastavalt 9 ja 8 naiskodukaitsjat. Instruktoritena panustasid teiste seas naiskodukaitsjad Kersti Podmošenski Tallinna ringkonnast, Urve Loit Sakala, Jaana Ukkur Valga ja Maret Kommer Pärnu ringkonnast.

Lisaks kursustele toimusid veel esmaabi instruktorite täiendõpe, avalike suhete alane täiendõpe ja igapäevaturvalisuse instruktorite seminar. Eestvedajateks Kersti Podmošenski esmaabi vallas, Leane Morits avalike suhete alal ja Mariana Maasik igapäevaturvalisuses. Osalejatele pakkus palju põnevust esmakordselt toimunud avalike suhete alane täiendkoolitus, kus õpiti erinevate rollimängude käigus

organisatsiooni tutvustamist, saadi aimu projektijuhtimisest, tehti ajutööd Naiskodukaitse sõnumi teemal ning arutleti Naiskodukaitse sümboolika ja selle kasutamise üle. Lääne ringkonna avalike suhete grupi liige Ave Proos kiitis õppenädalavahetust väga, pidades kõige olulisemaks silmast silma kohtumist teiste PR-inimestega, et muresid ja rõõme jagada: „Koolitus tugevdas soovi sama hooga oma tööd jätkata.“ Ning Viru ringkonnast osalenud Velli Ehasalu lisas: „Mis sa hing veel ühelt koolitusest ootad?“

Osalemine Kaitseliidu Kooli kursustel

Naiskodukaitsetele on alati meeldinud õppida ja Kaitseliidu Koolis käia. Ka 2012. aastal täiendasid Naiskodukaitse liikmed end mitmetel kursustel kokku 244 korral. Nagu allolevast tabelist näha, olid kõige populaarsemad kursused Juhtimine praktikas 1 ja 2. Kindlasti tuleb välja tuua ka fakt, et kahe aasta jooksul sai Naiskodukaitse endale juurde 46 instruktorigi, kes on valmis oma kogunenud erialaseid teadmisi jagama teiste liikmetega.

Tabel. Naiskodukaitsete osalemine Kaitseliidu Kooli kursustel.

	2011	2012	Kokku
Instruktorikursus	28	16	44
Juhtimine praktikas 1	29	23	52
Juhtimine praktikas 2	26	20	46
Juhtimiskursus I	5	6	11
Juhtimiskursus II	4	9	13
Juhtimiskursus III	3	0	3
Avaliku esinemise kursus I (presentatsioon)	10	13	23
Avaliku esinemise kursus II (kõne)	10	14	24
Väljaõppetehnoloogia kursus	1	1	2
Revisjonikomisjoni liikme kursus	0	14	14
Värbamiskursus	3	0	3
Formeerimispunkti juhtkonna; formeerimisinstruktorigi kursus	8	0	8
Laskeinstruktorigi kursus	1	0	1
Kokku osaluskordi	128	115	244

Võistlused

Mõlemal aastal toimus Naiskodukaitse laskevõistlus. 2011. aastal oli korraldajaks Harju ringkond ja osales 16 võistkonda. 2012. aastal korraldas Lääne ringkond laskevõistluse „Metsiku Lääne moodi“ kevadiselt karmides välitingimustes, kus osales 12 võistkonda.

2011. aastal korraldati üle aastate Naiskodukaitse Koormusmatk naiskodukaitsetele endi poolt ja mitte kahasse Eel-Ernaga. Jõgeva ringkonna korraldatud võistluse rajale startis kokku 16 neljaliikmelist naiskonda. Noorim võistleja oli 18- ja vanim 61-aastane. Naiskodukaitse esinaise sõnul oli see, et esindatud oli tervelt 14 ringkonda, parim tulemus koormusmatkade ajaloo ning ilmselt andis võistlusele uue hingamise asjaolu,

et üle aastate otsustati korraldada koormusmatk Eel-Erna võistlusest eraldi. Võistluse võttis hästi kokku Jõgeva ringkonna esinaine Maris Mäeotsa: „Pole oluline, kui vana ja kogenud on rajajamineja, paras ports eneseületust, närvikõdi ja uusi kogemusi pakub koormusmatk igal juhul.“ 2012. aasta koormusmatkal jäi enamik võistkondi alla Raplamaa rabadele ning pjedestaali kohad jagati kolme viimase jalulolija vahel.

Naiskodukaitse traditsiooniline spordilaager toimus 2011. aastal Lääne-Virumaal Aartikal. Võistlustelt, kus eelkõige tuli võidelda vihmaga, väljus võitjana Lääne ringkond.

Erialavõistlustest toimusid 2011. aastal side- ja staabieriala võistlus Hiiumaal ning ajaloo ja avalike suhete võistlus Tallinnas. Mõlemad olid omapäraste loominguiliste ülesannetega maastikumaketi koostamisest video tegemiseni ja pakkusid osalejatele rohkelt uusi kogemusi ning lustakat ajaveetmist.

2012. aastal korraldas Valga ringkond Pukas esmaabi erialavõistluse, kus esmakordselt osalesid ühes võistkonnas naiskodukaitsjad ja kodutütred. Simunas korraldas Viru ringkond toitlustuse erialavõistluse, kus tuli Tuhkatriinu kombel tuhandeid herneid otsida, võileivatorti teha, puid saagida ja palju muud korda saata.

2012. aastal toimusid esmakordselt Naiskodukaitse spordivõistlused, mida pioneerina korraldas Sakala ringkond. Joosti, hüpati, sõideti rattaga, mängiti indiat ja tehti palju muud. Võitjaks tuli sport ja kaotajaks jäid need, kes ei osalenud.

Olulisemad projektid

2011. aastal toimus järjekorras juba teine juhtide laager Saaremaal. Tutvuti uue juhi retseptiraamatuga (koostas Riina Nemvalts ja illustreeris Tuuli Türk), mentorprogrammiga ning arutleti revideerimise üle.

2012. aasta suvel alustati Naiskodukaitse mentorlusprogrammi testperioodiga, mille ajal organisatsiooni värsked mentorid katsetavad Sakala ringkonna liikmete väljatöötatud mentorlusprogrammi, et tuua aasta pärast välja kogetud head ja vead. Mentorlusprogrammi veavad eest Marilyn Prants ja Riina Nemvalts Tallinna ringkonnast.

2011. aastal kinkis Naiskodukaitse Kaitseliidu Koolile 10. aastapäevaks roosipeenra. Idee autoriteks olid Leane Morits Tartu ja Tiina Leesik Lääne ringkonnast, panustajateks kõik liikmemaksu maksnud naiskodukaitsjad ning teostajateks mitmed organisatsiooni liikmed üle Eesti. Raplamaa ajaleht „Nädaline“ kirjutas roosipeenra tegemisest nii: „Terve eilse päeva toimetas grupp naisi Alus mõisahoonde ümber, et rajada sinna uhke roosipeenar. Rõõmuks endale ja iluks teistele. Võimalus paljudele inimestele midagi kaunist kinkida maksti omast taskust kinni. Siirus ja pühendumus, millega töö kallal oldi, oli ehe ja nakkav. Kusjuures mitte kordagi ei rõhutatud, et vaadake, kui vahvad me oleme ja mida me teile teeme. Neil ei tulnud pähegi oma teo eest tänu anuda. Nad olidki isetud, olidki puhtast südamest enda rõõmust teistele rõõmu valmistama tulnud.“ Roosipeenar on Alu mõisa õuel kõigile vaatajatele imetlemiseks avatud.

Traditsiooniliselt toimus nii 2011. kui ka 2012. aastal Naiskodukaitse fotokonkurss, mida esmakordselt ei viinud läbi Tallinna ringkond. 2011. aastal oli korraldajaks Jõgeva ringkond ja konkursi teemaks „Aeg olla eestlane“, 2012. aastal Rapla ringkond ja „Meie, naised“.

Naiskodukaitse teise ja kolmanda kudumisprojekti raames anti jõulude ajal missioonil teenivatele sõduritele üle vastavalt 2011. aastal 197 ja 2012. aastal üle 200 paari

rahvusliku muustriga isekootud kindaid-sokke. Naiskodukaitse esinaine Airi Toomingu sõnul on „jõulukingituste projekt Naiskodukaitse jaoks muutunud juba „isekuduvaks“, sest kolme aasta eest alustades pidime kõvasti pingutama, et nõutud arv sokke-kindaid kootud saaksime. Täna peame pigem naise tagasi hoidma.“

Traditsiooniliselt korraldati koostöös Eesti Politsei Naisühenduse ja Sisekaitseakadeemiaga koguperepäev „Naistelt naistele“, mille raames koguti 2011. aastal annetusi Eesti Naiste Varjupaikade Liidu toetuseks üle 700 euro ja 2012. aastal 845,50 eurot vägivalda kogenud naiste tugitelefoni tegevuse toetamiseks. Perepäev kannab lisaks heategevusele ka harivat ja meelelahutuslikku eesmärki läbi erinevate töötubade ja demonstratsioonide.

2011. aastal käivitati koostöös Eesti Rahva Muuseumiga mälestuste kogumise projekt, mille eesmärgiks oli teada saada Naiskodukaitse, Kodutütarde ja Noorte Kotkaste liikmete ja juhtide igapäevase tegevuse, elu-olu ja väljaõppe kohta enne Teist maailmasõda. Projekti raames paluti endast teada anda inimestel, kes olid olnud organisatsioonide liikmed või teadsid muul moel nende igapäeva elust. Naiskodukaitsjad võtsid nende inimestega kontakti ja viisid läbi intervjuud, mille käigus pandi kõik väärtuslikud mälestused kirja.

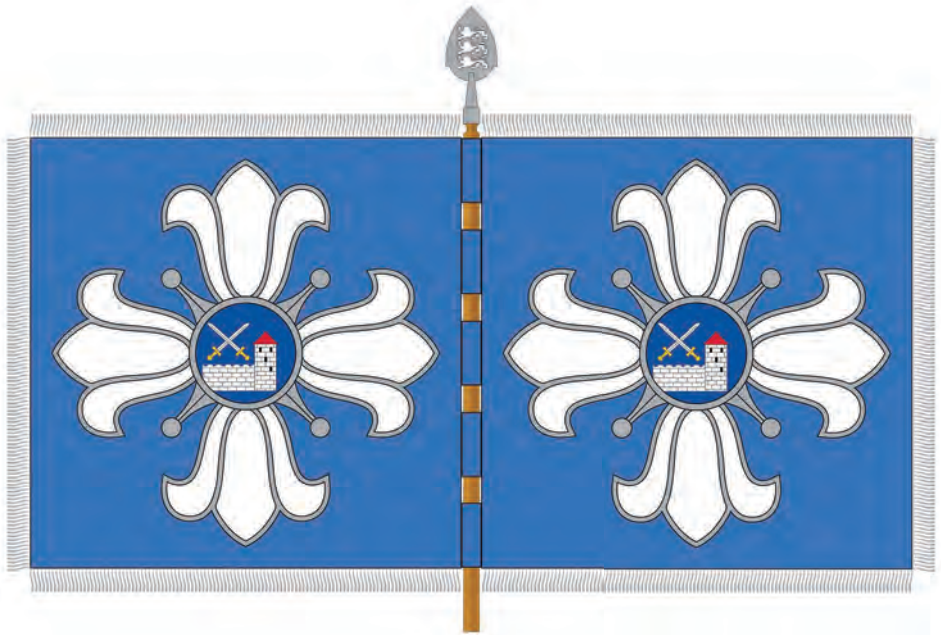
Mõlemal aastal tähistati üle-eestiliselt ka Naiskodukaitse aastapäeva. 2011. aastal toimus pidu Sangaste lossis. Üle aastate oli külalisena kohal ka toonane Kaitseväe juhataja kindral Ants Laaneots. Meeldejäävaks muutsid ürituse ka Kaitseliidu Peastaabi mehed, kes igale üritusel viibinud naiskodukaitsjale tänutäheks roosi kinkisid.

2012. a oli Naiskodukaitse juubeliaasta, mil tähistati 85 aasta möödumist organisatsiooni loomisest. Piduüritus toimus Tartus ajaloolise Kaitseliidu maja uhkes saalis. Tartu ringkonna naiskodukaitsjad olid kõvasti vaeva näinud ning ette valmistanud suurepärase kultuuriprogrammi. Muuhulgas saime osa ajaloolisest näidendist, mille autoriks oli Tartu ringkonna naiskodukaitsja Eha Jakobson. Juubeliaastale kohaselt oli kohal ka hulk väärikaid külalisi, nende seas Naiskodukaitse auliige pr Ingrid Rüütel abikaasaga, Riigikogu esimees pr Ene Ergma, kaitseväe juhataja brigadikindral Riho Terras, Riigikogu riigikaitsekomisjoni esimees Mati Raidma, Kaitseliidu ülem ja paljud teised. Äsja Kaitseliidu ülema ametist lahkunud kolonelleitnant Raivo Lumiste anti rohkete auavalduste saatel üle Naiskodukaitse hõberist.

2010. aastal toimus esmakordselt Aasta kaitseliitlase ja Aasta naiskodukaitsja valimine. Tänuüritus konkursile esitatud nominentidele on korraldati Kaitseliidu taastamise aastapäeval 17. veebruaril 2011. a. 2010. aasta naiskodukaitsjaks valiti Kristiina Abel Tartu ringkonnast, 2011. aasta tegude eest sai vastava tiitli Nele Sarrapik Rapla ning aasta hiljem Lembe Lahtmaa Sakala ringkonnast. Tiitli üleandmine toimub nüüdseks juba traditsiooniliselt Kaitseliidu taastamise aastapäeval.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et naiskodukaitsjatel oli kaks väga tegusat aastat täis nii uusi ettevõtmisi kui ka juba traditsioonilisi üritusi. Oli suuri arenguid ja oli ka õppimiskohti.

Olid tavalised Naiskodukaitse aastad.

Lipp pühitsetud 19. augustil 2007.aastal.

ALUTAGUSE RINGKOND

Elle Vinni

Ringkonna areng

Alutaguse ringkonnas on 2012. aasta lõpu seisuga 135 liiget. Aastaga on juurde tulnud 17 uut liiget. Välja oleme arvanud 4 liiget. Meie ringkonna juurdekasv on stabiilne ja pidev. 2011. aastal nägime vaeva uute liikmete värbamisega. Tegime organisatsiooni tutvustavaid üritusi - käisime Pere Messil Jõhvis, kus me valmistasime käsitöökomme ja lasime huvilistel täita Naiskodukaitse sobivuse teste. Pakkusime piparmündi teed õunamahlagaga. Loomulikult ei puudunud ka voldikud ja muud organisatsiooni tutvustavad materjalid. Oma ringkonda tutvustasid veel jaoskonnad eraldi Narva Kevadlaadal, võidupäeval käisime Avinurme Tünnilaadal, osalesime Lüganuse Kihelkonnapäeval. 2012. aasta algas meeldiva üllatusega, inimesed leidsid ise tee meie ringkonda. Kahe päeva jooksul toodi meile viis sooviavaldust ja tänaseks on nad kõik aktiivsed liikmed. Ääretult tore oli see, et me terve aasta jooksul ei pidanud muretsema oma liikmete juurdekasvu pärast, kõik huvilised leidsid meid ise üles.

2011. aastal moodustasime kõik erialagrupid ja leidsime neile ka grupijuhid. Väga hästi käivitus toitlustuse erialagrupi töö. Toimused koosolekud ja tehti ka väljaõpet. 2012. aastal tegutses juba ka kultuurigrupp. Tulemas oli juubeliaasta ja ringkonna aastapäeva korraldamine oli nende töö. Erialagruppide tööle ergutamisega tuleb veel vaeva näha, aga algus on tehtud ja edasi peaks juba lihtsam olema.

Meie ringkond korraldas baasväljaõpet 2011. aastal täies mahus kaks korda. Kuna meil on kakskeelne ringkond, siis organisatsiooniõpetuse ja toitlustamise moodulid toimusid Narva jaoskonnas eraldi. Tegime seda sellepärast, et inimesed, kes väga hästi eesti keelest aru ei saa, saaksid ka kvaliteetset väljaõpet. Narva jaoskonna esinaine Pille Pihelgas ja juhatuse liige Ene Lättemaa valdavad vabalt kahte keelt ja seepärast ei

ole meil ka probleemi neid mooduleid kahes keeles läbi viia. Mõlemad naised on läbinud Kaitseliidu Koolis ka organisatsiooniõpetuse mooduli koolitaja kursuse. Meil on koguni neli vabatahtlikku organisatsiooniõpetuse mooduli koolitajat. Samuti on meil nüüd aastast 2012 ka esmaabi mooduli koolitaja. Toitlustamise mooduli koolitajaid on meil kaks. Meie vabatahtlikud kaitseliitlased on väga headeks koolitajateks sõdurioskuste moodulil, seega ei ole me vaeva näinud sellele moodulile oma naiste hulgast instruktorite koolitamisega. On ju väga tore meestega koostööd teha ja teada, et nad meile oma abistava käe ulatavad. Meie liikmed käivad ennast koolitamas ka Kaitseliidu Koolis. Läbi aastate on ennast koolitatud igal kursusel ja ma ei ole kohanud ühtegi naist, kellele ei ole seal meeldinud. Kõik nad on koolist tagasi tulles rääkinud, kui toredad kursused seal on olnud. Mida koolitatumad on meie jaoskondade juhid, seda lihtsam on ringkonna esinaisal oma üksust juhtida.

Alutaguse ringkond abiks formeerimisel

Meie ringkonna naised kaasatakse üha enam formeerimisse. 2011. aastal õppisime usinasti formeerimist ja komplekteerisime meeskondi. Meie maleva neljast formeerimismeeskonnast said kolme juhiks naised. Meid usaldatakse üha enam ja naised püüavad olla ka usalduse vääriks. Meie töö kiirusest ja professionaalsusest sõltub ju üksuste lahingvalmidusse viimine. 2012. aasta sügisel toimus õppus Suur Vanker. Juba varakult käisid maleva pealik, väljaõppeülem ja staabiülem meie formeerimismeeskondadega kohtumas, et selgitada õppuse eesmärki ja toimuva hakkavat. Formeerimismeeskonnad said neile küsimusi esitada ja kinnitust ka selle kohta kui vajalikud formeerijad on. Ma julgen väita, et suuresti tänu naiste suurele osalusele õnnestus meie maleval tulla kontrollõppusel Suur Vanker oma meeskondade komplekteerituse protsendiga üheks esimeseks vabariigis. Me oleme oma formeerimisalase arenguga väga rahul ja püüame edukat joont jätkata, sest see on üks olulisemaid ülesandeid, mis me oleme endale võtnud.

Koostöö noortega ja teiste organisatsioonidega

Meie ringkonnal on traditsiooniks kujunenud teha üks üritus suvel koos kodutütardega. Ürituse läbiviimisel oleme püüdnud kaasata võimalikult palju tüdrukuid - mängime koos mõnda mängu, käime seikluspargis ühiselt rajal või teeme matkamängu. Ürituse teine

Ringkonna 20. aastapäeval, 3.11.12. Endised esinaised Anu Pahka, Elle Vinni, Silva Kiveste ja Liivi Kingu, seisavad ajalises järjestuses. Pilt live Rohkla.

osa on jalgrattamatk, kuhu tavaliselt väga suur hulk lapsi kaasa ei tule. Nii tütarde kui ka kotkaste laagrites toilitustavad meie naised, see on lahutamatu osa meie koostööst.

Traditsiooniks on kujunenud ka KEAT - politsei, päästeameti ja piirivalvega koostöös korraldatud laagrid. Meie osa on aidata välja mõelda ja läbi viia huvitava tegevusega punkte. Samuti on vastutusrikas ülesanne laagrit nende päevade jooksul toilitustada.

Mälestuste killud sõdurioskuste moodulilt

Merle Ojasalu

Oktoobrikuu lõpus potsatas nii mõnegi meie liikme e-postkasti kiri - 17.-18.11.12 on baasväljaõppe viimane moodul - seega sõdurioskuste õpe. Vaadates tunniplaani, siis esimene mõte, mis mul peast läbi käis „Kuhu ma end küll kirja pannud olen!“

Mis siis ikka, kui „kurikuulus“ kuupäev käes, tuli end mõnusast laupäevahommikusest unest äratada ja seada sammud Kaitseliidu Alutaguse Maleva staapi, kus kursus toimus. Kogunesime staabi sööklasse, kus meid ootasid ees juba ringkonna esinaine live koos koka Kairiga. Nautisime enne pikka ja tegusat koolipäeva ergutavat kohvi ja maitsvat putru. Ega seda vabadust meile palju lubatud. Kell kukkus ja klassipinkidesse!

Sissejuhatus kursusesse esinaine poolt tehtud, algas tõsise iseloomuga, kuid lõbus ja tore töö.

Esimese teemana saime teada maskeerumisest. No see alateema peaks sobima meile küll väga hästi - ikkagi naisterahvad, meikimine nõ käpas. Kuid... ega see niisama lihtne polnud... - kes värvis end liiga palju, kes liiga vähe, aga koondarvamus õpetajalt: “ Positiivselt läbitud!“.

Maskeerumine proovitud, tuleb maastikel liikuda. Aga kuidas kuski? Teiseks tarkuseks olidki sõduri erinevad liikumisviisid - kõndimine, roomamine, hiilimine jne.

Sõdur peab oma vajaliku varustuse ka kuidagi kaasas kandma. Millega, kuhu mida paigutada - taas tundmatu tegevus. Ega's midagi, nimekiri näpu vahele ja lattu vajalikke esmatarbeasju otsima - seljakott, rakmed (mis need veel on??), katelok, joogipudel, kummikud, magamiskott, magamisalus, kiiver, labidas, gaasimask.

Kõik eelnev kaup tuleb pakkida õigesti seljakotti. Esimese katsetuse kohta läks päris hästi, kõik kursused said ülesande täidetud. Sain ettekujutuse asjaolust, et sõdur peab ikka väga tugev inimolevus olema, sest see kraam, mida nad peavad endaga kaasas kandma, pole üldsegi mitte kerge.

Nii, maskeerumine, liikumisviisid ja seljakoti pakkimine järgi proovitud, võiks juba rännakule minna. Kuid kuidas looduses/maastikel õiget suunda leida? Abiks kaardi/ kompassi kasutamise tundmine.

Topograafia, ala, millest kuulates ära ehk alles 1/3 õpetatavast materjalist olid juba asjad peas sassis, mida siis veel praktilistest harjutustest oodata. Õnneks oli meil teema koolitajaks kannatliku meele ja rahuliku suhtumisega kaitseliitlane Meelis, kes enne edasi uut osa ei seletanud, kui kõigil sai õpetatav osa ühtviisi selgeks.

Peale pooltunnist puhkust jällegi õppeklassi, lootuses, et esimene õppepäev peaaegu läbi. Ja siis ... sammus klassi õpetaja Tarmo sõnadega „Nüüd teete rühmatööd!“ Oh ei ... peas olev hallollus ei jaksa enam niigi liikuda. Kolmele rühmale anti ülesanded kätte

ja paarkümmend minutit mõtlemis-, arutlemisaega. Tuli meenutada, mida on õpetatud varasematel kursustel, moodulitel. Üllatus-üllatus, saime ka selle ülesandega hakkama. Esimene õppepäev oli lõpuks läbi.

Teist õppepäeva alustas sidemees Aldis, kes tutvustas meile traat- ja raadioside vahendeid ja raadioside kõneprotseduure. Pikalt kuulamist siin polnud, üsna pea oli igal õpilasel laual välitelefon, mis tuli seada töökorda ja luua side teise välitelefoniga. No ei ole selle sidemehe töö ka lust ja lillepidu, traadi otsad peavad olema õigesti „ehitatud“ ja paigaldatud, muidu ei saa kuidagi teise telefoniga ühendust. Ilma juhendaja abita ei oleks ma vist tänase päevani seda traadiotsa tehtud saanud.

Välitelefoniga enam-vähem sõbralikult läbi saadud, tuli teha praktiline katse raadio-jaamaga - seada töökorda, luua side ja edastada ka teade.

Kui sidepidamisest hakkasid juuksed peas püsti tõusma, siis saime õue minna. Kuna eelneval päeval õppisime kompassi klassiruumis, siis nüüd kontrollisid õpetajad, kas ka õues oskame seda sama hästi kasutada. Kompassi kasutades pidime liikuma õiges suunas õigesse kohta. Tuli välja küll!

Aga mida peab oskama veel üks sõdur kasutada? Õige - relva. Mis meilgi muud üle jäi. Seekord kaitseliitlase Marguse valvsa silma all relvad laost õlale ja spordisaali. Ausalt - hirmus tunne oli. Pääsu pole enam kuskile, pean sellegi ala selgeks õppima. Saalis hakkasime relva puhastama. Ma ei teadnudki, et relval võib niipalju erinevaid juppe olla ja sealhulgas veel üpris väikeseid osi. Ja see puhastamine kah omamoodi kunst - kõik servad, ääred ja nurgatagused tuleb puhtaks teha.

Läks aega mis läks, õppepäevad said siiski edukalt läbitud ja palju uusi teadmisi juures. Seekordne õpe oli enamjaolt küll klassiruumis ja teoreetiline, kuidustus ka kerge lubadus, et soovijad saavad võimaluse ka realselt kõike läbi teha lausa looduses. Jääme ootama tegutsemisvõimalust!

Esmaabi täiendõpe, instruktor Kersti Podmošenski. Pilt live Rohtla.

Naiskodukaitsjast noortejuhiks

Merle Ojasalu

Liitusime sõbrannaga Naiskodukaitses alles selle aasta märtsis ja juba aprilli alguses tuli ringkonna esinaisal küsimus, et kas oleksime nõus noortejuhtideks õppima. Esimene ehmatus suur, ei tea ju veel mitte midagi toimuvast ning vastuski, et „ei“. Ega siis selline vastusevariant sobinud pakkujale - „No mõtle ehk siiski, meil puudu noortejuhte ja pole kedagi soovitada ka.“ Taas hing haige - kuidas ma kohe hakkam keelduma õppimistest, olgu, lähen! Ainult sõbranna toel ja esinaisal „vastutusel“.

Läbisime kahel nädalvahetusel toimunud noortejuhtide kursuse ja viimasel tunnil anti kätte praktika paberid. Mida???! Praktika läbimiseks tuleb meil endil noortele korraldada ning läbi viia vähemalt üks koondus ja üks laager. Issake ... ei!!! Taaskord olin hüpanud vette tundmatus kohas.

Ega's midagi, paberid näpu vahele ja maleva noorteinstruktoriga juurde, mida, kuidas, kellega jne - hunnik küsimusi reas. Heakene küll, koondus, see oli arusaadav ja saime tehtud. Aga laager - ainuüksi see sõna hirmutab. Meelita ja „moosi“ kuidas oskad, mitte keegi ei tee minu eest üritust ära - kurb aga tõsi.

Juba poolest novembrist panin oma ajukäärud tööle, pliitsid-paberid laual hunnikus, telefon kõrva ääres. Läbirääkimiste pidamisest väsinud suust ning magamata öödest ei maksa rääkidagi. Kõigele muule üllatusmoment lisaks - laagri viimasel päeval tuleb läbi viia ka uute kodutütarde pidulik vastuvõtt. See ei ole võimalik!

Ning oh jubedust - käes see kurjakuulutav aeg oligi!

08.12.12 kell 08.15 tassisin turvalisest kodust auto pagasiruumi kõikvõimalikke kaste, kotte ja lausa puuoksi ning mõne minuti pärast sai needsamad asjad ümber laetud Kaitseliidu Alutaguse maleva staapi, kus kell 10:00 pidi alguse saama „Jõululaager“ kodutütardele.

Esimene laagriine saabus juba 09:50. Alates sellest hetkest veeres aeg justkui kihutav kiirrong ning tuli olla nõ mees ja suuta kõigega sammu pidada.

Mida siis laagris tegime. Lapsi oli algul 16, kuid õhtuks saime 9 last veel juurde, seega kokku 25 ja rühmajuhte 3.

Laupäeval käisid meil külalistena kaks koolitajat - Önnela ja Mari-Liis. Esimene neist õpetas suurematele lastele tegema kuuseokstest jõulupärga ja seda kaunistama. Väiksemad tüdrukud, kel pärja valmistamine oleks natuke liiga keeruline, tegid jõulukaarte, paberist kaunistusi ja väiksematest loodusest leitavatest asjadest pühade-teemalisi kaunistusi.

Mari-Liis koolitas tütarlapsi võileiva-ja küpsisetordi valmistamisel. Need toidud läksid järgmisel päeval pidulikule lauale kõikidele maitsmiseks.

Kaunistused ja toidud valmis, õhtusöök söödud, tuli lastel ka veidi tõsisemat tööd teha. Nimelt rühmatööna plaanisime meisterdada enda rühma maskoti, milleks on suur „lillepäike“. Miks just see - sellepärast, et meie rühma nimi on „Päikesekiired“. Aga et maskott valmis saaks, pidi iga laps võtma-liimima ühe lilleõie. Sellegi ülesande täitsid tulevased kodutütred hindale 5+.

Päeva tippündmuseks kujunes ronimisseinal ronimine. Ronimisel ärakulutatud energia said lapsed koheselt taastada pannkookide söömisega. Siis pesema ja magama. Lootus,

et lapsed on surmväsinud ning selle tulemusena üsna pea rahulikku unne jäävad, oli küll väga vale. Paraku jagus neil energiat veel omavahelisteks vestlusteks üsna pikaks ajaks. Kuigi rühmajuhid tundsid, et neid kutsus Une-Mati, ei saanud ju minna unemaale enne kui vaikus suuremas magamisruumis püsima jäi.

Järgmine, pühapäevane päev, algas sigina-saginaga. Pärast hommikuse pudru söömist alustasime koheselt pidulikuks vastuvõtuks valmistumisega. Sööklaruumist sai korrapealt paras väike aula, mille ühes pooles kaeti suupistetega pidulaud ning teises otsas ametlikuma väljanägemisega dokumentide, kaunistuste ja küünaldega laud.

Minu jaoks oli sellelgi päeval varuks üllatus. Nimelt pidin mina olema see, kes koos lastega publiku ees töötust annab. Taas koht, kus pidin olema usaldusväärne, lastele eeskujuks ja neile turvatunnet looma, olgugi et mu enda sisimas kees ja oli tunne, et kohe plahvatan pabistamisest. Egas midagi, naiskodukaitsja saab ju kõigega hakkama!

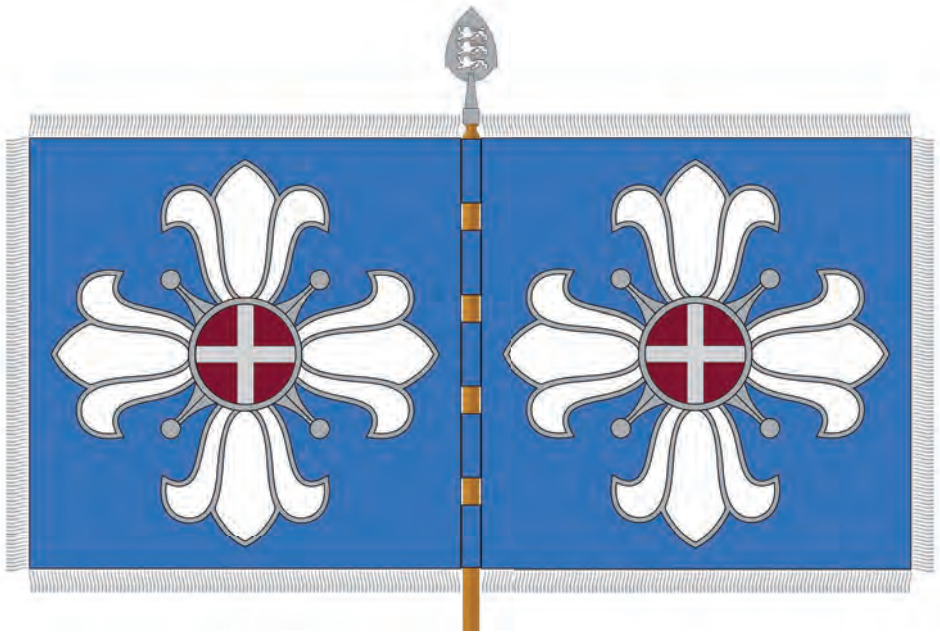
Ja siis saabuski vabadus - vabadus pingetest, muretsemisest, kas ja kuidas kõik õnnestub. Aga.. päris aus olles, puges hinge ka natuke kurbust. Juba saigi kõik ilus otsa.

Hingele andis siiski kosutuse laste küsimus „Millal me jälle kokku saame?“

Siit järeldus - Naiskodukaitse liige tasub olla. Ta saab kõigega hakkama, tal on väga mitmeid erinevaid võimalusi end realiseerida ning teostada. Ma ei kahetse enda otsuseid, kuigi enamus neist sai tehtud vettelhüppena tundmatus kohas!

Motivatsiooniüritus Kõrtsialuse talus, saviesemete valmistamine.

Lipp pühitsetud 29. novembril 2008.aastal.

HARJU RINGKOND

Helen Allas

Ringkonna areng

2011 - 2012 olid Harju ringkonnale jätkuvalt väga tegusad aastad. Ringkonda lisandus kaks jaoskonda. 2010. aastal loodud Männiku jaoskond ei jõudnud veel esimest aastapäevagi tähistada, kui juba hakkas sealt välja kasvama uus jaoskond. Üks Männiku liige sai piisavalt inspiratsiooni, et ka kodukohas jaoskond luua. 2011 novembri lõpuks loodi 10 naisega Viimsi jaoskond. Viimsi jaoskond tegutseb aktiivselt PR erialagrupis ning seega on liikmete arvu tõusu oodata.

2012. aasta alguses taassündis ka teine uus jaoskond. Keila jaoskonnast kasvas välja uuesti Paldiski jaoskond. Paldiski jaoskond on esimene taastatud jaoskond Harjumaal (21. märts 1996), 2006. aastal ühineti Keila jaoskonnaga. Paldiski jaoskond taastati

*Vasakul. Ringkonna esinaine Anu Püümets.
Paremal. Viimsi jaoskonna koosolek.*

28. veebruaril 2012, taasloomisel osales 11 tegevliiget.

Liikmemaksu tasumine on keskmiselt paremal tasemel. Ringkonna keskmine on üle 75%, kuid mõnes jaoskonnas lausa 90%.

2012. aasta lõpuks on Harju ringkonna liikmete arv 144. Võib nentida, et liikmetel on kombeks alates liitumisest kohe aktiivselt ka tegutsema hakata. Osaletakse BVÕ väljaõppes ning valitakse reeglina ka oma suund Naiskodukaitses, oma erialagrupp.

Harju ringkonna Keila jaoskonna lauluansambel.

Kudumid Eesti kaitseväelastele Afganistanis.

Töö erialagruppides

Ringkonnas on loomisel uue erialagruppina spordi- ja kultuuri erialagrupp. Harjus on palju andekaid ning loominguilisi naisi. Kahel korral on uhkelt ette kantud Rävåla malevkonna pealiku poolt kirjutatud lõbusat paroodilist etendust „Kaitseliidu muinasjutt“. Esimesel korral Männiku malevkonna aastapäeval Salzburgi hotellis ning teisel korral Rävåla malevkonna aastapäeval Kostivere mõisas. Samuti on ringkonnas rohkelt tantsijaid ning lauljaid, kellest saab edukalt moodustada oma rahvatantsurühma ja laulukoori.

Puudust ei tule ka tublidest spordinaistest, kes osalesid spordilaagris ning aktiivselt võetakse osa laskevõistlustest ja koormusmatkadest.

Usinad käsitöö naised panustasid projekti, kus sai kududa Afganistani sõduritele kindaid ja sokke. Meie nutika ringkonna instruktori initsiatiivil on viimasel aastal mõeldud ka spetsiaalselt naisteenijate peale ning neile on sokid lausa pitsmustriga.

Avalike suhete erialagrupp kasvab hoogsalt iga aastaga - 2012. aastal on grupis liikmeid juba 24. Tänu uutele aktiivsetele liikmetele on meil rohkem ideid ja võimalusi ennast näidata ning oma tegevusi tutvustada ka väljaspool organisatsiooni. Aasta alguses peetakse erialagrupi koosolek, kus pannakse paika aasta peamised tegevused.

Igal aastal on jaoskondadel võimalus end ja Naiskodukaitse tegevusi tutvustada kohalikel teabe- ja laadapäevadel - Keila linnapäevad, Viimsi turvalisuse päev, Kose Kevadlaat jms. Avalikke üritusi on aga olnud aastaringselt - perepäevad või näiteks Paldiski linna tervisepäev. Üheks eriliseks sündmuseks kujunes ka oktoobris aset leidnud konverentsil „20 aastat Laari esimesest valitsusest“ külaliste toitlustamine, kusjuures palve selles osas abistada laekus hr Mart Laarilt Harju ringkonna Kose jaoskonnale tänu 2011. aastal toimunud ajaloo loengu korraldamisele, kus just hr Laar esinejaks oli ning kaunis pidulikes vormis Eesti naised igati eeskujuliku mulje jätsid.

2012. aasta põnevamaks sündmuseks võib pidada erialagrupi õppepäeva Viimsi Vabatahtliku Merepäästeühingu liikmetega, mil tutvuti Aegna saarega, räägiti erialagrupi juttu, pandi paika detailid Maakaitsepäeva infotelgi osas ning tutvuti teise vabatahtliku organisatsiooni - Viimsi Vabatahtliku Merepäästeühingu tegevuse ja eesmärkidega. Selline koostööüritus päädis mõnele osalejale jahedas merevees päästevõtete harjutamisega.

Ringkonna päästeõppus Tallinna lähel.

Ringkonna PR erialagrupi juht Ave Nael on kandnud hoolt, et ringkonna tegevus leiaks laialdaselt kajastust kodulehel ning mitmed PR grupiliikmed on kirjutanud ajakirja Kaitse Kodu! ja kohalikele vallalehtedele.

Traditsioonid jaoskondades

Uudse traditsioonina korraldab Männiku jaoskond perepäevi. 2011 toimus Kiili rahvamajas perepäev, kus peredel oli võimalus panna oma oskused proovile erinevate ülesannete

Männiku jaoskonna esinaine Reinika Tatter NKK BVÕ toitlustamise moodulil.

lahendamisel. Vahvad, kohati vimkadega ülesanded olid seatud naiskodukaitsjate, kaitseliitlaste, noorkotkaste ning kodutütarde poolt. 2012 toimus Rae vallas „Jüri perehommik“.

Rahvast meelitas kohale värske pannkoogi lõhn otse välikatlast. Esimest korda katsetati heategevuslikku loteriid Naiskodukaitse toetuseks, mis osutus edukaks ettevõtmiseks. Loteriid on edukalt ka muudel erinevatel üritustel läbi viidud.

Eriti pööratakse tähelepanu liikmete koolitamisele. Esmajärjekorras on BVÕ väljaõpe. Traditsiooniks on kujunenud toilitustuse BVÕ läbiviimine „Harju pimedate ööde“ patrullvõistluse raames. See annab hea võimaluse liikmel kohe reaalses olukorras toilitustuse väljaõpet saada.

Emotsioonid on positiivsed, sest ega muidu ei oleks ju võimalust kell 3 öösel metsas pannkooke küpsetada ning väsinud ja näljastele võistlejatele naeratust näole tuua. „Ma ei oleks lõpuni suutnud, kui poleks teadnud, et finišis ootavad mind otse pannilt maitsvad pannkoogid,“ oli ühe osaleja kommentaar.

Samuti on traditsiooniks kujunenud korraldatav peolauakoolitus, mille käigus valmistatakse ette rikkalik furšettlaud ringkonna esinaise vastuvõtuks. Esinaise vastuvõttu korraldame ringkonnas rotatsiooni korras - igal aastal korraldab erinev jaoskond.

Viimsi naised tähistasid Eesti Vabariigi sünnipäeva Sõjamuuseumis korraldatud üritusel, kus vaadati Theodor Lutsu tummfilmi „Noored Kotkad“, mida muusikaliselt saatis Eesti Kaitseväge Orkestri vähendatud koosseis dirigent Peeter Saani juhendamisel.

Kose jaoskond tähistas 2011. aastal oma 10. tegutsemisaastat, korraldades selleks jaoskonna liikmetega ühise sportliku nädalavahetuse jalgrattamatka näol. Harju ringkonna Kose jaoskond asutati 19. juulil 2001. aastal tollase esinaise Rita Loeli eestvedamisel ning jaoskonna esinaise vastutusriikka ülesande võttis enda õlule Aime Pekki. Tänapäevaks on Kose jaoskond kasvanud juba ca 30-liikmeliseks, kelle hulgas on nii vabatahtlikke instruktoreid, erialagrupi juhte, Kodutütarde ja Noorkotkaste kohalikke juhte, spordisõpru ja muid tublisid, entusiastlikke ja aktiivseid naisi. Kose jaoskonna esindus on juba viiendat korda osalenud iga-aastaselt admiral Johan Pitka mäletuseks korraldatud rahvamatkal, kaasates alati ka noori - ca 20 km matkaraja läbisid naiskodukaitsjatega ka noorkotkad ja kodutütred.

Veel on traditsiooniks lillede ja pärgade asetamine Vabadussõjas langenute mälestusmärgile vabariigi aastapäeval, võidupühal ja taasiseseisvumispäeval. Eelnevalt organiseerivad naised ka haudade korrastamist. Nendel kordadel on alati kaasatud ka noorkotkaid ja kodutütred ning oma esindusega on väljas ka Kose malevkonna kaitseliitlased.

Imbi Paju Naiskodukaitse-teemalise ajaloolise raamatu „Soome lahe õed“ esitlusel oli meie naistel austav ülesanne seista lipuvalves koos Tallinna ringkonna naiskodukaitsjatega.

Hea koostöö on tuntud ajaloolase Ott Sandrakuga, kes Kolga noortejuhi Krista Alliku eestvedamisel käinud noorkotkastele ja kodutütardele loengut pidamas. Samas on omakorda Kolga noorkotkad ja kodutütred korraldanud matkamängu Kolga lasteaia lastele, Kolga keskkooli algklassidele ja Kuusalu Lastekaitse Seltsi korraldatud sügislaagris osalejatele.

Väljaõpe

Tihedat koostööd tehakse teiste ringkondadega - kutsutakse BVÕ õppele ning osaletakse teiste ringkondade koolitustel.

Endiselt on hinnatud Kaitseliidu Kooli koolitused, kus liikmed alati hea meelega osalevad.

Populaarsed on juhtidele ja PR inimestele mõeldud õpped. Ringkonnas on ka KL Kooli mitteametlikke instruktoreid. Ringkonna sisestel õppepäevadel (igapäevaturvalisuse päevad, administreerimise õppepäevad) ja BVÕ-I püüame ka alati leida instruktorid endi seast.

Koos käiakse õppimas trühvliite valmistamist, tordi kaunistamist, satsisalli kudumist või jõulukaartide valmistamist.

Osaleti juhtide laagris, PR täiendõpetel ning muudel üle-eestilistel koosolemistel.

Koostöö malevaga

Erilist tähelepanu võime pöörata ringkonna aktiivsele panusele maleva ülesannete täitmisel. Kaks peamist tegevusala on toitlustamine ning formeerimine. Malevkondade formeerimisüksustes käib reorganiseerimine ning ringkonnast on üle 30 naise formeerimisüksustes, paljud neist ka üksusejuhtidena. Lisaks formeerimisele on kaasatud ka toitlustamise, meditsiini ning side- ja staabi grupi liikmed.

Igal aastal toimub võidupühal Harju maakaitsepäev. Taevast võib sadada paduvihma või pussnuge, kuid Harju naised on alati vapralt ja võrdväärsetl kaitseliitlaste, noorkotkaste ning kodutütardega marssimas.

Lisaks veel korraldavad toitlustust ning ei puudu ka PR telk, milles jällegi võimalus tutvustada küllastajatele meie organisatsiooni.

Muu tegevus

Alates 2009 on Harju ringkonna instruktori eestvedamisel korraldatud „Tule sügist otsima“ võistlust. Ürituse populaarsus kasvab iga aastaga. Alates sellest aastast sai üritus endale ka rändauhinna - kauni teraskandiku, mille kinkisid ringkonnale Soome reservväelaste liidu naisühenduse liikmed. Viimane võit läks Rävåla jaoskonnale, kellel lasub ka au korraldada järgmine „Tule sügist otsima“ võistlusmatk.

Männiku jaoskonna juhatus liikmed 2011.a.

Üritus on heaks võimaluseks tihedaks koostööks teiste organisatsioonidega nagu kodutütred ning Politsei- ja Piirivalveamet. Ka on Männiku jaoskonnaga liitunud kolm Politsei- ja Piirivalveameti naist. Tänu tihedale koostööle nende organisatsiooniga sai Harju ringkond Politsei- ja Piirivalveameti kaudu seoses Politsei ja Piirivalveameti ühinemisel ülejäänud vormikangad. Kilomeetrid erinevat kangast on teretunud kultuuri-grupi käsitöö tarbeks.

Uueks koostööpartneriks on ka Vabatahtlik Reservpääste rühm, kellega tuleval aastal korraldatakse erinevaid ühisüritusi.

Paljud ringkonna naised osalevad aktiivselt Päästeameti õppustel kannatanut mängides.

Kevadel toimunud koristustalgute „Teeme ära“ raames otsustas Männiku jaoskond kaasa lüüa Aruküla terviseraja korrastamisel. Kindlasti kujundatakse ka sellest traditsioon ning igal aastal leitakse uus koht, kus abiks käia ning samas meie organisatsiooni tutvustada.

Ülemiste keskuse poolt tuli Harju ringkonna naiskodukaitsjatele pakkumine osaleda Maasikafestivalil. Rävalla jaoskonna esinaise Heli Jürissoni juhendamisel valmistasid naised kõikide pealtvaatajate silme all neli hiiglaslikku maasikatorti.

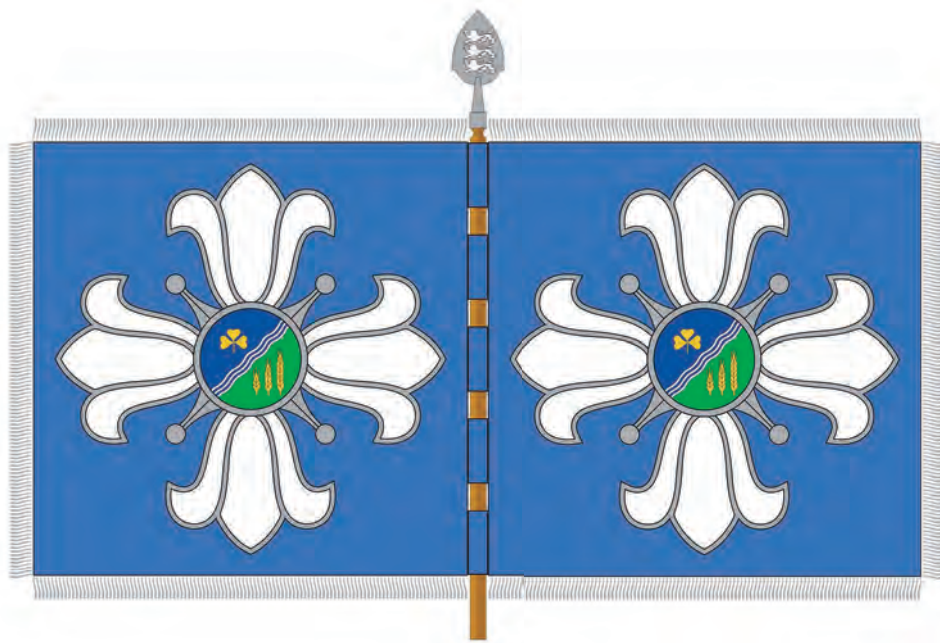
Hetkel on ringkonnas kaheksa noortejuhti, kuid nõudlus on suurem ning koostöös Rävalla malevkonna pealikuga käib aktiivne uute noortejuhtide leidmine.

Ringkonnas on tublimaid alati väärilt tunnustatud. Jaoskonnad tunnustavad oma liikmeid jaoskonna tänukirjadega, mõned ka väärilise meenega.

Aastal 2011 täitus Harju ringkonnal juba 15. tegutsemisaasta. Sellega seoses oli juba ammu teemaks ka ringkonna oma rinnamärk. Lõpuks ta ka valmis ning esimesed liikmed said sellega vääriliselt ka tunnustatud.

Harju ringkonna rinnamärk.

Lipp pühitsetud 19. augustil 2007.aastal.

JÕGEVA RINGKOND

Maris Mäeotsa

Ringkonna areng

2011. aastal sai Jõgeva ringkond endale uue esinise Maris Mäeotsa ja aseesinise Aive Kivioja (end. Soolepp). 2011. aasta lõpuks oli Jõgeva ringkonnas 123 tegevliiget ja 2 auliiget. 2012. aasta detsembri seisuga on ringkonnas 119 tegevliiget, 4 noorliiget ja 3 auliiget. Jaoskonnad on teinud tööd mitteaktiivsete liikmete ülesotsimisega ja neile meie eesmärgid ning kohustusi meelde tuletanud, mõned liikmed on otsustanud organisatsioonist lahkuda, kuna pole enam tegevusest huvitatud. Osad neist on vahetanud ringkonda, kuna Jõgevamaal tööd napib ja seetõttu siirduvad mujale elama.

Seoses liikmete arvu säilimisega pole ringkonnas uusi jaoskondi loodud, hetkel jaotub ringkond Jõgeva, Põltsamaa ja Torma jaoskonnaks.

Praegu on liitunud organisatsiooniga eelkõige noored ja tegusad liikmed, kes tunnevad oma õigusi ja kohustusi tegevliikmena. Uute liikmete värbamiseks on avalike suhete grupp käinud organisatsiooni tutvustamas linnapäevadel Mustvees, Põltsamaal ja Jõgeval.

Liikmete jaotus erialagruppidesse lisaks jaoskondadele on toonud kaasa mõningase ringkonna killustatuse. Paljud liikmed arvavad, et kui hoogustub erialagruppide töö, kaotab jaoskondade struktuur oma mõtte. Hetkel on töö erialagruppides paranenud - mitmel ilma juhita grupil on nüüdseks juhiroll haaratud.

Väljaõpe

Triinu Kүүnal

Viimastel aastatel on baasväljaõpete korraldamise süsteem paika loksunud ja nendel

osalemine on aktiivne. Vabade kohtade korral on Jõgeva ringkonna BVÕ moodulitele alati osalema oodatud ka teiste ringkondade liikmed. Samas oleme ka ise aktiivselt kasutanud võimalust osaleda teiste, peamiselt Tartu ja Järva ringkonna korraldatud baasväljaõppe üritustel. Nii on terve aasta kaetud võimalusega BVÕ moodulitele osaleda. Väljaõppe üritustele oleme viimasel ajal kaasanud ka vanemaid kodutütred ja noortejuhte, kes ei kuulu NKK ridadesse, et parandada koostööd ja tulevase potentsiaalseid liikmeid ette valmistada.

2011/2012. aasta suurimaks ettevõtmiseks uute algatuste vallas võib lugeda Naiskodukaitse otsust korraldada taas ise enda koormusmatk. Jõgeva ringkonnale langes 2011. aastal au olla esimene selle ürituse korraldaja. Ülesanne oli äärmist väljakutset pakkuv. Õnnestumiseks löid kaasa kõik maleva osapooled (palgalised, vabatahtlikud üksused, vabatahtlikud liikmed, toetajad) ja taaskord tõdesime, et Jõgeva ringkonna naistel on KL Jõgeva maleva meestega suurepärase koostöö. Lisaks oli kaasatud naabermalev, kust oli pärit võistluse peakohtunik koos abilistega. Mastaapse ürituse korraldamisse panustati ühiselt ja hoolimata sellest, et viperusi esines ja esimene vasikas pidi alati aia taha minema, võib ürituse kordaläinuks lugeda. Edasisele traditsioonile sai tugev nurgakivi pandud ja teatepulk edasi antud. NKK Koormusmatkal osales kokku 16 võistkonda, sealhulgas Viru ja Tartu olid esindatud kahe võistkonnaga. Võistluse võitis Järva ringkond. Koduvõistkond saavutas IV-V koha, mis on läbi aegade olnud parim tulemus, ilmselt aitas kaasa ka „koduväljaku“ eelis.

Teine kogu organisatsioonile mõeldud ettevõtmine oli 2011. aastal Naiskodukaitse fotokonkurss. Töid laekus 123 autorilt ja kokku oli pilte 262. Mitmed neist olid lausa väljastpoolt Eestit. Fotosid saadeti USA-st, Kreekast, Suurbritanniast ja Afganistanist. Kuna tõeliselt toredaid fotosid oli palju, oli parimate valimine väga raske. Kokku anti välja 13 auhinnalist kohta, sealhulgas ka mõne sponsori või žüriiliikme erilised lemmikud. See konkurss õpetas meeskonnatööd ja andis teadmise, et koos oleksime suutelised vallutama mägesid ja ületama ookeane.

Alati särav – Jõgeva ringkonna esinaine Maris Mäeotsa. Pilt Liina Laurikainen.

Naeratus ei kustu ka katsumustes - Heli Palgi, Külliki Saar, Aive Kivioja ja Ede Pähn peale 2011. a Koormusmatka lõppu. Pilt Liina Laurikainen.

Malevasisestest üritustest on meeledejäävaimaks vaadeldaval perioodil olnud KL Jõgeva maleva meestega korraldatud ellujäämiskursus, mis toimus kahes etapis. Suvine nädalavahetus osutus lõpuks küll üsna sügiseks, talvine see-eest oli tõeliselt talvine. Kogemuse, oskused ja teadmised sellest on naistele unustamatud.

Traditsioonilised väljaõppeüritused toimuvad regulaarselt, sealhulgas võetakse aktiivselt osa Kaitseliidu Kooli pakutavatest kursustest. Viimaste aastate jooksul on Jõgeva naised saanud targemaks enesekaitsevõtete osas, omandanud teadmisi igapäevaturvalisuse tagamise vajalikkusest, toitlustuse erialagrupi liikmed osalevad aktiivselt erialastel koolitustel, traditsiooniks on saanud osaleda koormusmatka ettevalmistusõppusel jne.

Tänu heale väljaõppele on Jõgeva naised osalenud aktiivselt NKK üle-eestilistel üritustel ning erialavõistlustel. 2011. aastal osaleti kõikidel ning 2012. aastal jäadi eemale vaid ühest üle-eestilisest üritusest. Erialavõistlustel on samuti hästi läinud - 2011. a toodi staabiassistentide erialavõistluselt koju II koht ning avalike suhete erialavõistluselt II-III koht. Viimaselt pärineb ka Liina Laurikaineni koostatud NKK tutvustav video, mis soovijatele kodulehel vaatamiseks üles on pandud. 2012. aasta edukaimaks võistluseks oli Jõgeva naistele toitlustuseriala võistlus, kus saavutati I koht.

Kaitseliidu maleva ülesannete täitmine

Triinu Kүүnal

KL Jõgeva malevat on naised läbi aja toetanud staabiassistentide tööga. Vajadusel on kaitseliitlased kutsunud naisi staapi aitama, mitte ainult kohvi keetma, vaid ka trükkima, paljundama, teateid vastu võtma ja kaarti kokku panema.

Kõige mahukama osa toetusest maleva tegevusele moodustab kindlasti toitlustuse tagamine meeste väljaõppeüritustel. Lisaks katlatoitlustamisele on märkimisväärsele tasemele tõusnud kuivtoidupakkide komplekteerimine. Viimaseid pole tehtud mitte ainult oma maleva tarbeks, vaid ka laiemalt. Näiteks sel kevadel pandi kokku 1111

kuivtoidu pakki Kevadtorm 2012 raames väljaõppe saanud tulevaste instruktorite tarbeks.

Üheks oluliseks väljundiks Kaitseliidu tegevuse toetamisel on kindlasti formeerimine. Jõgeva ringkond toetab formeerijatega nii Kaitseliidu kui Kaitseväe tegevust. 2012. aastal käidi väljas kahel reservõppekogunemisel, kokku neljal korral. Komplekteeritud on meeskonnad ja konkretiseerunud ülesanded. Täna võib öelda, et Jõgeva maleval on hästitöötav formeerimismeeskond, kes teab oma ülesandeid ja kohta struktuuris.

Koostöö

Triinu Küünal

Kõige tihedam koostöö on ringkonnal kindlasti Kaitseliidu teiste osadega - maleva, kodutütarde ja noorkotkastega. Noorte tegevust toetatakse peamiselt toitlustuse pakkumisega erinevates laagrites, kuid kohtunikena asutakse postile ka mitmesugustel võistlustel. Näiteks löid naised hoogsalt kaasa 2012. aastal Jõgeva NK ja KT korraldatud „Mini-Erna” võistlusel. Koostöö on suurenenud ka teistes valdkondades - kodutütred osalevad aktiivselt BVÕ-I, ka erinevatele motivatsiooniüritustele on tüdrukud alati oodatud.

Erilisematest koostööprojektidest tuleb ära nimetada kindlasti Jõgeval toimunud esimese „Eesti Naiste Tantsupeo” toitlustamisel osalemine, kus kolme päeva jooksul jagati välja umbes 4000 toiduportsjonit.

Aktiivsema jaoskonnana on Torma aluse pannud isadepäeva tähistamise traditsioonile. Sel aastal toimus Tormas isadepäeva üritus juba teist korda. Ürituse korraldamisse olid kaasatud Torma Üksikkompanii, Päästeamet, Politsei- ja Piirivalveamet, Torma kodutütred ja kohalikud ettevõtted. Üritusele olid kutsutud pered üle kogu maakonna ning osavõtt oli arvukas.

Koostöö Politsei- ja Piirivalve- ning Päästeametiga avaldub teisteski valdkondades. Mitmel korral on väljas olnud Päästeameti korraldatud suurõppustel ja 1. septembril aidatakse politseinikel tagada lastele turvalist kooliteed.

Maris Mäeotsa sõdurioskuste BVÕI kodutütardele sidepidamist õpetamas. Pilt Leina Kreek.

*Vasakul: Heli Palgi – staažikaim koormusmatkaja. Pilt Liina Laurikainen.
Paremal: Kristiina Kuus maskeerumise stiilinäitena. Pilt Leina Kreek.*

Tänavu tähistas Jõgeva ringkond oma 20. sünnipäeva. Aastapäevaüritus oli äraütlemata meeleolukas. Selle kohta kirjutas Jaana Sepper järgmist:

Aasta oli siis 1992, kui ühel pimedal oktoobrikuu õhtul said Vaimastveres kokku 9 tegusat naist, et taasluua Naiskodukaitse Jõgevamaal. Selle sündmuse tähistamiseks kogunesid Jõgeva ringkonna naiskodukaitsjad Põltsamaa kultuurikeskusesse. Me pidasime enda 20. juubelit ning ega me mehigi eemale jätnud. 94 aastat möödus siinmail Kaitseliidu loomisest.

20. eluaasta on ühe tütarlapse elus juba selline aeg, kus sihid on enamvähem paigas ja eesmärgid kindlad. Usun, et enda ringkonnaga oleme jõudnud samuti sellisesse punkti, et me hakkame juba aru saama, mida meilt oodatakse ja mida me suudame organisatsioonile vastu pakkuda.

Veel enne sünnipäevakõne alustamist ulatas Maris üle väikese tänumeene ühele Jõgeva ringkonna asutajaliikmetest, kes seniajani Naiskodukaitse ridades on püsinud - Aive Kiviojale (end. Soolepp), kes on mitmel korral ka ringkonna esinaise rollis olnud.

Enda kõnes tõi Maris esile nii meie tugevaid kui natuke nõrgemaid külgi. Aga kunagi ei ole ju halba ilma heata ja vastupidi ning kui nõrkadele külgedele tähelepanu ei pöörata, ei oska me enam ju kusagile poole areneda.

Kõnes kutsus esinaine meid endi kaaslasid rohkem märkama. Nii head sõna ütleva ning vajadusel ka mõnda märkust tegema. Tekitagu see siis meile ebamugavust või mitte, aga me kõik esindame ju üht suurt organisatsiooni ning selle maine loomine algabki üksikliikmetest. Ja hea sõna on nagu pai, mis teeb meele pikaks ajaks rõõmsaks ning tihti mõjub isegi paremini kui paberile pandud tunnustus.

„Alati polegi tähtis võit teiste üle, tähtsam on võit enda üle. Kui koormusmatkal end ületad ja lõpuni ei jõua, on see ikkagi võit. Naiskodukaitsjad on mitmel pool kogukonna alustala - korraldatakse tervele piirkonnale mõeldud üritusi nt isadepäev ja moeetendus, aidatakse lastel 1. septembril turvaliselt kooli jõuda, abistatakse kaaslasti ja tõstetakse Eestis laste sündivust. Aasta jooksul on paljud uued naiskodukaitsjad osalenud baasväljaõppel ja nii mõnigi on mõne enesekaitsevõtte võrra rikkam“, võttis ta lühidalt kokku meie aastased tegemised.

Lõpulauses tuletas Maris veel meelde, et ta on üks meie seast ning valmis meid alati meie muredes aitama ja rõõme jagama.

Kirsiks tordi peal oli sel õhtul aga Eesti Vabadusvõitlejate Liidu Jõgevamaa Vabadusvõitlejate Ühenduse esindus Elmar Eensoo ning Karli Kukkega, kes tõid enda liigutava ja sütitava kõnega isamaa-armastusest ka allakirjutanule pisara silma ning andsid meile võimaluse toredaks ühislaulmiseks. Need härrad pidasid uhkelt vastu kuni peo lõpuni ning said võimaluse koos Untsakatega ka laval sõdurilaule laulda.

Sel aastal korraldasime õnneloosi, millest teenitud tulu läheb ringkonnale sportrelvade ostmiseks. Võita võis alates meie tublide naiskodukaitsjate käte all valminud käsitööst kuni sõdurisaabaste ja seljakotini ning ära müüdi kõik piletid, mis müügis olid!

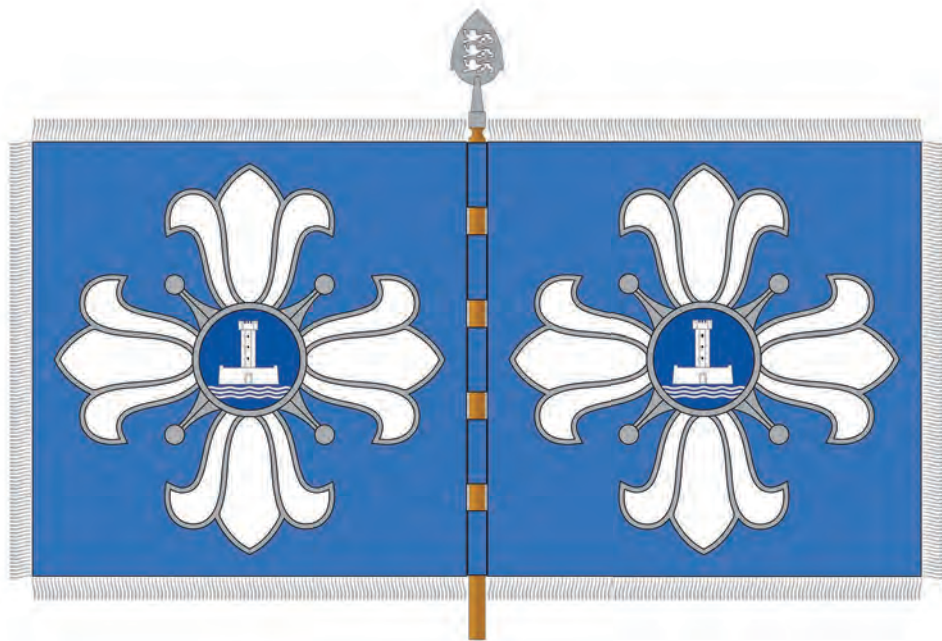
„Enne veel, kui tõuseb päikene, lähen lahingusse ma, valerii, valeraa. Tulen tagasi sealt võitjana või langen ma, tulen tagasi sealt võitjana või langen ma“, laulsime me kõik tantsuplatsil Untsakatele kaasa. Sel hommikul oleksime me kõik ilma mingi kahtluseta vajadusel lahingusse tormanud, sest sel peol tundsimme taaskord, et oleme üks suur pere ning üheskoos suudame liigutada mägesid!

Kui kaitseliitlastest isad isadepäeval ülesandeid täitsid, hoolises nende tibude eest Tibu. Pilt Liina Laurikainen.

Valli Villem – toitlustajate raudvara Eesti Naiste Tantsupeol. Pilt Aldo Luud.

Lipp pühitsetud 19. augustil 2007.aastal.

JÄRVA RINGKOND

*Taive Saar
Tiia Mettus*

Ringkonna areng

Naiskodukaitse Järva ringkonna 2012. aastat võib nimetada Koeru jaoskonna tähelennu aastaks. Märtsis otsustasid Järva-Jaani jaoskonna naised nimetada jaoskonna ümber Koeru jaoskonnaks. Valdav osa tegevusest ja liikmeskond asub Koerus, samuti on malevas Koeru üksikkompanii, kellega tehakse tihedat koostööd, seetõttu oli otsus igati mõistlik. Koeru jaoskonna esinaiseks valiti Kerli Sirila, kes oma igapäevast tööd teeb Koeru muusikakooli direktorina ja aseesinaiseks Kirsika Ilmjärv kes töötab Koeru Keskkooli huvijuhina.

Liikmeskond tervikuna on kasvanud igas jaoskonnas ja hakkab lähenema 130-le. Kui varem toimusid Järva naiskodukaitsjad pigem ringkonnana, siis 2012. aastast on märgata, et hakati ennast tajuma ja tegutsema jaoskonnana. Kõige suurema arvuline Naiskodukaitse töötuse lugemine toimus 27. novembril, kus Naiskodukaitse 85. aastapäeva tähistamise kontsert-aktusel luges töötust 20 uut liiget.

Tegevus

Naiskodukaitse Järva ringkond annab naistele teadmisi riigikaitsest, Naiskodukaitse ja Kaitseliidu olemusest, esmaabist, masside toitlustamisest ja sõdurioskustest ehk teisisõnu viime läbi baasväljaõpet ja seda nii enda ringkonnas kui koostöös teiste ringkondadega. Kolm naist on osalenud ka Kaitseliidu tegevliikme sõdurioskuste baaskursusel.

2011. aastal moodustati erialagrupid: toitlustamise, meditsiini, formeerimise, staabiassistentide, noortejuhtide, avalike suhete, spordi- ja kultuurigrupp. Grupidel

ei ole veel juhte aga liikmed hakkavad üha rohkem ennast määratlema ühe või teise erialagrupi liikmena.

Eriti silmatorkav oli 2012. aastal kultuurigrupi tegevus. Esimesed katsetused said teoks juba 2011. aasta Kaitseliidu aastapäeva korraldamisel, aga 2012 on kultuurigrupile tõeline läbimurre. Kaitseliidu aastapäeval novembris esines septembris loodud Naiskodukaitse rahvatantsurühm „Kõver küünarnukk“ ja seda koguni kolme etteastega. Rahvatantsurühma kuulub 16 tegusat naist kõigist Järva ringkonna jaoskondadest ning lisaks ka üks Politsei Naisühenduse esindaja. Kultuurigrupi kuuluvad rahvatantsurühma liikmed teevad pingutusi ja kirjutavad rahataotlusprojekte rahvariiete muretsemiseks, eesmärgiga esineda tulevikus ka maakondlikel ning üleriigilistel rahvakultuuriettevõtmistel ja tantsupidudel. Kultuurigrupp (ja kogu Järva ringkonna pere) pälvis palju kiidusõnu osalejatelt Naiskodukaitse 85. aastapäeva meeleoluka tähistamise korraldamise eest 27. novembril Paide raekojas.

Samuti on Järvamaal laialt tuntud ning edukad toitlustusgrupi naised, kes toidavad ära kogu maleva meespere ehk kaitseliitlased ja noorteorganisatsioonide liikmed ning keda kutsutakse toitlustama ka väljapoole organisatsiooni. Naiskodukaitse tagada on maakonna külade ja eakate kokkutulekud, skautide laagrid jt suurürituste toitlustamine. Nende võimekusest räägib ka fakt, et 2012 saavutati Naiskodukaitse üleriigilisel välikoka erialavõistlusel Simunas IV koht.

Meditiinigrupp on aga enda kanda võtnud päästeala projekti „Kaitse End ja Aita Teist“ (KEAT) raames esmaabi koolituse läbiviimise maakonna koolides.

Noortejuhid kuuluvad NKK ridadesse, läbivad baasväljaõppe ja oskavad meie tegevust kodutütardele edasi anda. Naiskodukaitse arendamises on ennast teostanud tublid noortejuhid Tiiu Väli, Kirsika Ilmjärv, Siiri Sitska, Sirje Kips ja Terje Albert.

Spordigrupi kuuluvad naised on edukalt esinenud üleriigilisel koormusmatkal Jõgevamaal, tuues 2011. aastal koduringkonda esimese koha. Eduka võistkonna koosseisu kuulusid Terje Albert, Vivika Barnabas, Evelin Metsaots ja Kaire Lätte. 2012. aastal esmakordselt toimunud Naiskodukaitse spordivõistlustel Viljandimaal Vana-Võidus saavutas Järva ringkond tubli IV koha. Spordigrupp võttis osa ka maleva meeleolukatest Kaitseliidu Järva maleva olümpiamängudest Koerus 11. augustil

Rahvatantsurühm „Kõver küünarnukk“.

2012, mille naiskodukaitsjad ette antud spordialasid naiselikult-humoorikalt enda jaoks kohandades elegantselt võitsid.

Formeerimisgrupp on saanud tõelise erialase pädevuse ja tegutsemistunde 2012. aasta reservõppekogunemistel kaitseväge üksuste formeerimisel ja lahkformeerimisel. Kokku on formeerimistel osaletud üle 10 korra ja väljas on olnud üle 20 naise. Kõikidel formeerimiskordadel oli tegutsemas ka Järva ringkonna väliköögimeeskond.

Koostöös kodutütardega korraldasime emadepäeva paiku patsipunumise õhtud Väätsal ja Roosna-Allikul, kus teemaks oli vormi korrektne kandmine sobiliku soenguga.

27.-29. juulil 2012. a veetsid Järvamaa naiskodukaitsjad kauni nädalavahetuse Võsul, kus jalgratastega matkates külastati Lahemaa kauneid mõisaid - Vihulat, Palmset ja Sagadit, tutvuti Käsmu küla ja Esku kabeliga.

Sügisel, 13. oktoobril oli ringkonnas sõjalis-sportlik päev, kus Järva-Jaani vanade autode varjupaigas saadi suure elamuse osaliseks muuhulgas ka soomukiga sõites, Koerus orienteerumISRada läbides ja viburajal kätt harjutades.

Jätkunud on Roosna-Alliku matkamängu korraldamine, mis seisuga 6. oktoober 2012 on toimunud juba kuus korda ja on kasvanud maakonnas väga populaarseks liikumisürituseks.

Traditsioonid

Naiskodukaitse Järva ringkonna poolt ellu kutsutud algatus - Järvamaa aasta ema valimine on muutunud traditsiooniks ja toimunud juba kolm korda. Aasta emadeks valiti 2011. aastal üheksa lapse ema Miia Jürgen Koerus ja 2012. aasta emadepäeva eelsel reedel mais hüüti Järvamaa aasta emaks Ülle Pent Türi vallast, kelle peres kasvab kaheksa tublit last. Tiitliga pärjatud ema nimi avalikustatakse tavapäraselt alles emadepäeva kontserdil. Südantsoojendav on näha nende emade siirast rõõmu ja üllatust, kui nad saavad teada, et neile on osaks saanud au olla Järvamaa aasta

Ringkonna 2012. aasta naiskodukaitsjaks nimetatud ringkonna aseesinaine Kirsika Ilmjärv (vasakul) ja ringkonna esinaine Kaire Lõhmus.

Motivatsiooniüritus Koerus. Vibulaskmise õppepunkt.

ema. Tihti on ema tiitlile esitajad nende endi lapsed või kogukonna liikmed, kes on asja ema eest saladuses hoidnud. Seda suurem on olnud meeleliigutus.

Traditsiooniliseks on kujunenud ka Järva ringkonna aasta naiskodukaitsja valimine. 2011. aastal sai aasta naiskodukaitsja tiitli Tiiu Laaneoks, kes on aktiivne tegevliige juba ringkonna taasloomise algusaastatest. Tiiu on meie välitoitlustusmeeskonna alustalasid, kellele võib alati kindel olla. Ka kõige raskemates ilmastikuoludes suudab ta oma ülesande hästi täita.

Järva ringkonna aasta naiskodukaitsja 2012 on Kirsika Ilmjärv, kelle kohta võib öelda, et kes teeb, see jõuab. Ta on tunnustatud aktiivne tegija ka oma kodukohas Koerus. Lisaks on tema juhtida ka Koeru kodutütred ja noorkotkad. Lisaks noortejuhi tööle panustab ta NKK tegevusse, olles nii ringkonna kui ka Koeru jaoskonna aseesinaine. Tulemuslikule noortejuhi- ja juhtimistöele lisaks annab ta panuse formeerimis- ja kultuurigrupi tööle. Kirsika sära paistab meie kõigi peale.

Liikmed

Seoses Naiskodukaitsja juubeliaastaga tundsid Järva ringkonna naiskodukaitsjad huvi, miks naised tulid ja on naiskodukaitsjad. Kogutud lugudest põimiti kokku mälestustekogu, mis tuli ettekandele Naiskodukaitsja Järva ringkonna aastapäevale pühendatud kontsert-aktusel 27. novembril Paide raekojas.

Naised vastasid kahele küsimusele: miks ja kuidas said neist naiskodukaitsjad ja miks on jäänud nad püsima ja tahavad jätkuvalt olla organisatsiooni liikmed.

Tabavalt võttis kuulud kokku Järva maavanem Tiina Oraste, kes esmalt tunnistas, et temagi on oma peas juurelnud, et miks küll naised tahavad Naiskodukaitsesse kuuluda, kuid seni ei ole leidnud vastust. Ta tunnistas, et kuulates neid lugusid sai ta aru, et naised isegi sageli ei tea, miks nad kuuluvad. „See on lihtsalt tunne, mis Naiskodukaitsesse kuuludes tekib ja mis on nii oluline, et selleta enam ei saa“, ütles Tiina Oraste.

Tõepoolest naiskodukaitsjad mäletasid Naiskodukaitsjega liitumise lugusid, kuid

Järva naiskodukaitsjad Naiskodukaitse aastapäeva tähistamisel Paides, 2012.a.

vastates küsimusele, miks on nad siiani liikmed, asendus selgesõnalisus kiiresti tunde kirjeldamisega: et nii peab, nii on õige, nii on vaja.

Noppeid naiskodukaitse Järva ringkonna lugudest:

Alguses ... ega ei teadnud ju täpselt mis asi ... , kus asi ... , et millega tegu on. Aga kui järjest rohkem sellesse süvenesin, seda rohkem leidsin, et see ongi minu ala, et mulle meeldib ja sellega ma ka jätkuvalt tegelen.

Sest selline vabatahtlik süsteem mulle meeldib, see ei ole nii ... kuidas ma ütlen ... pealesurutud, organisatsiooni eesmärgid ja visioonid on sedasi seatud, et sul tekibki tahtmine sellega tegeleda. See on seinast seina ja maast laeni organisatsioon. Asjad järjest muutuvad ja järjest huvitavamaks läheb. Seega ei tasugi alati neid asju, mis on kohustuslikud võtta väga hinge, kohustusliku juures on alati midagi vahvat.

Naiskodukaitse tundus mulle loomulik jätk, kuna olen olnud kodutütar, liitusin, et tegevust jätkata. Ja siis üks põhjus võib-olla oli see, et sportlikku panust anda NKKsse, kuna ma olen siuke sportlik, siis mind on hea kogu aeg spordivõistlustel kaasata.

See on andnud mulle võimalusi käia erinevates kohtades, näha toredaid inimesi ja toredaid paiku. Üldse - selline mõttevahetus, mis on mind täiega arendanud. Ega ma ei oskagi muud öelda ...

Liitusin sellepärast, et põnev oli, mind huvitas. Kuulsin tuttavate kaudu, kuidagi jutu sees tuli välja, et nii põnev ja ... On, on, ongi põnev. Tavaliselt tuled töölt ja oled väsinud, kui tuled Naiskodukaitsest, ei väsimust ega midagi. Olen püsima jäänud, olen huvitatud ja mulle meeldib.

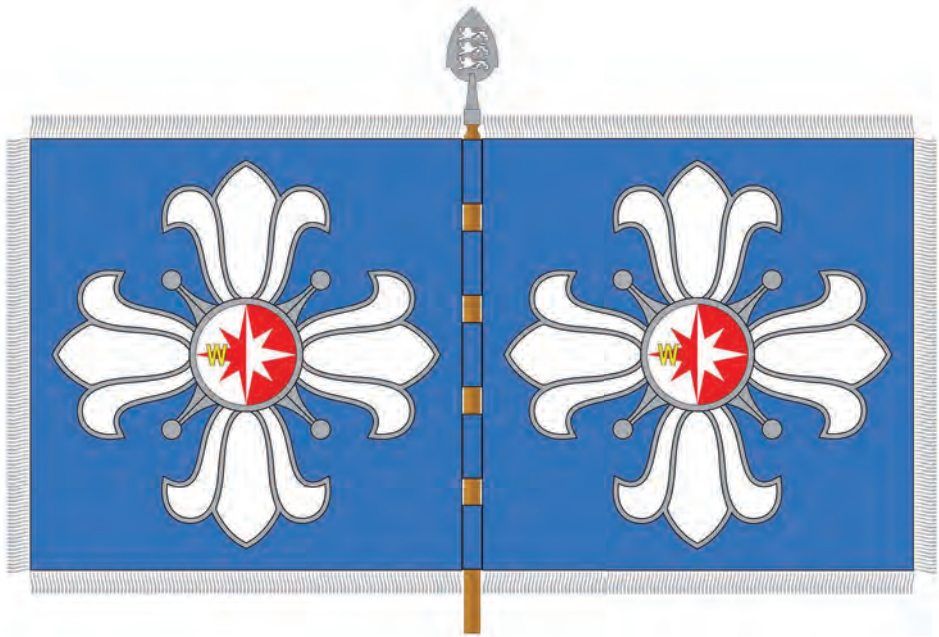
Tead, me oleme arutanud peale patrullivõistlust, et mis see on, mis meid siia tagasi toob. Raske on, jalad on rakkus ja tervis on kehva peale seda, aga tead ikkagi, et see adrenaliin ja põnevus ja see enese proovile panek ikkagi, no ei saa mujalt kätte seda

tunnet. Lähed ikka metsa ja saad sealt selle koormuse kätte, see on ikka enese ... ma ei teagi ... proovile panek. No on!

Sellel on ka suur osa, kui saad nende huvitavate, toredate, meeldivate inimestega aega veeta, inimestest sõltub väga palju, igal juhul ütled „jah“ ja lähed jälle.

Ma ei kahetse mitte ühte korda, kui ma olen selle aja pere kõrvalt saanud või leidnud, et nüüd oleks mingi asjata käik, või mis ma nüüd tegin või vahtisin kuskil ... ei olegi olnud sellist korda, kõik on mingi positiivse olemisega lõppenud.

Ma vist tahtsin ise tulla. Kuulsin ajakirjandustöö kaudu, et Järvamaal loodi NKK ja kui siis tegin intervjuud toonase Naiskodukaitse aseesinainisega, siis teda kuulates mõtlesin, et ma tahan ka sinna kuuluda. Peagi saigi minust naiskodukaitsja. Arvan, et paljuski sellest, mis olen täna, ongi kujunenud Naiskodukaitse ja Kaitseliidu kaudu. Kõik need koolitused, kursused, väljaõpped ... see on minus palju avanud. Toonud välja parima osa minust. Kõige enam imetlen inimeste tahet ja pühendumist, ühte hoidmist ja tegutsemistahet. See ettevõtlikkus, kõik saab tehtud, korraldatud ja läbiviidud. Ilma sunnita, vabast tahtest ja seda veel aatelistele eesmärkidel. Imeline.

Lipp pühitsetud 28. novembril 2010.aastal.

LÄÄNE RINGKOND

Ave Proos

Liikmeskond

2011. a alguses oli Lääne ringkonnas 135 tegevliiget ja 1 auliige, aasta lõpuks oli naisi kokku juba 153. 2012. a lõpuks on liikmeid 159 - aasta jooksul on naisi juurde tulnud, samas on inimesi ka välja arvatud, seetõttu pole liikmete arvu kasv numbrites 2012. aastal väga suur.

Ringkonnaga on liitunud naisi väga erinevatelt elualadelt - agronoom, õpetaja, raamatu-pidaja, meditsiiniõde, eraettevõtja, piirivalvur, kokk jne. Naiste keskmine vanus on 40,4 eluaastat. Uued liikmed on ringkonda tulnud peamiselt juba liitunud naiste kaudu, nende sõbrannad, töökaaslased, sugulased jne. Kõige rohkem uusi liikmeid on 2012. aastal ringkonda juurde toonud Hiiumaa jsk esinaine Marge Vähter.

Liikmeskonna stabiilse kasvu on osaliselt taganud ka ringkonna avalike suhete grupi järjepidev töö, mis kahe viimase aasta jooksul on hästi käima läinud ning grupi liikmed tegelevad pidevalt ringkonna tegemiste tutvustamisega avalikkusele. Maakonna tasandil on õnnestunud kõiki oma suuremaid ettevõtmisi kohalikus meedias kajastada. Usinamad PR neiud on olnud Helja Kaptein, Riima Koch, Ülle Pauts, Kati Ojaver-Heidemann, Ülle Reinbach ja Ave Proos.

Koostöö

Lääne naisi on läbi aastate saatnud maleva kindel toetus. Vastu oleme pakkunud igakülgset abi toitlustamise, formeerimise, staabitöö ning meditsiini vallas. Mõlemal aastal osaleti Kaitseliidu Lääne piirkonna malevate suurõppusel „Orkaan“, kus naiste ülesandeks on olnud nii osalejate kui ka korraldajate toitlustamine ning staabitöö. 2012. a mindi „Orkaanile“ suure esindusega - 12 naist olid „lahinguvälja“ tagalas

abiks toitlustamisel, side- ja staabi ülesannete täitmisel ning meditsiiniabi korraldamisel, lisaks sellele veel Lääne maleva staabis abiks olevad formeerijad.

Ilma naiskodukaitsjateta ei möödunud kummagi aasta „Valge Laev“ Läänemaal või „Tihu Kevad“ Hiiumaal - oldi nii korraldusmeeskondades kui ka võistkondadega rajal. Jätkuvalt on väljas oldud Kaitseliidu Lääne maleva kogupereüritusel „Talvapäev Kaitseliiduga“. Koos malevaga tähistati kõiki pidulikke sündmusi. Mõlemal aastal osaleti suure hulga naistega ka Võidupüha paraadil, 2011. a Tartus kaitseliitlaste real ning 2012. a Pärnus juba Naiskodukaitse kompaniis marssides. Erinevate ringkondade liikmetest kokku pandud Naiskodukaitse kompaniid juhtis Pärnu paraadil Lääne ringkonna esinaine Mare Laide.

Naised nii Hiiu- kui Läänemaalt on ka aktiivsed noortejuhid. Viimase kahe aasta jooksul on tegevusse senisest enam kaasatud vanemaid kodutütred, nad on osalenud ka baasväljaõppe moodulitel. Läänel on välja kujunenud hea koostöö mitme teise ringkonnaga, ühiselt viidi läbi baasväljaõpet ning korraldati muid põnevaid üritusi. 2011. a aprillis käidi toitlustamist õppimas Pärnus, septembris võeti vastu Põlva ringkonna küllakutse ning peale tõsise mõttetöö tegemise ühiselt korraldatud juhtide õppepäevade raames külastati veel Taevaskoda, Pokumaad, Maanteemuuseumi ja peeti ühine pidulik lõunasöök Canterwilla lossis. 2011. a novembris viis tee jälle Pärnusse, seekord kutsusid läänekaid sinna sõbrad Sakala ringkonnast - üheskoos pandi plaane paika, nauditi „Sõpruse“ spa-mõnused ning keerutati jalga Kuursaalis. Sakala naistega koos külastati 2012. a juunikuus ka Toompea lossi ning Presidendi kantselei hoonet Kadriorus. 2012. a oktoobris osaleti kahe võistkonnaga Paunkülas Harju ringkonna korraldatud sügismatkal ning samal kuul käisid Lääne ja Harju vabatahtlikud juhid Kõrvemaal oma teadmisi täiendamas ning koostööd arendamas.

Väljaõppe ja erialavõistlused

Baasväljaõppes toimusid mõlemal aastal kõik moodulid, siinkohal tehti koostööd Pärnu ja Sakala ringkonnaga. Erialast väljaõpet viidi ringkonna asukoha eripärast sõltuvalt läbi nii Lääne- kui Hiiumaal. Väljaõppesse on nende kahe aasta jooksul

Sõdurioskuste BVÕ 2011. a., esiplaanil harjutab kätt Vaima Valk. Pilt Svetlana Mustkivi.

olnud kaasatud mitmed instruktorid oma ringkonnast ja malevast, aga ka mujalt. Näiteks 2012. a oli Hiiemaal meditsiinilase baasväljaõppe läbiviijaks hinnatud instruktor Maret Kommer koos abilistega. Väljaõppe korrektse läbiviimise taga on kaljukiindlalt seisnud ringkonna instruktor Svetlana Mustkivi, kellela naljalt ei möödunud ükski üritus.

Väljaõpet on aidanud läbi viia Kairi Baumer oma rikkalike teadmistega toitlustamise vallas, organisatsiooniteadlike liikmetena Tiina Leesik ja Mare Laide. Maire Kruus (2011) ja Kaidi Sits (2012) olid esmaabi instruktoritena abiks BVÕ II mooduli läbiviimisel. Sõdurioskuste õpetamine on juba aastaid usaldatud maleva palgalistele ja vabatahtlikele instruktoritele - vbl Kalle Karm, n-vbl Taavi Vaher, n-vbl Vahur Toomas, rms Mikk Ventsel ja kpr Arvi Matto.

Lääne ringkonna naised on järjepidevalt osalenud ka erinevatel Kaitseliidu Kooli kursustel. Kes Alus juba korra käinud on, tuleb sealt alati tagasi suure teadmistepagasi, positiivsete muljete ning lubadusega esimesel võimalusel tagasi minna. Peale 2012. a märtsikuus Lõõlas toimunud avalike suhete kursust kirjutas Kati Ojaver-Heidemann järgmiselt: „Lisaks rohketele uutele teadmistele leidsin ka seekord hulga uusi toredaid sõpru ning tõesin taas, et naiskodukaitsjad on täiesti tavalised Eesti naised, kes igaüks on ometi kuidagi eriline ja kaunis. Sellest hakkab minu jaoks kujunema juba sõltuvus - mingi aja tagant vajan seda seltskonda, et ise edasi minna ja paremaks saada ja usun, et seeläbi suudan ka midagi tagasi anda“.

Ringkonna esinaine Mare Laide juhtimisel rakendati edukalt formeerimisgrupi liikmeid. Kahe viimase aasta suurimad formeerimised toimusid 2011. a. sügisel Piirsalus, kus Lääne malev viis läbi neli päeva kestnud reservõppekogunemise ja 2012. a. formeerimisõppus „Suur Vanker“.

Kahel viimasel aastal on Lääne ringkond osa võtnud ka Naiskodukaitsse koormusmatkast. 2011. a olid rajal Malle Karm, Eda Tamme, Reeli Rae ja Anu Saue, 2012. a moodustati

Õunamoos Afganistanis teenivatele Eesti sõduritele. Pilt Kati Ojaver-Heidemann.

ühistiim, seekord rajal Eda Tamme, Malle Karm, Reeli Rae Lääne ning Evelin Lappalainen Sakala ringkonnast. Mõlemal korral võistlus küll katkestati, aga eesmärk oli esialgu üldse võistkond rajale saada, nüüd jätkatakse osalemist kuni võiduni!

Võeti osa kõikidest vabariiklikest erialavõistlustest. Lääne ringkonna eestvedamisel toimusid 2011. a oktoobris Hiiumaal üle-eestiline side ja staabi erialavõistlus, kus Lääne saavutas kolmanda koha ning 2012. a aprillis Läänemaal Piirsalus vabariiklik Naiskodukaitse laskevõistlus, kus Läänele jäi koju tubli neljas koht. 2012. a Viru ringkonna eestvedamisel toimunud välitoitlustamise erialavõistlusel saavutas Lääne naiste võistkond koosseisus Küllike Tammeveski, Anu Saue, Helja Kaptein auväärse II koha. Esindajana oli kaasas Karin Rünkorg. Koos kodutütardega võeti 2012. a osa meditsiini erialavõistlusest, tiimi kuulusid Kaja Mander, Eda Tamme ning kodutütred Sandra Saarniit ja Pauliina Prikk.

Ringkonna ettevõtmised

2011. aasta taasiseseisvumispäeva tähistati Haapsalus, kus Läänemaa Missio (tänapäeval 19.-28.08.2011 Haapsalus ja Läänemaal, et tähistada 20 aasta möödumist Eesti taasiseseisvumisest ning esimesest missiost) raames toimus suurejooneline tänujumalateenistus "Laul ja Vabadus". Mõlemal aastal osaleti heategevusüritusel „Röömsad jõulud kõigile“, mille raames toetati Haapsalus ja selle lähiümbruses elavaid vähekindlustatud perede lapsi.

19. detsembril 2011 allkirjastati koostöölepe Eesti Naisühenduste Ümarlauri Hiiumaa ühenduste naistega.

Osaleti mitmetes uutes koostööprojektides. 2011. a aprillis võeti osa Lääne-Eesti Päästkeskuse poolt korraldatud ühisõppusest Piirsalus, mõlemal aastal anti oma panus ohutusalaseid teadmisi propageeriva võistlusemängu „Kaitse end ja aita teist“ korraldamisse. Koostöö toimus ka Päästeametiga, osaleti nende poolt korraldatud

Läänemaa 2012. a. kõige koolitussõbralikum organisatsioon. Vasakult: Eda Tamme, Svetlana Mustkivi, Kaja Mander. Pilt Arvo Tarmula.

Euroopa 112 päeval Haapsalus, kus räägiti inimestele ohtudest, mis on seotud igapäevaturvalisusega kodus.

2012. a jõulupakist leidsid kõik Afganistanis missioonil viibivad Eesti kaitsevälased Lääne ringkonna naiste poolt valmistatud koduse õunamoosi, samuti võeti mõlemal aastal osa üleriigilisest kinda- ja sokikudumise kampaaniast välismissioonide sõduritele. Toetati aga ka järelkasvu - 2012. aastal said kõik Lääne maakonnas ja Hiiumaal sündinud beebid kingituseks meie kootud papud, kokku üle 200 paari.

Kahe aasta jooksul külastati organisatsiooni tutvustamise eesmärgil mitmeid koole ja lasteaedu. Ringkonna tegemised jäid silma ka maakonna tasandil. 2012. aastal valiti Lääne ringkond Läänemaa kõige koolitussõbralikumaks organisatsiooniks.

Risti jaoskonna taasloomine ning lipu annetamine Risti malevkonnale

Juba 2012. aasta alguses, 25. jaanuaril peeti Risti jaoskonna taasasutamiskoosolek. 2006. aastal liideti koostöö parandamise eesmärgil tollane Risti jaoskond Haapsaluga, nüüdseks oli selgunud, et vahemaa tõttu on siiski osa naistest tegevusest eemale jäänud ning Kati Ojaver-Heidemanni eestvedamisel oli õige aeg Risti jaoskonna taasloomiseks.

Sama aasta Võidupühal, 23. juunil õnnistati Kullamaa kirikus Kaitseliidu Lääne maleva Risti malevkonna lipp, mille valmistas ajalooliste kavandite eeskujul Risti jaoskond. Lipu õmblesid kokku naiskodukaitsjad, nagu seda oli tehtud ka esimese lipu puhul. Lipu õmblemise projekti juhtis Kati Ojaver-Heidemann. Sel puhul saadetud kirjas Risti naiskodukaitsjatele kirjutas president Toomas-Hendrik Ilves: „Oma tubli tegevusega ütlevad Naiskodukaitsje Lääne ringkonna Risti jaoskonna naised, kes taastasid sõjakeerises kadunud Kaitseliidu kodumalevkonna lipu: me usume oma riiki, me hoiame oma riiki, meil on tahe Eesti eest seista“. Lipu õnnistamise tseremoonial osales ka president Arnold Rüütel abikaasaga.

Risti malevkonna lipu õnnistamine Kullamaa kirikus, lippu hoiab Kati Ojaver-Heidemann. Pilt Tiit Kaljuste.

2012. a sügiseks oli Risti jaoskonnal olemas ka oma maja, kus juba jõuti pidada talguid, keedeti kogu ringkonnaga sõduritele õunamoosi ning mida külastas kadripäeval ka Naiskodukaitse esinaine Airi Tooming.

Sportlike eluviiside propageerimine

2011. aastal Viru ringkonna poolt korraldatud NKK spordilaagris õnnestus Läänel saavutada ülekaalukas võit, esikoht saadi ligi pooltel aladel. Võidutiimi kuulusid Vaima Valk, Kai Silmer ja Ivika Raudsepp peredega, Eda Tamme pojaga, Katrin Kepp onutütrega, Maire Kruus ning Svetlana Mustkivi tütardega.

Ei jäädud aga loorberitele puhkama. Kaks hakkajat naist võtsid 2012. aastal enda peale ringkonna sporditöö arendamise ning kaaslaste füüsilise tervise eest hoolitsemise. Läänemaal vedas tegevust spordigrupi juht Ivika Raudsepp ja Hiiumaal Marge Vähter.

Spordigrupi eestvedamisel korraldati Läänemaal jalgrattamatk ning tegeleti igapäevaselt sulgpalli, jooga, ujumise ja mitmete teiste aladega. Hiiumaal algas 2012. aasta sügisel jalgpalli hooaeg - 10. septembril pidasid vägeva jalgpallilahingu Lääne ringkonna naised ja Päästeameti mehed ning juba 24. septembril toimus Kärkla staadionil jalgpallilahingu teine voor - seekordseks vastaseks Kaitseliidu Lääne malev. Oktoobris pidasid Naiskodukaitse, Kaitseliit ja Päästeamet Kärkla Ühisgümnaasiumi spordisaalis maha aga ühe hoopis omamoodi teatevõistluse.

2012. aastal oldi väljas ka Sakala korraldatud Naiskodukaitse I vabariiklikul spordivõistlusel, kus saavutati 13 osalenud ringkonna seas kaheksas koht.

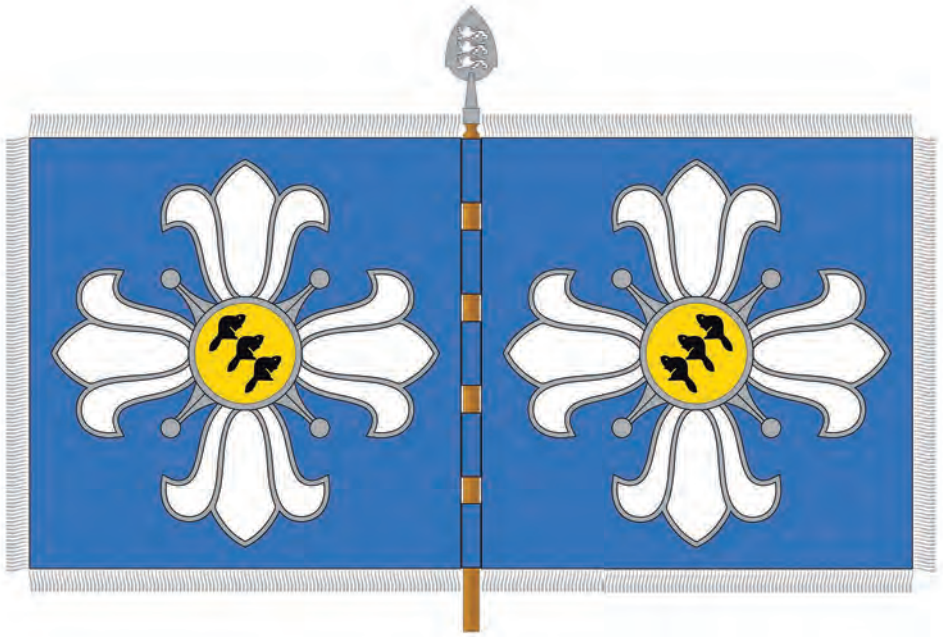
Tublide tunnustamine

Mõlemal aastal valisime endi seast traditsiooniliselt „Aasta tegijad“, kes saavad lisaks teiste imetlusele kingituseks Urve Sikemäe poolt valmistatud siidsalli, millele on maalitud Liiliarist koos aastaarvuga. „Aasta tegijad 2011“ - Hiiumaal Anu Saue, Läänemaal Malle Karm. Kolme lapse ema, orienteeruja ning noortejuht Anu Saue valiti ka 2012. aastal Kärda aasta emaks. 2012. a pälvistid „Aasta tegija“ tiitli Läänemaal Kati Ojaver-Heidemann ning Hiiumaal Pille Paulus.

Meie naised on pälvinud tunnustust ka Kaitseliidu tasandil. 2011. aastal annetati Kaitseliidu teenetemedali II klass Svetlana Mustkivile ning III klass Anu Sauele. 2012. a juunikuus Kullamaal toimunud Maakaitsepäeval anti Kaitseliidu teenetemedali I klass üle Tiina Leesikule ja Pille Pornile ning teenetemedali II klass samal aastal Lehte Ilvesele, Anne Kaasikule, Ester Karmile ja Karin Rünkorgile. Teenetemedali III klassi said 2012. a Aime Pukk, Marika Pukk, Ivika Raudsepp, Ege Vaga, Ülle Vaga ja Anne Vallik.

Lisaks sellele peeti 2012. aastal Kaitseliidu Lääne maleva teenetemärgi vääriliseks koguni 16 naiskodukaitsjat.

2012. a oli naiskodukaitsjatel taaskord au viia koos kaitseliitlastega oma kodumaa-kondadesse võidutuli. Läänemaale tõi tule „Aasta Naiskodukaitsja 2011“ nominent ning aktiivne noortejuht Maire Kruus, Hiiumaale jõudis võidutuli ringkonna aseesinaine, kauaaegse tunnustatud liikme Karin Rünkorgi kindlates kätes.

Lipp pühitsetud 24. veebruaril 2008.aastal.

PÕLVA RINGKOND

*Katre Epler
Esti Taal
Tuulike Mölder*

Erialagrupid

2011. aastal moodustati kõik erialagrupid. Kõige aktiivsemalt on käivitunud side ja staabi, formeerimise ning toitlustamise erialagrupp, aga samuti on aktiivsed meditsiini ja avalike suhete grupp ning muidugi noortejuhtide grupp. Erialagrupi olemasolu vajalikkus ja toetus avaldub eriti hästi siis, kui toimub ettevalmistus erialavõistlusteks või üle-eestilisteks sõjalis-sportlikeks üritusteks. Samuti annab erialagruppi kuulumine võimaluse suunata infot valikuliselt just neile liikmetele, kes ühest või teisest erialast on huvitatud.

2011. a aprillis võeti osa Scoutsrännakust. Maikuu pandi võistkond välja Koormusmatkale.

Oktoobrikuus 2011. aastal võtsime mõõtu Hiiumaal side ja staabi erialavõistlusel, kus osutasime tugevat konkurentsi esikolmikule. Hea tulemuse saavutasime põhjaliku ettevalmistusega, sellesse andis oma panuse Põlva maleva sidespetsialist Ragnar Tagel. Kokkuvõttes saavutasime 4. koha, seejuures parimad olime kodutöös - ilmaennustuses, milles pidi kirjas olema võistluspäeval oleva ilma temperatuur, õhurõhk, tuule kiirus ja nähtavus.

23.-25. novembril 2011. aastal toimunud Mulgi Mässul osalesid meie naised nii meditsiinitagajana kui staabis. Kogemus oli kirjeldamatu ja andis naistele suure eneseusu, et üheskoos on võimalik ka kõige raskemates olukordades toime tulla. Naisi sel üritusel ei „hellitunud“ ja nad jäeti täiesti omapäi sidebussi vastutama teadete edastamise ja vastuvõtmise eest. Väga korraliku kogemuse sai ka Mirell Lattik, kes osales õppusel parameedikuna.

Novembrisse jäi veel avalike suhete ja ajaloo erialavõistlus, kuhu samuti oma võistkonna välja panime. Omaette väljakutseks oli „maakatele“ juba võistluse toimumiskohas Tallinnas autoga liiklemine. Kaie Kurg: „Esimese päeva võistluseks oli „Kuldvillak“. Teise päeva täitsid „kohtumine ajakirjanikuga“, fotolavastus, meediaplaani koostamine ja filmiõhtu. Enim rõõmu valmistas meile kindlasti fotolavastus, sest siin saime rakendada oma fantaasiat ja lavastada ise kaks fotot plakati jaoks. Selleks kasutasime nii klassiruumi kui ka koolimaja hoovi. Pealtnägijad ja möödkäijad võisid imestusega mõelda, et mida need hullud siin keset jahedat sügispäeva välivoodi ja magamiskotiga murul möllavad. Meil aga oli lõbus, sest ideid jagus ja ei saanud ju midagi lavastamata jätta. Nii sai Esti põõsaste vahel hiilida ja mina Tuulikesega magamiskotis šokolaadi süüa. Hilisem fotode töötlus ja sobivate välja valimine täitis nii mõnegi hetke naeruga.“

Tulemuseks võistlusel oli 4. koht ja mis meile endile enim meeldis: alavõistluse Kuldvillak võit.

2012. a aprillis võtsime osa NKK laskevõistlusest. Võistlus toimus rasketes ilmastikuoludes, aga taas kord üksteise toetusel saime hakkama ja saavutasime ka hea tulemuse.

27.-29. aprillil 2012. aastal toimus Valgamaal Pukas ajalooline sündmus: esmakordselt võistlesid naiskodukaitsjad ja kodutütred ühise võistkonnana esmaabi erialavõistlusel. Põlvakate jaoks oli see erakordne ka seetõttu, et toodi koju 3. koha karikas.

Tuulike Mölder meenutab: „Selle võistluse ühe kohtunikuna võin öelda, et Põlva võistkond paistis silma hea meeskonnatööga ja kahtlemata hea juhi - Ene Mattus - poolest. Laupäeva õhtul tuli ette kanda kodune töö: 5-minutine esmaabi tutvustav esitlus avalikul üritusel. Publiku reaktsiooni järgi oli Põlva esitlus atraktiivseim. Ene üllatas koomikतालendiga. Lõpurivistusel ütles Valgamaa maleva pealik kapten Tõnis Org, et ühed olid tublid, teised tublid ja kolmandad väga tublid. Seekord oli põlvakatel au kuuluda väga tublide hulka.“

Augustis oli meid lausa 7, kes osalesid NKK spordivõistlusel, kaasatud sai ka verivärsk Põlva ringkonna liige Ulla Preeden, kes oma igapäevast leiba teenib Põlva maavanemana.

Spordis on Põlva naised üldse „üle prahi“. Brasiilias toimunud sõjaväelaste Maailma Mängudel esines kõige paremini Eesti teatenaiskond, kes saavutas orienteerumises esikoha. Võistkonda kuulus ka Põlva ringkonna liige Annika Rihma.

Septembris panime võistkonna välja toitlustamise erialavõistlusele.

Kuna 2012. aastal on eriliselt rõhutatud avalike suhete tähtsust ja värbamistegevusi, siis oma arvamuse avalike suhete grupi tööst ütles Tuulike Mölder: „Olles naiskodukaitsja, tutvustad ja kujundad muljet meie organisatsioonist igal pool: nii sõprade ringis, töökollektiivis, oma organisatsioonis kui avalikel üritustel. Alati polegi vaja korraldada eraldi ainult meid tutvustavaid sündmusi, vaid lihtsalt olla nähtav.“

Põlva naiskodukaitsjaid võib näha kohalike omavalitsuste üritustel suppi pakkumas (vastlapäev, külapäevad), rahvusvahelistel spordi- ja kultuuriüritustel korda tagamas (ökofestival, folk-festival, triatlon). Suurem Kaitseliidu ja tema eriorganisatsioonide tutvustamise üritus on ikka olnud Maakaitsepäeval.

Uute liikmete leidmine on keeruline küsimus. Ühelt poolt on kindel seltskond, kes teab, mida tahab ja leiab ise tee meieni ja teiselt poolt võib juhtuda, et uus liige satub meie hulka üsna juhuslikult. Vägisi ei saa ju kellelegi midagi peale suruda.

Keskendumine on laskmisel edu alus. Pilt Põlva ringkond.

Kõige olulisem ongi selle inimese, kes meie vastu huvi on tundnud, kaasamine, õpetamine, võimaluste-kohustuste selgitamine. Sellist ekstra-inimest meie ringkonnas pole. Eks see, kes sõbra kaasa tõi, tunneb ikka vastutust tema eest ka.“

Ringkonna areng väljaõppes

2011. ja 2012. aasta baasväljaõpet iseloomustav kõige olulisem märksõna on koostöö Võru ringkonnaga. Oleme aru saanud, et igal ringkonnal pole mõtet kõiki väljaõppeid ise korraldada, vaid on mõistlik asju üheskoos ajada.

2011. aastal viisime meie läbi esmaabi ja toitlustamise BVÕ, organisatsiooniteadmisi ja sõdurioskusi käidi omandamas omakorda Võrus. Aprillis toimunud relvaõppe viis läbi meie oma maleva väljaõppeülem vanemveebel Kaido Arulepp. Ka igapäevaturvalisuse koolitusest Võrus võttis meie liikmetest osa koguni kümme naiskodukaitsjat.

Sideõppe osa sõdurioskuste moodulist õpetasime oma jõududega ja oma ruumides. Õpetajaks oli Põlva maleva sidespetsialist n-vbl Ragnal Tagel.

2011. ja 2012. a toimus toitlustamise BVÕ traditsiooniliselt Noorte Kotkaste ja Kodutütarde maakondlikus suvelaagris (150 osalejat), mis tähendas teooriat ja praktikat käsi-käes. Naiskodukaitsjad mitte ainult ei toitlusta noori, vaid aitavad laagris läbi viia ka erinevaid tegevusi.

Väga meeldejääv oli esmaabi BVÕ korraldamine Taevaskojas, Salamaal. Väljaõppe läbiviimisel tegid koostööd instruktorid lausa kolmest erinevast maakonnast - meie enda instruktor Tuulike Mölder, Tartu ringkonna esmaabi instruktor Ulvi Karu ja Võru ringkonna meedik Krista Veevo.

2012. aastal jätkati baasväljaõppe läbiviimisel samamoodi koostööd Võru ringkonnaga: esmaabi ja toitlustusõpe Põlvamaal, organisatsiooniteadmiste ja sõdurioskuste omandamine Võrumaal. Esmaabi moodulit viis taas läbi Põlva oma instruktor Tuulike Mölder, abiks oli tal Kristel Kitsing Viru ringkonnast. Seekord osales lisaks naiskodukaitsjatele ka sama palju kodutütred nii Põlvast kui Võrust.

Instruktoritega oldi väga rahul, meeldis nii rohkete näidetega illustreeritud teoreetiline osa kui ka praktilised harjutused, mille läbiviimiseks kasutasime nii õpperuumi, treppe kui ka autoparklat ja autosid endid.

Septembris-oktoobris toimus Põlva ringkonna lasketreening-võistlus.

Novembri lõppu jäi ka meditsiinieriala täiendõpe. Osalesid oma ringkonna naised ja taas naiskodukaitsjad Võrust.

Tegevus maleva ülesannete täitmisel

Põlva ringkonna naised on esindatud maleva struktuuris ning osalevad ka reservõppekogunemistel. Koostöö malevaga on tihe, kõige enam oleme saanud Kaitseliidule abiks olla toitlustuse pakkumisel, formeerimises, aga ka meditsiinis ning sides ja staabis.

Ringkond ühiskondlikus töös

Põlva ringkonna naiskodukaitsjate seas on alati olnud neid, kellele on kõige südame lähedasem töö noortega. Meie seas on mitu noortejuhti, kes tegelevad nii noorkotkaste kui kodutütardega. Naiskodukaitsel liikmed on ka noorteinstruktorid Maive Tõemäe ja Aile Vals.

2012. aasta aprillis osalesid naiskodukaitsjad ja kodutütred ühise võistkonnana esmaabi erialavõistlusel Pukas, Valgamaal.

Nii 2011. kui 2012. aastal oleme sügiseti läbi viinud koostööürituse kodutütardega ja veetnud ühise päeva looduses. Korraldajateks esimesel aastal oli Räpina jaoskond, kes organiseeris avaliku kogupereüritusena orienteerumismängu Naiskodukaitsel teemadel. 2012. aastal oli korraldajaks ja võõrustajaks Kanepi jaoskond. Matkasime, lahendasime erinevaid ülesandeid, sõime koos ja tundsim lihtsalt koosolemist ja sügisest rõõmu. Ka sellest üritusest on saamas traditsioon.

Igapäevaturvalisuse kursus. Pilt Põlva ringkond.

Erialavõistlus avalikud suhted ja ajalugu, fotolavastus, „Luure ei maga“. Pilt Põlva ringkond.

Järjekordse kinnituse sellele, et Põlva ringkond pole üksik saareke suures meres andis 2011. a september, mil võõrustasime sõpru Lääne ringkonnast. Margit Õkva: „Kahele koosveedetud päevale tagasi vaadates ütlesid külalised, et meelde jäävat oli palju. Kõige südamelähedasem tundus olevat siiski ühine aeg majutuskohas Kanepi lähedal Hobualal, kus nii omadele kui külalistele pakkus peavarju ja äraolemist Kanepi jaoskonna liige Merike Klemmer. Kohaliku külalislahkuse märksõnad olid “saun” ja “seene-soku kotletid”. “Saun oli nii ehe. Küll mitte suitsusaun, aga ikka nagu päris vanasti,” märkisid külalised. Majutuskohas sai ühiselt kootud kaltsuvaipa, mille värvivalikusse kuulusid sinine, must ja valge. Mare Laide Lääne ringkonnast märkis, et NKK tegemistel on samuti oma argipäev ning kohtumised teisel tasandil kui tegevuslaagrid ja oskusvõistlused annavad elule uue mõõtme.“

Mammaste Tervisespordikeskuses toimus 6. märtsil Raadio Marta ja ajaleht „Koit“ sõpruskohtumine suusatamises. Võistlejatel tuli läbida kilomeetriline rada Kaitseliidu puusuuskadega. Kohaletulnutel oli võimalus tutvuda Kaitseliidu poolt korraldatud relvanäitusega. Tublisid võistlejaid ja ergutusi hüüdvaid pealtvaatajaid kostitasid maitsva hernesupi ja teega Põlva ringkonna naiskodukaitsjad. Esimeseks supi maitsjaks osutus Põlva linnapea Georg Pelisaar.

2012. aasta oktoobris ja novembris tutvustasime Naiskodukaitsset läbi arutelude ja praktiliste tegevuste kahel Põlvamaa suurüritusel. Esimene oli eakate ohutuspäev, teine Põlvamaa noortekonverents.

Kanuumatk noortelaagris

Küllike Neissaar

Kes pole varem kanuumatkal käinud, tõstku käsi!? Suurem osa teist on kindlasti seda teinud, kuid meile avanes võimalus suvelaagris, kui käisime toidlustamas lõbusaid kodutütreid ja noorkotkaid.

Sellest lõbusast retkest võtsid osa Esti Taal, Kristiina Petersell ja Küllike Neissaar. Algas kõik sellest, kui meile nii-öelda topiti selga kaitseriided ehk siis vestid. Juba see oli naljakas. Vestid seljas, asusime kanuusse. Muidugi ei saanud seda teha ilma naljata, sest esimene kord midagi tehes on inimene ikka naljakas. Esmalt oli meil vale arusaam, mispidi kanuu liigub ja Esti istus meil üldse valepidi kanuusse. Kui see viga sai parandatud, asusime retkele. Muidugi arvas Küllike, et oleks ju tore hoida möla lihtsalt risti süles, mitte sellega aerutada. Selle peale kostus kaldalt naeru ja hõige: „Kas Küllike on turist?“. Mis seal's ikka, ei lasknud ennast sellest häirida ja jätkasime sõitu. Mitmeid kordi kanuumatkal käinud Kristiina istus taga, kõige ees juhikohal oli Esti, keskel istus Küllike.

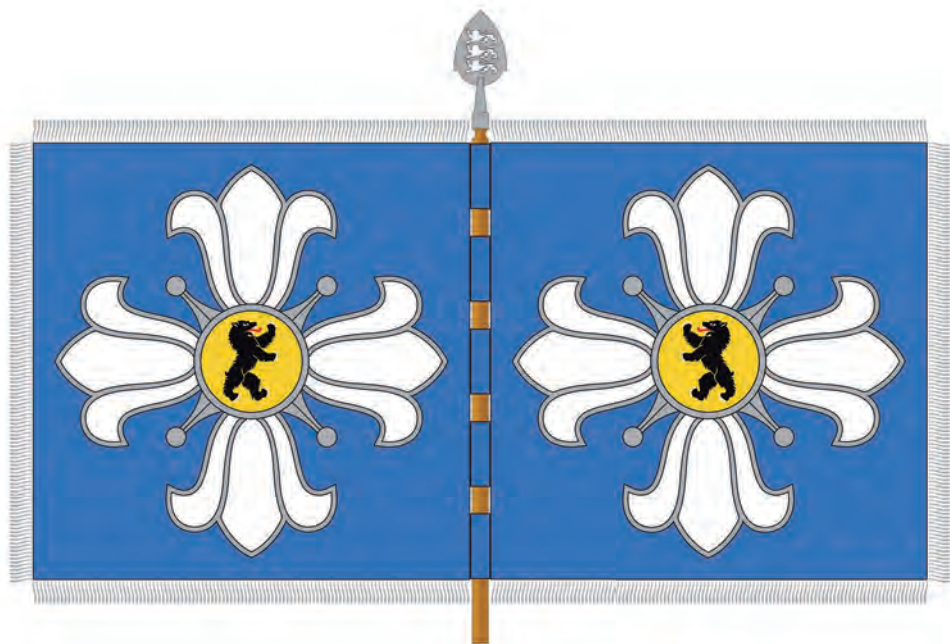
Sooaurude keskel ununes sootuks vasaku ja parema käe erinevus. Kui meil oli vaja vasakule aerutada, keeras meie kanuu ikka paremale ja vastupidi. Ning arvate õigesti - sõitsime pidevalt kõrkjatesse kinni, kord oli tunne, et me jäämegi sinna. Ja kui võssa sõitsime, arvas Esti, et oleks tore loobuda aerutamisest ja lasta loodusel olukorda juhtida, seega sõitsime pidevalt kõrkjatesse kinni. Ka õnnestus meil keset jõge rägastikku kinni jääda. Kuna olime end nõrgaks naernud, oli ka tagasitulemisega nalja, sest sõitsime allavoolu ja tekkis probleeme randumisega. „Pidurid“ ei töötanud, jõevool tahtis meid edasi viia. Aga meie hoovõtt väärisküll olümpiamedalit! Olime kui parajad vähk, haug ja luik!

Kui peaks tulema uus võimalus minna kanuumatkale, siis teeksin tähtsa näo, nagu oleksin elukutseline kanuutaja.

Ent kõige tähtsam - Esti ja Kristiinaga võib luurele minna küll!

Kas me pole ilusad? Põlva naised paraadil Tartus. Pilt Põlva ringkond.

Lipp pühitsetud 3. juunil 2012.aastal.

PÄRNUMAA RINGKOND

*Maie Pitsal
Ave Rallmann
Jana Ots*

Pärnumaa ringkond alustas 2011. aastat 45 liikmega, aasta lõpuks oli meid 49. Aasta hiljem on seis ühe liikme võrra parem, kaks liiget lahkusid, kes omal soovil, kes soovis liituda Kaitseliiduga ning vastu võeti kolm uut liiget - Piret Saarts, Janeli Ots ja Anneli Rabbi.

Tagasihoidlik liikmete juurdekasv võib olla tingitud sellest, et me oleme ikka veel kohalikele naistele jäänud võõraks, kuna läbimata on mingi rohujuuresand. Me käime küll perepäevadel Pärnu linnas ja paraadil suppi jagamas, osaleme lastekaitsepäeva rongkäikudes ja õpetame lastele lastekaitsepäeval inimese anatoomiat, aga meil puuduvad koostööpartnerid kohalikes omavalitsustes, valdades, koolides. Seetõttu leiavad meie juurde tee naised, kellel kodus on mees kaitseliitlane, sõbranna juba Naiskodukaitses või näiteks laste tõttu on liitumine kunagi pooleli jäänud. Ka vanuseliselt võib selgelt välja tuua, et enamuse meiega liitunud naised on lapsed teatud ikka kasvatatud ja elu on saavutanud mingi stabiilsuse ning nüüd otsitakse uusi väljakutseid.

Me ei ole oma tegevuses jõudnud jaoskondade moodustamiseni, kuid see mõte tiksus juba kuklas ning ootab äravormistamist. Samamoodi tiksus aastaid kuklas ka mõte ringkonna lipust, mis käesoleva aasta ringkonna aastapäevaks valmis. Lisaks kauaoodatud lipule sai 2011. aasta oktoobris ringkond ka palgalise instruktori. Märkatavate sammudega astume järele teistele ringkondadele.

Erialagrupid said osaliselt kinnitatud juba 2010. aastal ning samas seisus on nad ka täna - tegevus ootab käivitamist ja juhid valimist.

BVÕ moodulitega on meile suureks abiks naaberringkonnad. 2011. aastal läbisid

Lastekaitsepäeval Kaubamajaka juures pakkus lastele põnevad tegevust luukere kokkupanek. Pildil Jana Ots. Pilt Liina Toome.

meie naised BVÕ II mooduli Lääne ringkonnas. Lääne ringkonna kaasabil ja osalusel toimus Pärnus BVÕ III moodul: toitlustamine. 2012. aastal läbisid naised BVÕ I mooduli Tallinna ringkonnas, BVÕ II moodul toimus Pärnus koos kodutütardega ja BVÕ III moodul läbiti Sakala ringkonnas. Sõdurioskuste moodul saab juba aastaid naistel arvestatud tänu SBK/TSOBKkl-i läbimisele.

Naiste, kellele pakub rohkem huvi metsas tegutsemine, rõõmuks sai sellel aastal alguse hea koostöö maleva rannakaitseüksusega ning alates eelmisest aastast võtavad naised osa maleva sideõppusest. Oma võimeid oleme saanud näidata ka lahkformeerides õppust Amber Hope 2011 ning kontrollõppusel Suur Vanker 2012 kinnitati paljud naised formeerimisüksustesse. Sideeriala valinud saavad oma oskusi näidata iga-aastaselt suurõppusel Orkaan, samuti on sinna oodatud ka toitlustajad, lahingfotograafid ning usinamad sõdivad koos meestega. Toitlustajate katel on olnud aasta läbi valmiduses, valmis on keedetud kõhutäied Raplamaa lasterikaste perede suvepäevalistele, sidemeestele, politsei ja piirivalve õppusel osalejatele, EV taasasutamisaastapäeval osalejatele ja veel mitmel üritusel on suupooliseks olnud meie naiste tehtud söök.

Uljamad läbisid sellel aasta Scoutsrännaku ja seilasid varavalgest kuni ööpimeduseni Võhandu paadimaratonil, kus vahepeal sai täispikkuses järgi proovitud ka aprillikuise jõe karge vesi.

Kustumatud mäletused pikaks ajaks.

Sport on ringkonnas au sees. Osa võeti terve hooaja vältel kohalikest orienteerumiseljapäevakutest ja erinevatest rahvaspordiüritustest. Täpsemad laskurid Maie Pitsal ja Maret Kommer said mõõtu võtta Kaitseliidu laskevõistlustel ja Pärnumaa MV laskmises, ringkonna kiireim rattur Tiina Kadak esindas Kaitseliitu jõustruktuuride suvemängudel. Vapper suusasportlane Maie Pitsal osales 2011. aastal traditsioonilisel KL suusavõistlusel Valgehobusemäel. Turvalisema tunde nimel õpiti ka enesekaitset.

Vasakul: Raplamaa lasterikaste perede suurlaagri toitlustamine Kablis. Pilt Ave Rallmann.

Paremal: Võhandu paadimaraton pakkus esimestest meetritest kuni lõpuni unustamatuid hetki. Pilt Maie Pitsal.

Vaikselt ja visalt on toimunud koostöö kodutütarde ja noorkotkastega. Noortel tundub tegevust olema niipalju, et neid lihtsalt millegi nokitsemisele ei meelita. Küll aga suutsime 2011. aasta sügisel koos veeta tore päeva Vango puhketalus paintballi mängides. Kodutütred osalesid meiega esmaabi erialavõistlusel, üheskoos tegime läbi BVÕ III (esmaabi) ja lõpuks sooritasime matka RMK rajal.

Oma heategevuskampania suunasime sellel aastal Pärnu Lastekülale, kogudes liikmete ja võõraste abiga mitu kastitait köögitarvikuid elluastuvatele noortele. Kogumiskampaniaga tuli kaasa ka Reservkorpus. Üks väike, kuid tubli heategu sai tehtud ka ühisel külastusel verekeskusesse, kus naised annetasid verd.

Mitmed Pärnumaa ringkonna naised on osalenud KL Kooli kursustel. Üldine emotsioon on olnud kõigil positiivne - palju on õpitud vajalikke uusi teadmisi, mida rakendada NKK töös ja ka muudel elualadel. Alati on üks, mida kõik kõrgelt hindavad, nimelt head seltskonda ja auras, mis õpingud KL Koolis eriti positiivseks ja meeldejäävaks teevad. Õpingud KL Koolis ei anna juurde ainult praktilisi teadmisi ja kogemusi, vaid mõjuvad ka isiksuse arengule positiivselt. Jana Ots kirjeldab: „Olen viimse 15 aasta jooksul end väga palju koolitanud ja saanud väga kõrgetasemelisi koolitusi. Seetõttu läksin KL Kooli instruktorikursusele kõrgete ootustega ja eeldasin, et võin pettuda. Tegelikkus osutus vastupidiseks - kursus ületas ka minu kõrgemad ootused. Treenerid olid niivõrd kõvad tegijad ja oma eriala professionaalid, et seda oli lausa nauding kogeda, kuidas nad reflekteerisid meie tugevaid ning nõrku külgi äärmise empaatiatundega. Eriti nautisin Evelin Veršhi, kuna ta oli minu grupi treener. Teine positiivne üllatus oli instruktorikursuse teisel nädalavahetusel. Samale ajale jäi NKK aastapäev ja mul oli ääretult kahju, et ei saanud olla kahes kohas korraga (meie naised käisid Tartus aastapäeva tähistamas). Kuid 2. septembri hommikul andis kursuseülem ühele muusikaõpetajast kaitseliitlasele käsu kõik kaitseliitlased rivistada ja sünnipäeva laulu laulda. Selgus, et sünnipäeva laul oli pühendatud naiskodukaitsjatele. See oli tõeliselt ülev tunne.“

*Võhandu paadimaraton pakkus esimestest meetritest kuni lõpuni unustamatuid hetki.
Foto Maie Pitsal.*

Ly Eisenschmidt meeldejäavamad mälestused kahest viimasest aastast

2011

Päris jahedal sügishommikul kogunesid eriorganisatsioonide maja juurde Tallinna maanteele kodutütred-noorkotkad instruktoritega ning naiskodukaitsjad, et veeta koos päev Vango turismitalus. Plaanis oli mängida metsas luurates paintballi ja süüa ühiselt lõunat.

Paljudele oli see esimene kord puutuda kokku relvadega ja instrueerimisel kuulati tähelepanelikult. Meelde jäid märksõnad, et kuulis kasutatakse toiduvärvi ja kuuli pärast maha kukkumist kasutada ei tohi ning et pärast kahte lasku oled „surnud“. Mulle tõesti muud meelde ei jäänud.

Kuna päev oli jahe, siis lasti hea maitsta kuumal teel ja supil. Lohutada tuli neid, kes olid pihta saades haiget saanud või „surmasaanutena“ mängust välja langenud. Üritus lõppes turmtulega.

Päike hakkas juba loojuma, kui värviliste riietega lapsed bussi pugesisid ja koduteed alustasid.

2012

Pärnumaa ringkond paistab sageli silma olemaks viimane. Seekord olime viimased oma lipu õnnistamise tseremooniaga.

Lipu saamise taga oli meie tubli instruktor Ave Rallmann, kes selle idee välja ütles ja tegi kõik, et see päädiks ilusa jumalateenistusega Eliisabeti kirikus. Lipunaelte löömise au said esinaine Maie Pitsal, Pärnumaa maleva pealik major Mehis Born ja Ave Rallmann.

Kunstilise poole eest kandis hoolt kodutütar Eliise, kes esitas laulu „Eesti muld ja Eesti süda.“

Jumalateenistusele järgnes pidulik jalutuskäik uue lipu järel mööda Rüütli tänavat Lydia Koidula parki, kuhu kogunesid naiskodukaitsjad sageli ka nn eelmise Eesti Vabariigi aastatel. Pärast lillede asetamist Koidula monumendi juurde andsid kõik uued liikmed pidulikult ja värskendasid kõik vanemad olijad soovi korral naiskodukaitsja vannet.

Üritus lõppes pidulike tervituskõnedega suupistelauas Kaitseliidu Pärnu maleva saalis. Eriti väärib märkimist, et meie üritust austas kohalolekuga 92-aastane naiskodukaitsja pr Elfriede Laidvee ja teda saatev väärikas hallipäine proua, kunagine kodutütar.

Järgmisel päeval, 4. juunil olime oma lipuga uhkelt väljas ka Eesti lipu päeva rongkäigus.

Pärnumaa maleva pealik mjr Mehis Born annab ringkonna lipu üle esinaine pr Maie Pitsalile. Pilt Liina Toome.

Jana Otsa meeldejäätavad mälestused aastast 2012

2012. aasta suvel hakkas ringkonna instruktor Ave heietama mõtteid sügismatka korraldamisest. Ta pidas nõu ringkonna naistega, millised ootused ja eesmärgid matkale püstitada ja asuski asja korraldama. Soov oli näha matkajuhina Asso Kommerit, et õppida temalt väärtuslikke matkatarkusi ja ellujäämise nippe metsas.

Kutsusime kaasa ka kodutütred. Tüdrukuid tuligi, aga kohtuda meil enne matka nendega ei õnnestunud, kuna enamus neist elas maakonnas ja oli hõivatud kooli ning muude tegevustega. Vähemasti minul süda valutab, kuidas nad hakkama saavad ja millised on nende teadmised-kogemused matkamisest. Positiivne, kuid sisemiselt piinlik üllatus oli reede õhtul (19.10.12), kui kotid said pakitud ja bussi ronisime. Juba tüdrukute seljakottide suurused rääkisid sellest, et tegemist on proffidega. Alustasime liikumist reede õhtul kella seitsme paiku, väljas oli kottipime. Jällegi suutsid tüdrukud üllatada, seekord liikumistempoga. Enam polnud kahtlustki, et nendega probleeme võiks tulla. Pigem tekkis endal hinges ärevus, kas suudan sellise tempoga ikka sammu pidada.

Laagriplatsile jõudes oli kodutütardel ca 15 minutiga telkmantlitest väga oskuslikult laager püsti pandud ja tuuletõkkeks ka koormakate püstitatud. Selliste tüdrukutega oleme valmis jätkuvalt matkama ja tundub, et neil on meilegi vajalikke kogemusi jagada.

Asso Kommerilt õppisime hulgaliselt nippe, kuidas metsas võimalikult loodussäästlikult toimetada ja süüa teha nii, et lahkudes ei jää maha midagi sellist, mis oleks reetnud ööbimist või lõunapausi.

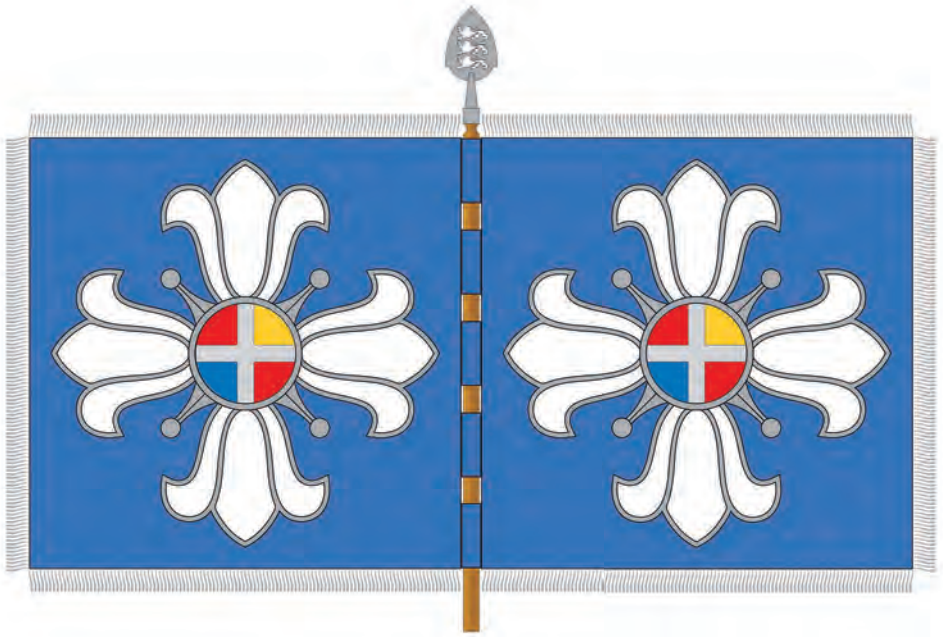
2012. a suve hakul saime teavet, et Pärnumaa maleva Soontagana malevkonnas hakkab uuesti eluvaimu koguma aastaid varjusurmas olnud Rannakaitserühm. Vastne rühmaülem oli pisut mures, kas esimesele õppusele tuleb ikka piisavalt mehi

kokku, et õppust läbi viia. NKK naised pakkusid omapoolset koostööd: olime valmis kaasa lööma, et toetada mehi arvukusega. Samas saime võimaluse, et korrata ja täiendada SBK-l õpitud kogemusi. Õppustest võtsid osa Moonika, Jana, Liis ja äsja NKK-ga liitunud Janeli. Oli küll veidi ärevust, et kas jaksame ikka meestega sammu pidada, aga mure osutus asjatuks.

Teisel õppusel oli varitsusvastased tegevused ja planeerimata rünnak vastutegevuses meie jaoks eriline väljakutse. Jällegi saime hakkama just nii hästi, et väljaõppeülem major Larm tegi naistele ettepaneku osaleda ka edaspidi Rannakaitserühma õppustel rühmaparameedikuna ja jaosanitaridena, vastavalt väljaõppele. Loomulikult oli meie tingimus, et jääme NKK ridadesse ja seda aktsepteeriti. Igal juhul me tõsiselt kaalume seda väljakutset ja jääme edasi koostööd tegema.

Pärnumaa ringkonna lipp oli esimest korda suure avalikkuse ees Eesti lipu päeval Pärnus Rüütli platsil. Pildil lipuga Maret Kommer, koos temaga Liis Kasekänd ja Tiina Aluste-Bärilin. Pilt Liina Toome.

Lipp pühitsetud 24. veebruaril 2008.aastal.

RAPLA RINGKOND

Nele Pernits

Rapla ringkonna 2011. ja 2012. aasta on olnud värvikad. Ei saa öelda, et tegemist on olnud pideva tõusvas joones liikumisega, aga säravaid ja meeldejäävaid hetki on siiski olnud omajagu.

Ringkonna arengut on ehk kõige enam mõjutanud 2011. aasta algul teoks saanud liiga suureks kasvanud Rapla jaoskonna jagamine kaheks jaoskonnaks. Rapla jaoskonna liikmete baasil moodustati Rapla maleva pealiku 14. veebruari käskkirjaga uus Kaerepere jaoskond. Nii Rapla kui Kaerepere jaoskonnad valisid endale uued teotahtelised juhid ja võib öelda, et jaoskondadel on sellest ajast Rapla ringkonnas senisest tunduvalt suurem roll hakanud olema - näidatakse üles initsiatiivi, tehakse ettepanekuid ringkonna arendamiseks, korraldatakse oma üritusi jne.

Liikmeskonna juurdekasvu Rapla ringkonnas kahe aasta lõikes toimunud ei ole. Tegelikult on liikmete arv isegi vähenenud. Liikmeskonna kahanemine on eelkõige tulnud eelmainitud jaoskondade aktiveerumisest, millega on kaasnenud suure hulga passiivsete liikmete välja arvamine. Mitu liiget on ka teise ringkonda üle läinud.

2011. aasta algul kinnitati ringkonna juhatuse otsusega erialagruppide nimekirjad. Kõige populaarsemaks osutus meditsiinigrupp ja kõige vähem liikmeid soovis kuuluda kultuuri- ning side- ja staabigruppi.

Erialagrupidest tegutseb ringkonnas elujõuliselt toitlustusgrupp, mida on kaks aastast ametiaega järjest vedanud Ülle Hermann. Toitlustatakse nii oma ringkonna kui maleva ja noorte üritusi ning tehakse koostööd ka organisatsiooniväliste ürituste raames. Näiteks on mõlemal aastal kateldega väljas oldud maakondlikes KEAT-laagrites ja toitlustatud Põrgupõhja retkel.

„Naiskodukaitsega rappa!“ 2011 Loosalu rabas.

Kahe viimase aastaga on toimunud märgatav areng ringkonna avalike suhete alases tegevuses. 2011. aastal juhtis ringkonna avalike suhete gruppi Aive Künarpuu, 2012. aastal jäi grupi kui terviku töö soiku ning PR-tegevus toimus paari liikme baasil. Avalike suhete alaste võitadena tuleb nimetada kindlasti ringkonna kodulehe üles-töötamist ja rohkeid sealseid kajastusi ringkonna tegevusest. Ringkonna tegemisi on senisest tunduvalt rohkem näha olnud ka Naiskodukaitse kodulehel, ajakirjas Kaitse Kodu! ja kohalikus lehes „Raplamaa Sõnumid“. Rapla ringkond on rohkem välja paistma hakanud ja kindlasti on hakatud ehk esmakordselt üldse tähelepanu pöörama sellele, et välja paista. On osaletud mitmetel üritustel oma infotahvliga ja kutsutud tuttavaid-sõpru ka oma tegemistest osa saama. Tegema on hakatud iga-aastast meediaplaani ja ilmavalgust nägi Rapla ringkonna infovoldik.

2011. aasta maakaitsepäeval Kehtnas viidi külastajatele läbi Naiskodukaitse erialasid tutvustav seiklusmäng, mille käigus tuli läbida väike rada, mille igas punktis ootas täitmist mõne Naiskodukaitse erialaga seotud ülesanne. Rada võis läbida üksinda, sõbraga või kogu perega. Ülesanded olid üles ehitatud nii, et sobiks nii lastele kui täiskasvanutele, oleks lõbus ja hariv. Nii tuli erinevates punktides nt rakmed ja kiiver selga panna, raadiosaatjaga rääkida, joonistada, kannatanule abi kutsuda, vabastada ennast paarilisega ühendavast nõõrist ning tunda lõhna ja katsumise järgi erinevaid toiduaineid. Nii kaua kui seiklusrada üleval oli, jätkus sinna ka kogu aeg külastajaid. Huumorikas ja põnev rada tõi inimestele naeru näole ja sära silma. Plaan oli ka 2012. aasta maakaitsepäeval Kaius analoogne mäng läbi viia, aga kahjuks tõmbas lausvihm sellele kriipsu peale.

Võib-olla et isegi parima avalike suhete alase kordaminekuna peab kindlasti nimetama 2011. aastal alguse saanud ja loodetavasti pikaajaliseks traditsiooniks kujunevat „Naiskodukaitsega rappa!“ üritust. 2011. aasta oktoobris käis Rapla ringkond Loosalu rabas, kutsudes endaga kaasa igas vanuses naised üle kogu maakonna. Selle ettevõtmise näol oli tegemist Rapla ringkonna üldise kõige esimese enda korraldatud avalikkusele suunatud üritusega. Meeldiva üllatusena veetis rõõmsa päeva rabas tervelt 69 inimest ja kaks koera. Matka peakorraldajaks olid Kaiu jaoskonna naised, kes enne matkapäeva isegi Loosalu raba laudteid parandamas käisid. Pea kolm

tundi väldanud lirtsuv ent meeleolukas matk lõppes nagu arvata võib tossava supikatla ääres, kus kõik näljased matkalised kõhu täis said süüa. 2012. aastal mindi „Naiskodukaitsega rappa!“ Kaerepere jaoskonna juhtimisel Mukre rabas. Osalejaid oli pisut vähem ja ilm oli kõvasti külmem, aga inimesed tundusid sama rõõmsad ja rahul olevat.

2012. aastal viis Rapla ringkond läbi üle-eestilise Naiskodukaitse fotokonkursi „Meie, naised“. Juba neljandat korda toimunud konkursi seekordne teema oli valitud väärtustamaks ja esile tõstmaks naiseks olemise uhkust ja võlu. Fotokonkursile laekus 251 omanäolist ja erilist fotot. Konkursi pidulik lõpetamine toimus Raplamaal Pirgu mõisas. Fotokonkursi korraldusnaiskonda kuulusid Küllike Kaljend, Nele Pernits ja Ingrid Stahl.

Stabiilselt tegutseb Rapla ringkonnas Lemmi Võrahanso juhtimisel ka formeerimisgrupp. Neist ei kuule palju, aga nad on alati seal, kus vaja, ja teevad seda, mida vaja.

Meditsiinigrupp Miidi Pinduse juhtimisel on kahe aasta jooksul jõudnud nii mõndagi teha. On käidud noortele esmaabi õpetamas ja võistlustel meditsiiniülesannet tegemas, täiendatud on nii esmaabi alaseid teadmisi kui õpitud tervislikku toitumist.

Spordigrupp Liilia Kesküla juhtimisel on eelkõige osalenud mitmetel võistlustel. Läbi on käidud nii militaar-rännakuid nagu näiteks „Valge laev“ ja „Põrgupõhja retk“ kui oma rammu on näidatud ka Naiskodukaitse spordivõistlustel ja juba mitmendat aastat ka SEB Sügisjooksul. Loomulikult käidi ka Kaitseliidu meistrivõistlustel suusatamas ja veel erilisema suusavõistlusena tuleb mainida osalemist Tartu maratonil. Iga eestlase unistuste poolmaratoni läbimise võttis ette lausa 9 Rapla ringkonna liiget. Aktiivselt on osaletud ka kaks korda aastas toimuvatel Rapla Maleva spordipäevadel, mille peamiseks võistlusalaks on saalihoki. Rapla ringkond on igale saalihokivõistlusele oma võistkonna välja pannud ja kord õnnestus isegi maleva siseselt kolmas koht saada.

Kogu ringkonnale korraldas spordigrupp koostöös meditsiinigrupiga 2012. aasta jaanuaris poolepäevase enesekaitseõppe. Teine pool päevast oli sisustatud esmaabi lisateadmiste omandamisega.

Kultuurigruppi on kahe aasta jooksul vedanud Triin Tähtla ja Eli Sukles. Kultuuri-grupp on teinud palju plaane, mis loodetavasti elustuvad edasistel aastatel. Juba

Rapla ringkonna saalihokinaiskond – võimas väljakul, särav tribüünil.

2012. a lõpul realiseerus kultuurigrupi koordineerimisel Rapla ringkonna esimene heategevusprojekt - enne jõule, 20. detsembril, anti Rapla haigla peaarstile Aili Laasnerile üle jõulude ajal haiglas olevatele lastele mõeldud kingikotitäis omatehtud mänguasju.

Rapla ringkonna noortejuhid on ka neil kahel aastal omasoodu ikka sama tubliult tegutsenud kui varem. Side ja staabi-grupp ei ole erialagrupina kokku tulnud, küll aga on ringkond saanud juurde 4 uut staabiassistenti ning väljas on käidud mitmetel staabiõppustel.

2011. aasta kevadel toimunud Staabiassistendi baaskursus oli sedakorda Rapla ringkonna korraldada. Kursuse ülemaks oli Rapla ringkonna instruktor Küllike Kaljend, kellele see oli üle-eestilise kursuse läbiviimisel esimeseks tuleprooviks. Mõistagi sai Küllike korraldustööga suurepäraselt hakkama ning rohkelt kursuslaste kiidusõnu jagus ka major Pernitsale ja kapten Näkile, kelle raudsel vedamisel kogu kursus käis. Seekordne kursus oli tavapäraselt raske, põnev ja väljakutsete rohke. Eriti suur väljakutse nii instruktoritele kui kursuslastele oli kindlasti kogu teise õppenädalavahetuse viimase öö kestnud lõpuharjutus, kus tuli väsinuna, uutest teadmistest segasena ja kuhjunud ülesannete all kummargil olles täita päris staabiassistendi ülesandeid. Alu mõis kaikus kogu öö lahinguhäältest. Klassid olid täis pabereid, kaarte, vildikaid, liime, kääre, raadiosaatjate piiksumist ja vaikselt oma tööd tegevate staabiassistendite nohinat. Siis kui ülejäänud Alu veel magas ja ainult paar mammit oma koertega väljas olid, kõlas käsk haarata katelokid ja koguneda õue. Algas orienteerumine varahommikuses külmas ja karges Alus. Mõni jaksas veel isegi joosta, teised vedasid jalgu järel. Orienteerumisrajal tagasijõudnud ootas veel viimane üllatusülesanne. Kokkuvõttes võib öelda, et oli viimse kui ihukarvani meelde jääv kursus.

Väljaõppe arengus on Rapla ringkonnal põhjust rahul olla sellega, et on saavutatud võimekus viia aastas ise läbi kõik neli baasväljaõppe moodulit. Isegi vabatahtlikud instruktorid on kõigile moodulitele peale esmaabi oma ringkonnast võtta. Organisatiooniõpetuse instruktorina on tegev Nele Pernits, toitlustusmoodulit on mitu aastat vedanud Ülle Hermann ja Pirko Peterson ning sõdurioskuseid õpetab lisaks Kaitseliidu meestele Kristel Kaasiku.

Juhid on osalenud ka mitmetel Kaitseliidu Kooli kursustel ning alati targema ja motiveeritumana tagasi tulnud. Lisaks on ringkond kahe aasta jooksul juurde saanud kaks koolitatud instruktorit, ühe laskeinstruktori ja ühe välikoka ning nelja staabiassistenti sai juba ka eelnevalt mainitud.

Võib öelda, et viimastel aastatel on tihenened koostöö Kodutütardega - kodutütreid aitavad naiskodukaitsjaid ja vastupidi. Lisaks on noored osalenud mitmetel ringkonna üritustel. Koostöö alged on olemas ka Eesti Politsei Naisühenduse kohaliku regiooniga.

Kindlasti tuleb 2012. aasta puhul mainida veel seda, et Rapla ringkonnas toimus võimuvahetus. Kolm aastat ringkonna esinaiseks olnud Pirko Petersonil sai aeg täis ning tema ameti võttis üle Kristel Kaasiku. Uue esinaise esimeseks tõeliseks väljakutseks oli Naiskodukaitsse koormusmatka korraldamine. Ilmselt jääb 2012. aasta koormusmatka võistlejatele eelkõige meelde raba. Enamik võistkondi sinna rappa jäigi, vaid üksikud naiskonnad suutsid ennast peale otsatut rabaretke koguda ja lõpuni minna. Pjedestaalikohtad läksid jagamisele kolme viimasena jalul oleva võistkonna vahel, kelle seas olid ka Rapla ringkonna naised. Loomulikult on kõik korraldajad siiski kiitust väärt, sest taaskord

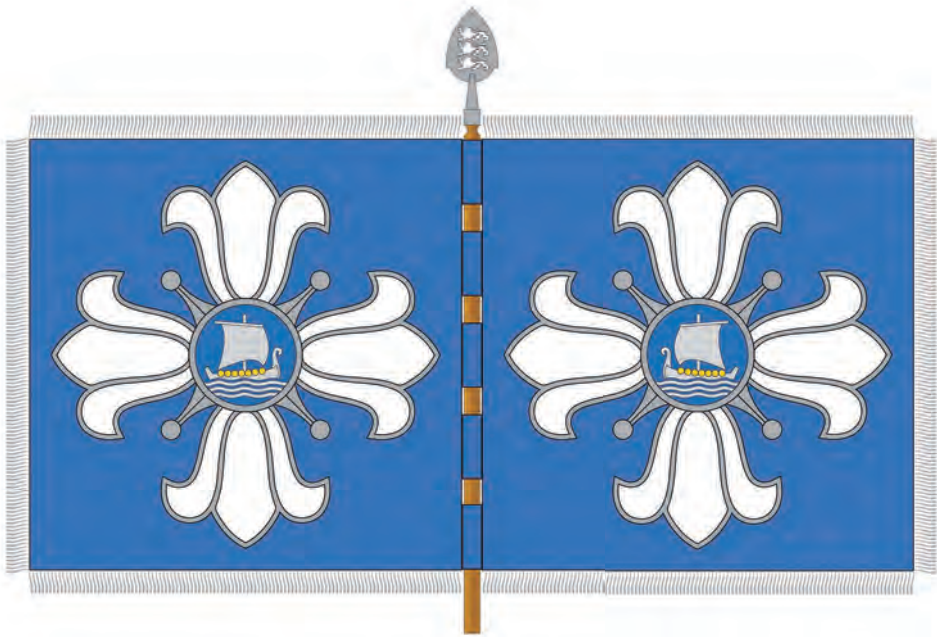
saadi hakkama ühe vahva, erakordse ja vägagi meenutamist väärt üritusega.

Hea algatusena tuleb välja tuua 2011. aastast toimuma hakanud igakuised Rapla jaoskonna naisteõhtud, mis on ellu toodud eelkõige sotsialiseeriva eesmärgiga ja meie-tunde tekitamiseks. Vähem tähtsaks ei saa aga pidada naisteõhtute harivat momenti, sest alati õpitakse kas midagi meisterdama, mingit toitu valmistama vmt. Aus hoitakse taaskasutust ja naljaga pooleks on missiooniks võetud maailma ilusamaks paigaks muutmine.

Rapla ringkonna Aasta tegija 2011 oli Kristel Kaasiku ja Aasta tegija 2012 oli Ülle Hermann.

Naiskodukaitsjate tehtud hoidised olid magusaks auhinnaks 2011. aasta Maakaitsepäeval Kehtnas.

Lipp pühitsetud 20. aprillil 2008.aastal.

SAAREMAA RINGKOND

Eve Tuisk

Piret Paomees

Toimkond: Evely Aavik, Anneli Juudas, Ellen Kask, Raili Nõgu, Ülle Sülla, Ene Vokk

Saaremaa ringkonnas on aastad 2011 ja 2012 väga murrangulised ja tegusad: neid võib tinglikult nimetada muutusteaastateks. 13. septembril 2011 pani Rita Loel ameti maha ja 3. märtsil 2012 valiti ringkonnakogul uueks esinaiseks Tornimäe kooli direktor Raili Nõgu.

Raili Nõgu meenutab

„Märtsis olid tulemas esinaise valimised. Kõik jaoskonnad olid kandidaadiks esitanud mind. Ma olin raske olukorra ees. Tundsin juba siis, et see kohustus saab olema raske, sest olin juba piisavalt hõivatud erinevate ülesannetega.

Minust sai esinaine. Mind rõõmustas juhatuse valimistulemus, mis töötas tugeva meeskonna kujunemist. Tänu väga tublile juhatusele, eesotsas aseesinaine Anneliga ning samuti tublile instruktorile Piretile, saab kõik korda ja toimib.

Tegelikult on mu süda raske. Soovin, et ringkonnas mõned pooleliolevad mured saaksid lahenduse ja me saaksime öelda, et kõik sujub. Esinaiseks saamine ei olnud minu unistus ega soov Naiskodukaitssesse astudes. Kuid kui mind on usaldatud, siis soovin selles ametis olles täita oma kohust, tehes seda täie vabatahtlikkuse ja rõõmuga.“

Nimetatud aastatesse jääb ka instruktori vahetus. 2011. aasta septembrist astus Riina Alliku asemel ametisse Piret Paomees. Kahjuks tabasid meid ka kaks valusat kaotust. 17. juulil 2011 lahkus meie hulgast Saaremaa rk auliige Ursula Liivmann, vanaproua, kes astus NKK-sse 1939. aastal, olles siis 17-aastane. 6. septembril 2012 lahkus igavikuteele Rita Loel, meie ringkonna kauaaegne esinaine.

Pr Rita Loel kinnitab esinase õlarätiku uuele esinaisele pr Raili Nõgule NKK mälestuspäeval Salme kirikus. Pilt Irina Mägi.

Meie liikmeskond on kahe aasta jooksul kord kasvanud, kord kahanenud. 2011. aasta alguses oli 117 liiget ning kaks jaoskonda: Kuressaare ja Orissaare. 2012. aasta 1. jaanuari seisuga oli liikmeid 128, sama aasta septembriks 125. Liikmete arvu muutumine on tingitud sellest, et pärast mõningast seisakuaega on realiseeritud ammu esitatud avaldused lahkumise kohta. Praegu on aga juba ootamas mitmed liitumis-avaldused, kus eriti paistavad silma looduskaitsjad. Jaoskondi on meil nüüdseks viis: lisaks varasematele Orissaare ja Kuressaare jaoskonnale taastati 20.01.2011 Pihtla ja 06.02.2011 Valjala ning 15.10.12 loodi Kuressaare 1. jaoskond. Kuressaare jaoskonnas toimub praegu reorganiseerimine, et suurt hulka inimesi paremini hallata.

2012. a moodustati KL Saaremaa Maleva juurde ajalootoimkond, kuhu valiti Piret Urgas, Ellen Kask, Rita Loel ja Laine Tarvis. On avatud KL Saaremaa Maleva ajalootoimkonna koduleht (www.saaremalev.blogspot.com), kus on ilmunud toimkonna poolt kogutud materjalid.

Erialagrupidest toimivad meil avalikud suhted, toitlustus, esmaabi, sport ning formeerimine.

Avalike suhete grupp on võtnud enda kanda peaaegu kõikide nende ürituste organiseerimise, mis on tõmmanud avalikku tähelepanu ning mida on tulnud kajastada meedias. Grupi tegevuseks on igasuguste ürituste ja kampaaniate korraldamine, avalikel üritustel osalemine, NKK tutvustamine, ringkonna ürituste kajastamine meedias, tegevuse kajastamine internetis, reklaammaterjalide väljatötamine ja teiste kodanikeühendustega suhete loomine ja hoidmine. Teine tähtis valdkond on ringkonna ajaloo kogumine ja säilitamine.

Avalike suhete rühma eestvedaja oli kuni 2012. aasta septembrini Rita Loel. Rühma koosolekud olid enamasti kolm korda aastas. Ülejäänud aegadel suheldi meili ja telefonide teel. Iga aasta alguses jagasid liikmed ülesanded omavahel ära. Kindlad ja traditsioonilised üritused on aasta ema ja isa valimine, millele eelneb koos kodu-

Aasta isale Tarmo Toolile annavad traditsioonilist lapitekki üle Saare maavanem Kaido Kaasik, Naiskodukaitse Saaremaa ringkonna esinaine Raili Nõgu ja kodutütarde esindaja Kati Nau. Pilt Irina Mägi.

tütardega ühine lapitekiõmblemine. Mõlemaid üritusi on alati kajastatud ka kohalikus meedias.

KL aastapäevapeol on korraldatud ka oksjon. Mullu läks sealt saadud tulu naiste ja laste varjupaigale Laurits. Lisaks eelnevale on avalike suhete grupp olnud abiks nii märtsiküüditatute mälestuspäeva, paastumaarjapäeva, NKK mälestuspäeva, juuniküüditamise mälestuspäeva (koos Mementoga) ja ka küladepäeva ürituste organiseerimisel. Abikäsi ulatati ka vabadusvõitlejate XX kokkutuleku korraldamisele.

Grupp võttis enda korraldada teeõhtud, mis olid iga kuu esimesel kolmapäeval. Näiteks oli 2011. aasta märtsis võimalik juua teed koos maailmaränduri Hannes Hansoga, kuulates reisimuljeid kaugetest maadest. Aprillis käis meil külas laulja Ivo Linna, mais käis meiega kohtumas Kalle Norrand - Kuressaares sündinud, praegu USA-s elav vanahärra, kelle vanatädi oli meie esimene esinaine Marie Laurits-Bondartschuk. Sügisel istusime ühise laua taga uue malevapealiku kol-ltn Kristjan Mooraga ning külastasime ka Kuressaare linnavalitsust, kus meiega kohtumist ootas linnapea Mati Mäetalu. Märkimist väärivad ka meie suvised ajalooretked, kus külastasime maakonna erilisi paiku. Oleme käinud Kuressaare linnateatris, Haamerite majas (Haamerite näitusemaja Vallimaa tänaval on kolme tuntud saarlase - insener Eugen Haameri, pastor Harri Haameri ja kunstnik Eerik Haameri sünnikodu krundile ehitatud maja. Näitusemajas esitletakse valikut peamiselt Rootsis loodud maalidest), Kudjape kalmistul, Kaarma koolide muuseumis ja Jööri külamuuseumis. 13. september 2011 oli meie jaoks väga oluline sündmus - avasime Marie mälestuskivi Kuressaares Pikk tn 44 hoovil oma esimese esinaise mälestuseks.

Aasta 2012 algas taas koosolekuga, kus kõik avalike suhete rühma liikmed olid oodatud maleva staapi, et vaadata üle, mida sel aastal teha. Kõik eelnevagi aasta traditsioonilised üritused said organiseeritud ja ka meedias kajastatud.

Januari esimesel teeõhtul rääkis Rita Loel NKK ajaloost ehk siis kõige enam sellest, kuidas läks tema hiljutine Rootsi reis. Lisaks oli teeõhtutel külas ka maleva kaplan isa Andreas ning vaadati filme.

Augustikuus käisid meil külas vabatahtlikud riigikaitseained Soomest - nn kiltasisarad, kes on sealse MPK (riigikaitsekoolitusorganisatsioon) naised. Koos käidi EELK Anseküla Maarja koguduse väikeses pühakojas, kus NKK pühalikku töotust said lugeda värsked ringkonna tegevliikmed. Palvuse viis läbi ringkonna taastajaliige, Anseküla koguduse õpetaja Anu Konks. Külastati ka kuulsat Salme viikingilaeva ning Sääre militaarmuuseumi. Koosviibimisel selgus, et ka kiltasisarad õpivad esmaabi, igapäevaturvalisust, käivad laskmas, tegelevad masstoitlustamisega ning koovad samuti ajateenijatele sokke, nagu seda juba nüüdseks neli aastat Saaremaal tehtud on.

Järjepidevalt kajastame meie ringkonna tegemisi ka internetis ning sel aastal olime väljas kohalikul infomessil Tuleviku kompass 2012.

Toitlustusgrupp on nüüdseks kaks aastat juhtinud Anneli Juudas. Nendesse aastatesse on mahtunud tavalisi retki metsas koos meestega, kiireid õhtuid staabis, hullumeelset Orkaani, sama meeletult kiiret lastelaagrit ja ka rahulikke ning õpetlikke teeõhtuid. Aga on ka pidulikke hetki: aastapäevade tähistamised, aasta ema ja aasta isa valimised Kuressaare lossi kapiitlisaalis. Kõige töömahukamad on olnud meeste ürituste toitlustamised, kus toidud on hoitud lihtsad, toitvad ning kiiresti valmivad. Ületamatuteks lemmikuteks on kujunenud juustuga makaronid, seljanka ja grillvorstid. Tavaliselt käiakse väljas ühe Rootsi katlaga ning olenevalt võimalusest kas kahe või kolme naisega. 2012. aastal on päris tihti naistega väljas käinud ka meie mees-välikokk Arvi Krull, KL liige, kes on läbinud välikokkursuse. Suurte ja töömahukate ürituste vahele mahub alati väiksemaid koostöid: Vallikraavi veeralli, mis avab Saaremaa turismihooaja ning noortekeskuse korraldatud lumelinna ehitamine. Oleme neile alati olnud toeks sooja tee ja katlaäärega, kus riideid kuivatada. Koostöös noortega pakume omapoolset tuge ürituste läbiviimisel ka kodutütardele ja noorkotkastele. Kevaditi sportlik-sõjalis matkamäng Vesse ja suvel ühel nädalal meelelahutuslik suvelaager. Mõlemas tagavad naiskodukaitsjad esmaabi ja toitlustust ning aitavad organiseerida kontrollpunkte. Ühed pidulikumat tööd on aasta

Lahingumeditsiiniõppus. Sidumist harjutasid NKK liikmed Orissaare ja Pihla jaoskonnast koos koolitaja Sulev Rinkeniga Tartust. Pilt Ellen Kask.

ema ja aasta isa väljakuulutamise. Need on üritused, kuhu naised väga tahavad tulla ning kus tööjaotus kulgeb kiiresti ja valutult. Kuna lossi köök ei ole suur, proovisime 2012. aastal uut moodi lähenemist: töö- ja sodimahukad ettevõtmised said tehtud staabi köögis. Tagantjärele mõeldes tasus selline muudatus igati ära.

Esmaabigruppi juhivad selle aasta sügisest Ellen Kask. Grupp tunneb uhkust oma liikme Ene Voki üle, kes osales rühmaparameedikursusel.

„2011. aastal lõpetasin Kaitseliidu Koolis egiidi all toimunud rühmaparameedikursuse (RPEKkl), mis sai alguse juba 2010. a sügisel sisseastumiskatsetega. Kursus oli esimene taoline Kaitseliidus. Edasi toimus õppetöö kümnel nädalavahetusel, mis sisaldasid erinevaid teoorialoenguid, praktilisi harjutusi ning kontrolltöid. Kuna materjali oli palju, tuli ka kodus iseseisvalt õppida. Õppekava hõlmas mõningaid sõja- ja katastroofimeditsiini teemasid, kriisipsühholoogiat, inimese anatoomiat ja füsioloogiat, meditsiinieetikat, ravimiõpetust ja muidugi palju erinevate traumade ja erakorraliste haiguste käsitlemist. Harjutasime erinevaid praktilisi tegevusi, mis on vajalikud nii kiirabi-töös kui ka rühmaparameedikuna oma üksuse juures.“

2012. aastal täienesid esmaabi instruktorite read - Ene Voki ja Kaarin Peedi kõrvale astus Raili Nõgu. Sama aasta sügisel sai meditsiinieriala täiendõppel kuulata missioonil käinud meest Sulev Rinkenit, kes rääkis lahingmeditsiinist.

Spordirühm loodi meie ringkonnas 7. veebruaril 2012, mil juhiks valiti Anni Murd ja tema abiks Eve Tuisk. Rühma kuulub 12 liiget. Juba 2011. aasta suvest hakkas hoolega koos käima 6-liikmeline võimlemisrühm Jelena Pšenitšnaja eestvedamisel. Lisaks sellele, et esinemas käidi NKK ja KL pidudel, osales rühm sel aastal võimlemisfestivalil „Sirge rühiga ellu“, kus pälviti tunnustuskarikas. Esinemas on veel käidud Kuressaare merepäevadel, vabadusvõitlejate XX kokkutulekul, KT olümpiamängudel, Kõljala turvalisel jaanitulel, kus lisaks tantsule jagasime jaanipäeva (ja suvega) seotud igapäevaturvalisuse teadmisi - kuidas teha ohutult tuld, kuidas toimetada põletushaavadega, kuidas turvaliselt jalakäija ja jalgratturina liigelda ning kui peaks tekkima perevõlgvalla juhtumeid, siis kuidas saavad

Veetakistusülesannet Kùbassaare retkel 2012 täidavad Helina Eist, Kaarin Peet, Aire Pahapiil ja malevapealik Kristjan Moora. Pilt Pärnu Kaitseliit.

aidata politsei ning ohvriabi. 2011. aasta sügisest saavad naised osaleda ka enesekaitsetreeningutel, mida viib läbi Raivo Paasma. Kuid sportimisvõimalusi on veel: käia saab jõusaalis, ujumas, orienteerumas, laskmas ning matkamas. Naised saavad osaleda ning meestega mõõtu võtta Sõrve retkel ning Kübassaare matkal. Algajatele orienteerujatele on kaardiõppe kinnistamiseks mõeldud Reeküla matkad, mida viivad läbi Eve ja Taavi Tuisk. Alates 2011. aastast on neid juba kolm korda korraldatud. Viimasel korral lõpetati matk naabervallas Valjalas sealse jaoskonna esinaise Sille Lapi supipaja ääres. Võimalusel käivad saarlased ka vabariiklikel spordivõistlustel - 2011. aasta spordilaagris Vana-Virus saavutati auväärne viies koht. Tulemustest sõjalis-sportlikel võistlustel ei maksa rääkidagi - meie naised on nendes jätkuvalt esirinnas.

Ringkonna areng väljaõppes

2012. aastal said kõik BVÕ moodulid tehtud kompaktselt aasta esimeses pooles. BVÕ-s rakendatakse nii NKK kui KL vabatahtlikke. Üritame edaspidigi nii jätkata, et vajadusel aasta teises pooles teha lisakursusi ja motivatsiooniüritusi. Uuendustest väärib enim mainimist sõdurioskuste moodul, mida korraldatakse meeste TSOBKkl-iga samaaegselt. Kõigile, kes on kahel viimasel aastal selle mooduli läbinud, peaks une pealt selge olema, mida tähendavad käsud: "Söösta! Kata!" BVÕ korralduslik muudatus on naistele põnev: nad on saanud maastikule ning neid koheldakse meestega võrdselt. Kuna naised ei hellitata, on huvi mooduli vastu väga suur ning sinna tahavad minna ka need, kellel see juba aastaid tagasi läbitud.

Täiendõppena viisid KL palgalised instruktorid Valdek Jõgi ja srs Veljo Soome 2012. aasta oktoobris naistele läbi relvaõppe. Kui seni said naised relva ja selle puhastamisega lähemat tutvust teha sõdurioskuste BVÕ kaudu, siis relvaõppes anti pärast relvade hingeeluga tutvumist reaalne võimalus USP ning AK-4-ga lasketiirus lasta.

2012. aasta novembris viisid Tiiu Naagel ja Aire Pahapill meie naiskodukaitsjatele läbi üleelamislaagri, kus sai muuhulgas ise onn ehitatud ning imemaitsvad pelmeenid algusest lõpuni valmis tehtud. Sellisest laagrist kujuneb loodetavasti välja uus traditsioon.

Ene Vokk teeb ettevalmistusi Kübassaare retke meditsiiniülesandeks. Pilt Raili Nõgu.

Märkimist väärivad ka NKK juhtide õppepäevad, mis sel korral meie ringkonna korraldada olid. 20.-22. juulini tutvuti Tehumardi puhkekülas Naiskodukaitse juhi retseptiraamatu ja mentorlusprogrammiga ning viidi läbi töötoad kogemuste vahetamiseks.

Meie inimesed on viimastel aastatel jätkuvalt ennast täiendanud:

2011

Piret Paomees, Eve Tuisk, Angela Au, Jelena Pšenitšnaja, Anneli Juudas, Annely Verlin, Liili Ader - Juhtimine praktikas 1

Ene Vokk - rühmaparameedikursus

Maiu Välbe - igapäevaturvalisuse kursuse instruktor

Kaarin Peet - instruktorite treener

Piret Paomees - organisatsiooniõppe instruktor

Marjaana Kuusnõmm ja Anneli Juudas - välikokakursus

Galina Latkina ja Irina Mägi - rindefotograafikursus

2012

Piret Paomees - instruktorite treener, Juhtimine I

Angela Au - instruktorikursus

Raili Nõgu - esmaabi instruktor

Tähelepanuväärsemad sündmused on meie jaoks kindlasti osalemised suurõppustel: Orkaan (2011 Saaremaal, 2012 Pärnus) ja RÖK (reservõppekogunemine esimest korda Saaremaal 2012). Orkaaniga seoses on naised saanud osaleda mitmetel sideõppustel ja seoses RÖKiga algas Arne Loorpuu juhendamisel meie ringkonnas reaalne formeerimine. Orkaanil on meie naiste panus mitmekesine: 2011. aastal tagati toitlustus, meditsiin, põgenikuks olemine, side ja staap, fotograafia. 2012. aastal osaleti sides, staabis, meditsiinis, toitlustamises. Kõike seda jäädvustas ka meie rindefotograaf Irina Mägi.

Põide-Orissaare suusamaratonil toitlustavad Maidi Tilk ja Anneli Pitk. Pilt Kalmer Saar.

Ringkonna koostööprojektid ja -partnerid

2002. aastast tegutseb KL Saaremaa Maleva juures maleva veteranliikmete ühendus „Linnus“, mille ülesandeks on tõendatud ajalooliste materjalide kogumine ja avaldamine. Ühenduse töös osalevad NKK liikmed Piret Urgas, Ester Arge ja Ellen Kask.

KEAT 2012 oli ohutusõppe projekt õpilastele üle Saaremaa, mille lõppvõistlusel osales tootlustajana NKK ning koos KL liikmetega tehti ka enesekaitse promo.

Valjala Väike Väle Velo on noortele suunatud ohutusprojekt, kus läbi võistluse propageeritakse turvalist liiklemist jalgrattaga.

Valjala mihkliiladal panustavad sealsed naised organiseerimisel ja läbiviimisel ning teejagamisel. Koostöös Valjala rahvamajaga korraldatakse sealkandis ka metsamatka-ellujäämisõpetust Valjala maalinnal

Oleme osalenud ka mõttetalgutel koostööprojektis „Turvaline küla“ koos PPA-ga.

Pöide-Orissaare suusamaratonil on Orissaare naised käinud teed jagamas.

Kübassaare retk on naiste seas populaarne enese proovilepanemise võimalus. Lisaks sellele tagavad naised traditsiooniliselt nii tootlustamise kui ka esmaabi kontrollpunkti ülesanded.

Orissaare jsk naised teevad koostööd ka turvateenistusega ning käisid 2012. aastal turvamas Koit Toome esinemist. Kevadisel Tornimäe Põhikooli maastikumängul oldi kohtunikud ja korraldati tootlustamine.

Saaremaa Sõjavara Seltsi Rahvusvahelistel ajalooapäevadel Saaremaal pakuti osalejatele sõdurisuppi ning käidi abis muuseumi eksponaate hooldamas.

Naiskodukaitses Saaremaa ringkond liitus 2011. a lõpul endise esinase pr Rita Loeli eestvedamisel Saaremaa Naiste Ümarlauaga (SNÜ). Ümarlaua raames korraldasid Pihlta naiskodukaitsjad koostöös Eesti Maanaiste Ühenduse Pihlta vallas elavate liikmete ja Kõljala Kultuuriseltsiga Kevade 22. juunil 2012 Kõljala külaväljakul seminari igapäevaturvalisuse teemal. Seminaril esinesid Politsei- ja Piirivalveameti, Saare ohvriabikeskuse, Päästeameti, Pihlta priitahtlike pitsumeeste ja Maanteeameti Lääne regiooni esindajad ja esmaabiõpetaja pr Tiina Rüütel. Päevakorras olid naistevastase ja perevägivalla olukord Saare maakonnas, kuidas ja millega kustutada tuld kodustes tingimustes, esmaabi tulest, elektrist ja vägivallast tingitud tervisekahjustuste korral, ohutu liiklemine. Piret Paomees tegi suure töö ürituse korraldamisel, Maiu Välbe esines loenguga ohutu liiklemise teemal, tootlustamise korraldasid meie naiskodukaitsjad.

Eesti Naisteühenduste Ümarlaua (ENÜ) maakondlike naisteühenduste ümarlaudade ja liikmesorganisatsioonide tegevuse hoogustamise ülevabariikliku projekti raames korraldati Kaitseliidu Saaremaa Maleva staabis 24. novembril 2012 seminar teemal „Naiste- ja lastevastane vägivald Saare maakonnas ja ohvrite õiguste kaitse“. Päevakorras olid järgmised teemad: naistevastase ja perevägivalla olukord Eestis, vägivalla vähendamise arengukava aastateks 2010-2014, Eesti Naisteühenduste Ümarlaua (ENÜ) tegevus naistevastase vägivalla vastu (ettekandja ENÜ eestseisuse liige, SNÜ koordinaator ja NKK Saaremaa rk avalike suhete grupi varuliige Laine Tarvis), koolivägivald ohvri pilgu läbi, (ettekandja Kuressaare Ametikooli õpilane Jarleen Raud), vägivallajuhtumid kodus, lasteaias ja koolis Saaremaa Lastekaitse Liidu pilgu läbi (ettekandja MTÜ Saaremaa Lastekaitse Ühingu esinaine Maili Lonks), koolivägivald

koolipsühholoogi pilgu läbi (ettekandja koolipsühholoog Kaja Puck), Kuressaare Naiste ja Laste Varjupaiga tegevus ja varjupaiga külastus (varjupaiga juhataja ja NKK Saaremaa rk liige Anneli Jakobsoo). Seminaril osalejad said vägivalda olukorrast mõtlemapaneva ülevaate, tekkisid kontaktid omavaheliseks koostööks edaspidi. Seminari korraldamisel osales aktiivselt meie esinaine Raili Nõgu.

Meie ringkonna väärt tulemused:

jaanuar 2011 Utria Dessant - 22 võistkonna seas 14. koht, naiste arvestuses 1. koht
aprill 2011 Valge Laev - 21 võistkonna seas 6. koht ja naiste arvestuses 2. koht
mai 2011 Eel-Erna - 21 võistkonna seas 15. koht, naiste arvestuses 1. koht
mai 2011 NKK koormusmatk - 16 võistkonna seas 2. koht
september 2011 Must Kotkas Põlvas - 15 võistkonna seas 2. koht
märts 2012 Valge Laev - 17 võistkonna (ainult mehed) seas 6. koht
mai 2012 NKK koormusmatk - 1. koht
september 2012 Must Kotkas - 19 võistkonna seas 3. koht

Rita lugu seoses Naiskodukaitsega algas 13. septembril 1994. aastal. Nendes 18 aastasse mahub nii palju. Rita on olnud ringkonna esinaine nii Saaremaal kui ka Harjumaal. Naiskodukaitse oldud aja jooksul on ta kaasa rääkinud ka üle-riigilistes otsustes, sest on üheksa aastat kuulunud Naiskodukaitse keskjuhatusse.

Kuid lisaks juhtimisele on ta teinud palju muudki, mis on avalikkuse tähelepanu köitnud.

Nimelt kirjutas ja lavastas ta 2009. aasta sügisel näidendi "Isamaa ilu hoiledes...". Tegemist on draamaga, mis näitas pildikesi Vabadussõjast. Seda esitati mitmetes koolides ja kultuurimajades ning ühtekokku nägi seda umbes 500 inimest, enamjaolt kooliõpilased. Tema kirjutatud näidend pani paljud noored mõtisklema selle üle, mida pidid üle elama meie esiisad ja -emad selleks, et meil oleks oma riik.

Üle-eelmisel aastal etendus näidend „Mariet oodates...“, mis tutvustas ennesõjaaegset Naiskodukaitse tegevust ja organisatsiooni juhtfigure. Lisaks on ta kirjutanud mitmeid lavateoseid, mida naiskodukaitsjad on mänginud oma mudilastele.

Tänu Ritale valitakse igal aastal Saare maakonnas aasta ema ja isa - tema on selle idee autor ning hing.

Tänu Ritale on saanud Saaremaa sõdurpoisid endale mitmeteks jõuludeks soojad sokid. Ise tavatses ta selle kohta öelda, et see on küll pisike asi, aga suured asjad saavadki alguse väikestest.

Aasta tagasi, jällegi 13. septembril, andis Rita esinaine-teatepulga üle, soovides vähendada oma koormust. Raske haigusega võideldes tegutses ta aktiivse liikmena siiski edasi ning korraldas maakonnas ajalooetke ning lõi alguse Pihla valla koolialguse täikale. Tema väärtustas rahvakalendritähtpäevi ning kutsus meid ikka kokku paastumaarjapäeval pannkooke sööma ja punast jooki jooma. Pea ükski meie üritus ei möödunud ilma viktoriiniga, kus ta keeruliste küsimuste kaudu üritas meid harida ning organisatsiooni väärikat ajalugu meile tutvustada.

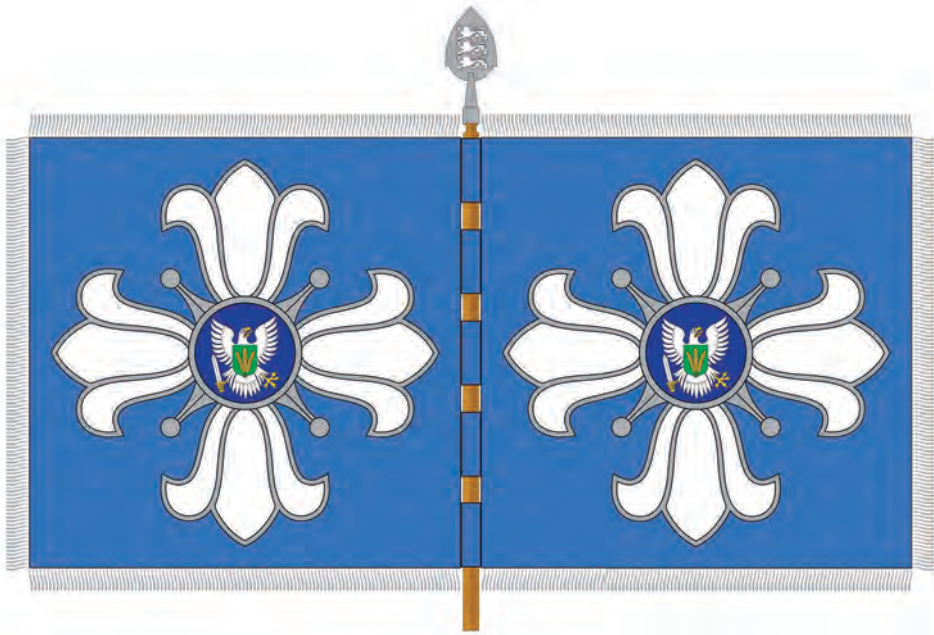
Aktiivselt jätkas ta ajaloo uurimist ning käis veel 2012. aasta alguses Rootsis NKK Saaremaa ringkonna esimese esinaine Marie Bondartschuk-Laurits-Svenssoni mälestusi kogumas. Tähelepanu väärib on tõsiasi, et Marie surmapäev on 13. september.

2012. a aasta suvel valiti Rita maakonna tuletoojaks. Ülesanne oli talle väga tähtis. Vaid kõige lähedasemad teadsid, millise üliinimliku pingutusega ta presidendi tule saarlasteni tõi. Tema silmad särasid ja nägu oli naerul ka siis, kui tal oli raske.

Eesti Vabariigi president Toomas Hendrik Ilves on ühes oma vabariigi aastapäeval peetud kõnes öelnud, et Vabadussõjas saavutatut on vaja kaitsta iga päev ja et ka Eestist kümme ja sada korda suuremate riikide jaoks pole julgeolek iseenesest tekkiv väärtus, vaid selle nimel peame me kõik kogu aeg pingutama. Just seda on Rita teinudki koos kaitseliitlasest mehe Meelise ja oma nelja lapsega, kes on samuti organisatsiooni kaasatud.

Raske on leida sõnu, sest oleme kaotanud inimese, kes on aastaid vabatahtlikult teeninud organisatsiooni ja riiki, olnud eeskujuks sadadele naistele ja emadele. Rita ei küsinud kunagi, mida riik peaks temale andma, vaid vaatas, mida tema saab riigile anda. Ja tal oli palju anda.

13. septembril, sellel Rita jaoks nii olulisel kuupäeval, sängitati ta mulda Kudjape kalmistule.

Lipp pühitsetud 24. veebruaril 2007.aastal.

SAKALA RINGKOND

Lembe Lahtmaa
Tiina Ott
Ene Sügav
Piret Taim

Ringkonna areng

Naiskodukaitse Sakala ringkond alustas 2011. aastat 80 liikmega ja muudatustega. Märtsis valis ringkonnakogu esinaiseks Tiina Oti ning aseesinaiseks Eda Kivisilla. Viljandi jaoskonna juhatus otsustas lisaks koosoleku infokirjale kontakteeruda võimalikult paljude liikmetega ka isiklikult, mille tulemusel oli osavõtt jaoskonna üldkoosolekust üle aastate erakorraliselt rohkearvuline.

Erialagruppide tegevus

Sakala ringkonnas on loodud kõik NKK erialagrupid ning valitud grupijuhid. Väga tegus on Sakala ringkonna formeerimisgrupp. Perioodi üks suuremaid ülesandeid oli formeerimismeeskonna loomine. Uhke on tõdeda, et just nendel aastatel on tehtud ajalugu ning üks maleva formeerimispunktidest on peaaegu täies koosseisus komplekteeritud naistega, sealhulgas ka meeskonnaülema ja -vanema ametikoht. Eelmistel aastatel olid formeerijateks üksikud naised: neid ei usaldatud meeskonda-desse, ammuigi siis juhtima. 2011. aastal formeerisid naiskodukaitsejad suures koosseisus Võru reservõppekogunemisel „Siil II“.

Rohkem tegevust on toitlustusgrupil ja avalike suhete grupil. Meie ringkond on olnud üle-eestilises võrdluses toitlustamise ala aktiivsemaid. Vaheldust pakkus toitlustajatele täiendusõppena grupijuhi Leana Lemmingu eestvedamisel korraldatud garneerimis- ja fruktodisaini koolitus.

Sakala ringkonna toitlustusgrupi fruktodisaini koolitusel valminud imetlusväärne kompositsioon. Pilt Piret Taim.

Vähem tegevust on side- ja staabigrupil. Siiski on märkimisväärne, et 2011. aasta NKK üle-eestilisel side ja staabi erialavõistlusel saavutas meie esindus ülekaaluka võidu. Võistkonda kuulusid emad ja tütred: Jane ja Leili Särg ning Evelin ja Tairi Lappalainen.

Meditsiinigrupil toimusid erinevad esmaabialased väljaõpped teemal esmaabi ABC ja ravimid koduapteegis. Koos kodutütartega osalesid naiskodukaitsjad Ele Lehes ja Evelin Lappalainen aprillis 2012 meditsiini erialavõistlusel.

Väga aktiivne on Sakala ringkonna spordigrupp, juhiks Leili Särg, kes valiti 2010. a tegevuse alusel Sakala ringkonna aasta naiskodukaitsjaks. Paljud sportlikud tegevused on just tänu tema algatusele järjekindlalt toimunud, nagu näiteks varakevadine kanuumatk, kus uudistatakse viiendat aastaaega Soomaal. Koos lastega aerutatakse kanuudes suurvee ajal põldudel ja metsas puude vahelt väljapääsu otsides.

Sakala ringkonna algatusest, avastada rattasadulas Eestimaa kauneid paiku ning leida seos Naiskodukaitsese esimese esinaise Mari Raamotiga, on saanud traditsioon. 2011. aastal algas retk Sahkapuult, Mari ja Jaan Raamoti poolt rajatud esimese Eesti tütarlaste põllutöö- ja majapidamiskoolile püstitatud mälestusmärgi juurest ning kulges läbi Tartu- ja Jõgevamaa avarate aasade ja metsade.

Naiskodukaitsjatel on võimalus käia ujumas, jõusaalis, võrkpallitreeningutes ning jalgrattaga sõitmas, talvel uisutamas (isegi kostümeeritult!) ja suusatamas. Kaks korda aastas toimuvad füüsilise vormi katsed.

2012. aastal oli spordigrupil tõsine väljakutse korraldada esmakordselt üle-eestilist Naiskodukaitsese spordivõistlust. Võistluse üllaks eesmärgiks seati spordi propageerimine naiskodukaitsjate seas. Võistlus toimus 17.-18. augustil Vana-Võidus ja osales 14 ringkonda. Mitmete korraldajate koosviibimiste käigus jõuti ühisele otsusele, et lisaks tõsisematele võistlustele peaksid osalejad ennast proovile panema ka kõigile

Sakala naiskodukaitsjad suurvee ajal Soomaal kanuumatkal 15. aprill 2012. Pilt Ursula Mikkor.

jõukohasematel aladel. Võistlusalad olid: indiaca mäng, raskusvise, kolmevõistlus, petanque ja pendelteatejooks. Õhus oli nii pinget kui võitlusvaimu, osalejad lahkusid teadmiselega, et tähtis pole mitte võit, vaid osavõtt; sport võidab niikuinii.

Oleme uhked malevas toimuvate lasketreeningute üle. Nii naiskodukaitsjate kui ka kodutütarde treeninguid juhendab Eesti laskespordi meister Kairi Heinsoo, kel on 16 individuaalset Eesti meistri medalit, lisaks peaaegu sama palju võistkondlikke autasusid. Tänu Evelin Lappalaineni eestvedamisel on liikmete huvi laskmise vastu tõusnud ning tulemused paranenud. Evelin on ühtlasi tunnustatud 2011. a Sakala ringkonna aasta naiskodukaitsja tiitliga.

2012. aasta NKK laskevõistlusel saavutas Sakala ringkonna võistkond koosseisus Kairi Heinsoo, Janne Suigusaar, Marju Lohk ja Evelin Lappalainen II koha. Sakala maleva kompaniidevahelisel võistlusel saavutas Sakala ringkonna võistkond samuti II koha.

Kultuurigrupi eestvedamisel toimus 2011. aprillis hariv väljasõit, giidiks oli meie ringkonna aseesinaine Eda Kivisild. Reisil tutvusime Mulgimaa mõisatega. Kultuurigrupp on organiseerinud ringkonna aastapäeva, korraldanud mitmeid teatrikülastusi ning peotantsukursuse, aidanud organiseerida vastlapäeva ja emadepäeva. Naiskodukaitsja mälestuspäeva raames korrasime Sakala ringkonna esimese esinaine Erika Oskar-Männiku hauda.

Avalike suhete grupis tegelesime aktiivselt ürituste kajastamisega kodulehel. 2011. a toimunud Naiskodukaitsja avalike suhete ja ajaloo erialavõistlusel jäi Sakala esindus jagama II ja III kohta, võistkonda kuulusid Jane Särg, Ene Sügav ja Lembe Lahtmaa. Vahvaks organisatsiooni tutvustusürituseks kujunes 2012. aasta juunis toimunud ettevõtmine, kus ühe firma naised olid hetkeks naiskodukaitsjate rollis: proovisid püssist laskmist, andsid esmaabi jms.

Huvitav oli naistepäev Viljandi linnas, kui külastasime kesklinna asutusi tutvustades

Sakala ringkonna liikmed Margit Rei ja Ene Sügav naistepäeval Viljandis linnakodanikule Naiskodukaitsset tutvustamas. Pilt Lembe Lahtmaa.

Naiskodukaitsset ja pakkudes kompvekke. Külastatud naiste vastuvõtt ulatus eestlaslikust tagasihoidlikusest siira üliemotsionaalse üllatuseni. Kõik, kellega vestlesime, olid naiskodukaitsjatest kuulnud, mitmed olid meid märganud paraadidel ja toitlustamas. Pakkusime komme ja jagasime hoolega infovoldikuid.

Sakala ringkond sai kaasa rääkida organisatsioonikultuuri arendamisel, sest üle-eestilise mentorluse dokumentatsiooni ja juhendi töötasid välja meie naiskodukaitsjad eesotsas instruktori Piret Taime ja ringkonna esinaise Tiina Otiga.

Ringkonna areng väljaõppes

2012. aasta seisuga on Sakala ringkonnas instruktorikursuse läbinuid 9 tegevliiget. Enamik neist tegutsevad ka aktiivselt vabatahtlike koolitamisega. Kaitseliidu Kooli erinevatel kursustel osales 2011. aastal kokku 12 ja 2012. aastal 6 tegevliiget. 2011. a viidi Sakala ringkonnas läbi neljast kolm kohustuslikku baasväljaõppe moodulit. Ära jäeti sõdurioskuste moodul, sest naistel on võimalus osaleda maleva poolt korraldataval märksa mahukamal sõduribaasväljaõppe kursusel (TSOBKKI - 6 nädalavahetust) ja seda meie uued tegevliikmed ka kasutasid.

Suurt põnevust pakkus suvel toimunud orienteerumislager, kus varastel öötundidel seadsime sammud rappa. Nautisime päikesetõusu ning tutvusime raba loodusega ning seal elutsevate loomariigi asukatega.

Tegevus maleva ülesannete täitmisel

Aastatega on panus kodumaleva toetamisel suurenenud. Oleme aidanud maleval korraldada maakaitsepäeva (2011 Karksi, 2012 Suure-Jaani) ning taasiseseisvumispäeva (2012 Karksi-Nuia), samuti maleva laste jõuluüritusi ja maleva aastapäeva.

*Suvel toimunud orienteerumislageris sammusime varastel öötundidel rappa.
Pilt Lembe Lahtmaa*

Vastavalt vajadusele on osaletud maleva allüksustes toitlustuse, staabiassistentide ning meditsiinialastes funktsioonides ning formeerimismeeskondade tegevustes. Toitlustust tagatakse lisaks enda üritustele ka maleva ja noorkotkaste ning kodutütarde ettevõtmistel (staabi- ja funktsiooniõpe, riigikaitselaager jne). 2012. aastal on jätkuvalt kõige intensiivsem tegevusala toitlustamine. Võrreldes varasemaga on aastatel 2011-2012 naisi märgatavalt enam rakendatud ka staabiassistentidena, sides ning formeerimisel. Formeerijad said oma oskusi rakendada sõduribaaskursusel ning riigikaitselaagrit formeerides, samuti maleva suurõppusel „Mulgi Mäss 2011“ ja „Mulgi Mäss 2012“.

Sakala maleva laskeharjutustel on esmaabi tagamine olnud naiskodukaitsjate kanda. Meditsiinigrupi liikmed jagasid oma teadmisi maleva korrapidajatele esmaabi õpetades.

2011. aastal korraldasid naiskodukaitsjad kunagise Sakala maleva instruktori leitnant Alfons Rebase ja tema sõjameeste mälestusele pühendatud traditsioonilise rännaku. Viljandi maakonnas kulgev matkarada on ligikaudu 30 km pikk. Osaletakse nii võistluskui ka vabaklassis. Teiste hulgas on Rebaseretkel alati võistelnud ka meie tublid naised. Võistlusklassis osales 2012. aastal Kadri Urb, kes läbis raja täisvarustuses. 2011. a ja 2012. a osalesime patrullvõistlusel „Valge Laev“.

2012. aasta lõpus on erinevatele ametikohtadele (toitlustajad, formeerijad, meedikud, jaoülem, siderühm) maleva struktuuris määratud 29 naiskodukaitsjat.

Ringkond ühiskondlikus töös

Kuus Sakala naiskodukaitsjat on noortejuhid. Instruktorina korraldati Kärstna lahingumängu ja noorte patrullvõistlust „Laidoneri rada“, kus anti ka meditsiiniabi. Noortejuhid on organiseerinud toitlustamist ning sportmänge suvistes maakonnalaagrites ja vastlapäevadel, need on rahvarohked ja lustlikud ettevõtmised. Kodutütred osalevad

NKK baasväljaõppel. Lisaks väljaõppeüritustele on naised kaasanud kodutütreid motivatsiooniüritustele ning kodutütreid naiskodukaitsjaid ekskursioonidele ja õppepäevadele. 2012. aasta NKK spordivõistlusel Viljandimaal olid kodutütreid kohtunikud.

Juba mitmeid aastaid jätkub erinevate ürituste läbiviimisel koostöö Eesti Punase Risti Viljandimaa Seltsiga.

Koostöös Eesti Politsei Naisühendusega kogusid Sakala ringkonna naiskodukaitsjad kokku suure hulga rõivaid, jalanõusid, voodipesu ja käterätte kodutute jaoks. 2011. aastal jagati need Tüma täiskasvanute turvakodu elanikele. Rõõm oli kahepoolne: annetajate kapid tühjenesid ja turvakodu elanikud olid siralt tänulikud. Lisaks kogunes kampaania käigus palju rõivaid, mis saadeti naiste varjupaika. Hea traditsioon on koostöös politsei naisühendusega kooliteede turvamine esimesel koolipäeval. Nii mitmedki linnakodanikud on väljendanud tänulikkust: tarkusepäeval on Viljandis liiklus tänu meile palju rahulikum. Lisaks emotsionaalselt positiivselt mõjuvatele koolijärgsete säravatele silmadele olime rõõmsad, et maakonna ajaleht „Sakala“ sündmust kajastas.

2011. aasta septembris korraldasime Jaagu lasteaed-põhikoolis heategevusürituse „Sära silma“. Lastega kohtusid vahvatesse kostüümidesse rõivastunud naiskodukaitsjad, meid abistasid politseinikud ja noorkotkaste juhendajad. Erivajadustega lastele korraldati mängu ja tehti näomaalinguid. Lapsed said hüpata batuudil, läbida noorkotkaste kõisrada, otsida liivakasti peidetud militaarsemeid ning proovida vigursõitu. Muidugi ei puudunud toilitustajate poolt välitingimustes valmistatud maitsvad pannkoogid. Auhinnaks said kõik osalejad lövi Leo käest õhupalli ja helkuri ning Naiskodukaitsja diplomi ja medali.

*Ene Sügav ja Marju Lohk maakaitsepäeval 2011 Karksis meie tegemistest rääkimas.
Pilt Lembe Lahtmaa*

*Leili Särg teletupsuna tegemas näomaalingut heategevusüritusel „Sära Silma!“.
Pilt Lembe Lahtmaa.*

Väisasime väikese esindusega 2011. kevadel Haapsalu ning koos Naiskodukaitse Lääne ringkonna liikmetega arutlesime rühmatöna erialagruppide üldpõhimõtete üle; pärast tegelesime kalosside maalimisega. Epp Maria Galerii erilise interjööriga kohvikus valmistas aga tuntud kondiiter Nadja Kaarma meie silme all spetsiaalselt Naiskodukaitsesele välja töötatud retsepti alusel toorjuustu tordi astelpajumoisiga.

Orienteerumismängu „Sakala seiklus“ päästeameti kontrollpunktis küsiti võistlejatelt muuhulgas: kui sageli tuleb suitsuanduri korrasolekut kontrollida? Pilt Meelis Eelmaa.

Kolm aastat järjest on Sakala ringkond korraldanud Viljandi linnas lastele, noortele ja peredele suunatud põnevat orienteerumismängu „Sakala seiklus“. 2011 seadsime kontrollpunktid kesklinna ja 2012 Uueveski linnaossa. Punktikohtunikud olid lisaks naiskodukaitsjatele noorkotkaste juhid, päästeameti töötajad ja politseinikud. Korraldajatena oleme uhked eriti nende võistlejate üle, kes juba kolmas kord seiklusraja läbisid. Seiklusmängust on tänaseks kujunenud traditsioon.

Toitlustasime Viljandi Jahimeeste Liidu suvepäevadel ja vastuteenena toetasid nemad etenduse „Mari Raamoti lugu“ lavaletoomist. 2012. aastal osalesime ka MTÜ Viljandi-maa Vabatahtlike Keskuse korraldatud üritusel.

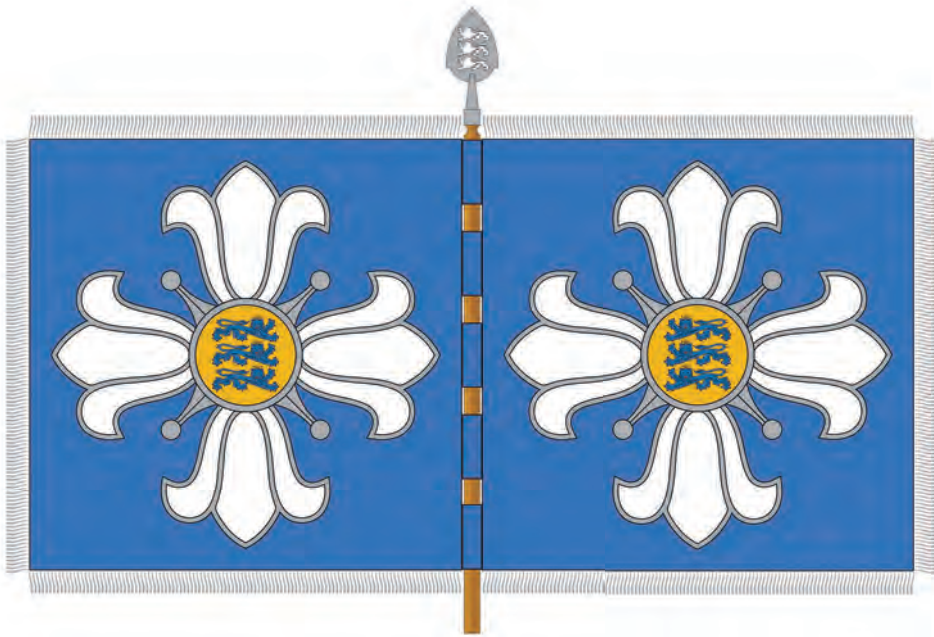
Ringkonna muu tegevus

Märkimisväärseks kujunes loteriiesemete kogumine ja loterii korraldamine. 2011 kogusime loteriiga raha heategevusürituse „Sära silma“ korraldamiseks ja 2012 etenduse „Mari Raamoti lugu“ tarbeks. Naiskodukaitsse loteriipiletite müüki kohtas peaaegu igal Viljandimaal toimunud üritusel alustades laatadest ja lõpetades suvepäevadega. Loteriimängijate rõõm ja märkimisväärne summa etenduse rahastamiseks korvasid nähtud vaeva.

Sakala ringkonna eestvedamisel etendus 2012. aasta suvel seitse korda Viljandi-maa eri paikades „Mari Raamoti lugu“. Eesti ühiskonnategelase ja naishariduse edendaja Mari Raamoti elulool põhineva teatrietenduse korraldamisest kujunes suurprojekt, milles osales märkimisväärselt palju naiskodukaitsjad. Näidendi kirjutas Liis Lukk, lavastas Siim Maaten ning peaosas mängis Terje Pennie. Teistes rollides astusid üles Seasaare Näitemängu Seltsi liikmed, aga muidugi ka Sakala naiskodukaitsjad ja kodutütred. Aprillist septembrini said naiskodukaitsjad kaasa lüüa erinevate tegevusega: töid rekvisiite, hankisid ja müüsid pileteid, küpsetasid kooke ja pirukaid, valmistasid plakati ja kavalehe, õmblesid põllesid ja peakatteid, jagasid flaiereid, osalesid proovides ja etendustes jms. Tundsime rõõmu saavutatule üle, suur ettevõtmine õnnestus!

Sakala esindus koosseisus Egle Reinup, Janne Suigussaar, Malve Marjak, Evelin Lappalainen alustab võistlemist 2012. aasta Valgel Laeval. Pilt Ele Lehes.

Lipp pühitsetud 2. detsembril 2007.aastal.

TALLINNA RINGKOND

*Erle Eenmaa
Maret Valner*

Liikmeskonna kasv on olnud Tallinna ringkonnas viimastel aastatel üsna ebastabiilne - kui 2010 aastal saime rõõmustada 22%-lise juurdekasvu, siis järgmisel aastal saime imestada liikmeskonna 2%-lise kahanemise üle. Õnneks tõi 2012. aasta paremad numbrid ja novembri lõpu seisuga oli liikmeskonna arv 218 ehk kasvanud aastaga 12%.

Avalikkuse suurema teadvustamise ja liikmete värbamisega on tegelenud avalike suhete erialagrupp, kes on igal aastal käinud mitmel korral messide (Kristiine mess 2011. a, Vabatahtlike päev 2012. a, Kõigi Laste Isadepäev 2012. a) Naiskodukaitset tutvustamas ja osalenud suure esindusega peastaabi poolt juhitud Naistelt Naistele üritusel.

Kuigi 2011. aasta tõi kaasa liikmeskonna kahanemise, siis õnneks ei kaasnenud sellega aktiivsuse langemist. Vastupidiselt võis hoopis täheldada ringkonnas pisikest passiivsete liikmete osakaalu vähenemist. Siin võib põhjusena tuua nii jaoskonna juhatuste aktiivsemat tööd oma liikmetega kui ka ringkonnas 2011. aasta alguseks juurdunud teenistuslehtede süsteemi, mille tõttu on paranenud tagasiside liikmete osalemise kohta. Nimelt täidab iga liige kvartali lõpus teenistuslehe oma osalemiste andmetega ja info liigub liikmete tegevuse kohta paremini jaoskonna ja ringkonna juhatusteni ja kellegi tegevus ei jää märkamatuks (näiteks seetõttu, et üritustel registreerimislehte ei täideta).

2012. aasta alguses kinnitas ringkonnakogu ringkonna arengukava. Selle valmimine oli pikk protsess, mis kestis pea terve aasta. Tulemus sai aga väga põhjalik ja pärast esimest aastat arengukava järgi tegutsedes võib öelda, et selline eesmärke seadev dokument on heaks toeks ja juhendumiseks, sest nii püsib kõige olulisem kogu aeg

Messiboks Naistelt Naistele üritusel, 2012. aastal.

silme ees. Ringkonna arengukava üks punkte on näiteks erialase tegevuse seadmine prioriteediks ja aktiveerimine. Kõik erialagrupid on ringkonnas loodud ja tegutsevad, mõni siiski aktiivsemalt kui teine. Arvuliselt on suurimaks erialagrupiks formeerimisgrupp ja väikseimaks kultuurigrupp.

Tallinna ringkond on traditsioone väga armastav ringkond. Nii saavad igal aastal aastaplaani üsna traditsioonilised üritused (vastlapäev, emadepäev, orienteerumise praktika, suvine metsalaager jne). Siiski leidsime, et 2012. aastal võiks proovida uut õppuse mudelit ja lisasime aastaplaani erialade kompleksõppuse. Idee oli ühendada kõigi erialade väljaõpe ühele nädalavahetusele ja viia läbi õppus suurele liikmeskonna hulgale. Tagantjärele võib öelda, et püüdsime hammustada liiga suurt tükki ja idee järgi meil see uus mudel ei õnnestunud. Siiski toimus 2012. aasta augustis side-staabi ja meditsiini erialade kompleksõppus, mis vaatamata algele suuremale ülesandepüstitusele täitis oma eesmärgi vägagi edukalt.

2012. aasta juulis toimus ka ülihuvitav metsalaager, mis korraldati seekord mitte meile tavapäraseks saanud Tallinna maleva tagalakeskuse territooriumil ega Männiku metsades, vaid hoopis Kaitseväe harjutusväljal Kloogal. Selle laagri väljundiks oli luureteadmiste ja -oskuste omandamine, mida kindlasti saab kasutada järgmistel samalaadsetel väljaõpetel ja koormusmatkadel.

Baasväljaõpped on ringkonnas endiselt väga populaarsed üritused - pea ainsad, kuhu tihtipeale kõik osaleda soovijad ära ei mahu. Baasväljaõppe oli 2011. aastal läbinud 46% ja 2012. aasta lõpuks 47% liikmetest. Ringkond korraldab ise kõik neli moodulit ja see on hea kasulava meie oma instruktoritele. Instruktooreid on ringkonnas siiski pigem vähe kui palju ja nii mõnelgi moodulil ei ole järelekasvu näha juhiks, kui praegused instruktorid ameti maha panevad.

Koostööd kodutütarde ja noorkotkastega on tehtud nii väljaõppe kui traditsiooniliste ürituste kaudu. 2011 sai alguse ja järgmisel aastal jätkus meie avalike suhete grupi poolt tehtav PR täiendõpe noortele (fotokoolitus jmt). Sama võib öelda vanalinnas

Traditsiooniline mäkketõus vastlapäeval, 2012. aastal.

orienteerumise kohta, mis on muutumas järjest populaarsemaks ürituseks, sest kevadine vanalinn ja eesti kultuurilugu üheskoos annavad üsna põneva tulemuse. Meie noortejuhtide erialagrupp, mis 2011. aastal ringkonna viimase erialagrupina loodi, on üsna väike, kuid koondab väga aktiivseid ja tegusaid noortejuhte. Loodame noortejuhtide arvu kasvule järgmistel aastatel.

Koostööd tehti ka MTÜ-ga Kodaniku Hääl, kes kutsusid Tallinna ringkonna naiskodukaitsjaid lastekaitsepäeval Tallinna Loomaaias korraldatud algatuse „Raha lastele“ raames lihtsamaid esmaabi võtteid õpetama. Päev osutus väga huvitavaks ja meeleloolaks ettevõtmiseks.

Heategevuslik jõulumüük, mis sai alguse 2009. aastal, on jätkunud tänaseni. Liikmed meisterdavad ise käsitööesemeid müügiks ja müügitulude eest toetab ringkond abivajajat (2011. aastal Tallinna Laste turvakodu, 2012. aastal MTÜ Charity Pirital). Heategevusid on tehtud ka doonorluse kaudu, 2011. aastal toimus ühine „verelaskmine“.

Tallinna ringkond kehtestas 2011. aasta alguses põhi- ja kõrvalerialad. Igal liikmel on kohustus valida vähemalt üks põhiala, milleks on formeerimine, toitlustus, meditsiin, side-staap ja noortejuhid. Sellise jaotusega loodab ringkonna juhatus oluliseks muuta riigikaitset toetavatel erialadel tegutsemist. Kaitseliitu toetavate tegevustena on kõige enam olnud rakendustoitlustamise erialal - naised on toitlustanud maleva laskevõistlusi, laagreid, sõduri baaskursust ja erialakursuseid. Tegevust on olnud ka side-staabi erialadel - staabiassistentide abi on vajatud maleva kaardiharjutustel, Kevadtormil, Erna retkel (2011. a). Formeerijad olid formeerimispunktide koosseisus väljas 2011. aasta reservõppekogunemisel ning osalesid 2012. aastal formeerimisharjutusel Suur Vanker. Meditsiini eriala vähene rakendus pani muret tundma nii 2011. kui 2012. aastal.

Sportlik tegevus ringkonnas on olnud viimastel aastatel aktiivne. Osaletud on maijooksul, sügisjooksul ja Stamina jooksuetappidel. 2012. aastal said valmis ka uued Nais-

Meditšiiniülesanne erialade kompleksõppusel, 2012. aastal.

kodukaitse spordisärgid, millega rahvaspordiüritustel saab tõmmata kaasjooksjate tähelepanu Naiskodukaitsesele. Kevadisel-suvisel perioodil käisid liikmed orienteerumisteisipäevakutel ja -neljapäevakutel, korra koguneti ka ühiseks võrkpallitreeninguks. Militaarspordivõistlustest on 2011. ja 2012. aastal osaletud Scoutsrännakul, NKK koormusmatkal, Kaitseliidu patrullvõistlusel „Valge Laev“ ja Lääne malevkonna patrullvõistlusel „Maitäht“, kus lisaks võistlemisele osalesid naiskodukaitsjad ka võistluse organiseerimisel ja kontrollpunktide tagamisel. Laskespordiga on liikmetel võimalus sügisest kevadeni tegeleda igal nädalal, laskeharjutused toimuvad Männiku lasketiirus ja nii mõnedki uued liikmed on avastanud enda jaoks uue põneva tegevusala.

Meie naised on olnud väga tublid ka laskevõistlustel. Piirkondlikul laskevõistlusel saavutati mõlemal, 2011. ja 2012. aastal võistkondlik esikoht. 2012. aastal osalesid:

Ringkaitse õppimine metsalaagris, 2011. aastal.

Nelli Kuuse, Aija Klinduhhova, Berit Cavegn ja 2011. aastal osalesid: Margit Gerndorf, Aija Klinduhhova, Ave Tämm, Leeli Amon-Veskimeister, Sirle Baldesport-Märss, Lemme Berkis. 2011. aastal osales Tallinna ringkond NKK laskevõistlusel kahe võistkonnaga ja saavutati võistkondlikult neljas ja üheksas koht. 2012. aastal tulime tagasi võistkondliku kuuenda kohaga. Medaleid tõime ka Tallinna maleva, Kaitseliidu ning Kaitsejõudude meistrivõistlustelt.

2011. aastal pidid kõik jaoskonnad vastavalt ringkonna esinase tegevuskäsule viima läbi ühe väljaõppeürituse ringkonnale ja ühe väiksema kultuuriürituse või riikliku/rahvusliku tähtpäeva tähistamise. Nii tähistati emakeelepäeva, nn kiigepidu Vabaõhumuuseumis ja kadripäeva, sest Naiskodukaitse üks ülesandeid on ju ka pärimuse hoidmine. 2011. aastal vaikselt tegevust alustanud kultuurigrupp jätkas 2012. aastal üritustesarjaga „kultuursed esmaspäevad“, kus teemaõhtud on varieerunud Eesti leivast rahvariieteni.

Naiskodukaitse mälestuspäeval 2012. aprillis avati Lätte tänaval mälestustahvel ennesõjaaegse ringkonna esinase Alma Jeetsi mälestuseks.

Seltskondlikud üritused on toimunud peamiselt jaoskonna põhiselt - kõigil jaoskondadel on vähemalt kord aastas motivatsiooniüritus vastavalt liikmete soovidele. Aktiivseimat seltsielu elavad ringkonnas aga hoopis väikelaste emad (NKK emmed), kes saavad kokku pea igal nädalal.

Üle-eestilistest üritustest on kõige rohkema osavõtuga olnud ikka Kaitseliidu Kooli kursused, eriti populaarsed on olnud Juhtimine praktikas 1 ja 2. Kõigil erialavõistlustel: side-staabi erialavõistlusel 2011, meditsiini erialavõistlusel 2012, toitlustuse erialavõistlusel 2012 on võistkonnad esindatud olnud. 2011. aastal võttis avalike suhete

Uued liikmed BVÕ toitlustusmoodulil, 2012. aastal.

Alma Jeetsi mälestustahvli avamine, 2012. aastal. Vasakult: Alma Jeetsi lapselaps, Toompea jaoskonna esinaine Marje-Anne Hendrikson, Riigikogu liige hr Trivimi Velliste

erialagrupp edukalt vastu katsumuse võõrustada Tallinnas üle-eestilist avalike suhete ja ajaloo erialavõistlust.

Kord aastas on mõnes hubases turismitalus kohtunud ringkonna juhid administreerimis-õppeks, et nii teadmisi täiendada kui ühiselt ringkonna arengule kaasa mõelda. Nendest õpetest on välja kasvanud mitmed uued algatused ringkonnas - näiteks ringkonna hea tava kirjutamine, ringkonna uudiskirja loomine, uue liikme käsiraamatu planeerimine. Jaoskondade juhatused ja erialade juhid kogunevad jätkuvalt kord kvartalis ka juhtide seminariks - seda selleks, et info paremini liiguks ja mured kiiremini lahendamise saaksid. Samas ei ole juhtide seminar ainult murede lahendamise koht. Üheskoos vaatame üle jaoskondade ja erialagruppide tegevuse ja saavutused, aastaplaani täitmise, anname positiivset tagasisidet ning jagame kogemusi.

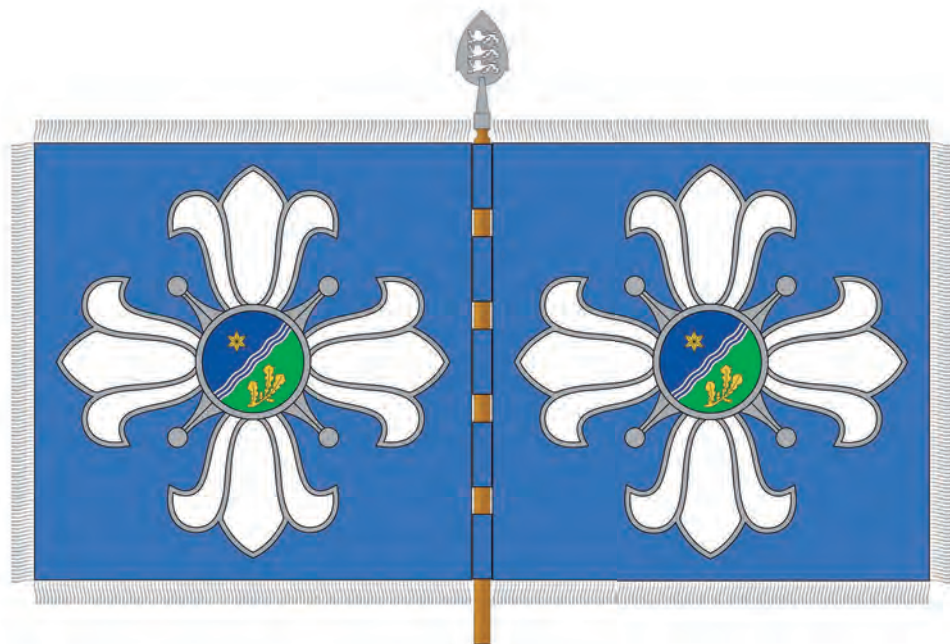
Olgu siinkohal ära toodud Tallinna ringkonna juhtide nägemusel meie hea tava - meie ühine kokkulepe sellest, millised me oleme, kuidas käitume ja millised on meie ootused kaaslastele:

1. Oleme suhtlemisel viisakad ja ausad.
2. Hoiame kaaslasi, märkame abivajajat.
3. Austame vormi ja järgime vormieeskirju.
4. Oleme distsiplineeritud, käitume väärikalt ja eeskujulikult.
5. Täidame kõik endale võetud ja meile usaldatud kohustused.
6. Peame kinni antud lubadustest ja kokkulepetest.
7. Oleme täpsed ja korrektsed, väärtustame enda ja teiste aega.
8. Probleemid lahendame selles ringis, kus need on tekkinud.
9. Oleme aktiivsed, uuendusmeelsed ja positiivsed.
10. Kiidame, täname, tunnustame.

Vasakul: Ringkonna esinaine Erle Eenmaa tänab aasta parima ürituse, metsalaagri, korraldajaid Berit Cavegni ja Heidi Tormetit, 2011. aastal.

Paremal: Ringkonna aasta naiskodukaitsja 2011 Elisa Sammelselg ja ringkonna aasta naiskodukaitsja 2012 Jaanika Palm.

Lipp pühitsetud 25. aprillil 2009.aastal.

TARTU RINGKOND

Virge Prank-Vijard

Tartu ringkonna ettevõtmised ning tegemised lähevad aasta-aastalt aina tihedamaks ning mitmekesisemaks. Juba mitmendat aastat ei taha kõikide erialagruppide ning jaoskondade soovitud väljaõpped ja tegemised tööplaani hästi ära mahtuda. Seetõttu pole ka kõike võimalik aastaraamatusse kirja panna, järgnev on pigem viimaste aastate olulisemate tendentside ning tuntavamate muutuste kokkuvõte.

Jaoskondade eristumine ja liikmeskond

Kirjeldatava perioodi üheks iseloomulikuks jooneks võib pidada jaoskondade oma identiteedi otsimist. Põhja-Tartumaa jaoskonna tekkimisel 2010. aasta alguses annab tunda asjaolu, et ringkond pole ainult Tartu ja selle lähiümbrus. Tamme jaoskonna loomise järel 6. detsembril 2010 teravneb varasemaga võrreldes veelgi enam küsimus, mille järgi liikmekandidaat oma jaoskondliku kuuluvuse ikkagi otsustama peaks? Nimetatud põhjusel olid jaoskonnad sunnitud oma olemuse kirjasõnasse valama, et seda läbi kodulehe laiemale avalikkusele tutvustada.

Identiteedi määratlusega kaasnes tegevussuundade otsimine ja senisest enamal määral oma jaoskonna liikmetele mõeldud ürituste korraldamine. Põhja-Tartumaa naisi võib pidada kohaliku elu keskseteks tegelasteks, nad on Naiskodukaitse kui organisatsiooni nime kohalikul tasandil rohkem kui tuntuks teinud. Nii liikmeskonna juurdekasvu kui ka tegevuse intensiivsuse mõttes on väga hästi käivitunud Tamme jaoskonna tegevus. Akadeemiline jaoskond on hakanud liikmete aktiveerimise eesmärgil korraldama liikmeteõhtuid, samuti on toimunud mitmed mõttetalgud. Tartu jaoskond on läbi viinud mitu väga heal tasemel väljaõppeüritust, mille esmane sihtgrupp oli just oma jaoskonna liikmeskond, kuid tegelikkuses said nendest osa kõik soovijad ringkonnast. Lisaks väärib märkimist, et jaoskonnad on hakanud oma liikmeid ise

Võidupüha paraadil osalenud naiskodukaitsjad Tartus, 2011. aastal. Pilt Vaike Leola.

tunnustama, mille heaks näiteks on vahepeal unustuste hõlma vajunud jaoskonna tänukiri.

Varasemaga võrreldes on tuntavalt aktiveerunud jaoskondade ja malevkondade koostöö, seda nii väljaõppe organiseerimise kui ka vastastikuse seltskondliku läbikäimise näol. Heaks näiteks on Tamme jaoskonna ja Tamme malevkonna koostöös organiseeritud ekskursioon Sinimägedesse.

Ringkonna liikmeskond on kasvanud 165 liikmeni. Kahel viimasel aastal on meilt mujale liikunud 3 liiget (2 Pärnusse, 1 Tallinnasse). Organisatsioonist on lahkunud 10 liiget. 2012. aasta lõpu seisuga on Tartu ringkonna liikme keskmine vanus 33 aastat. 2012. aasta ringkonnakogu eriliseks sündmuseks võib pidada äsja 90. sünnipäeva tähistanud Tartu jaoskonna toetajaliikme proua Linda Krafti ringkonna auliikmeks valimist.

Avalikud suhted ja organisatsiooniväline tegevus

Tartu ringkonnal on tavaks saanud mitmetel organisatsioonivälistel üritustel kaasalöömine. Olulisematest aktsioonidest võiks nimetada lumelinna ehitust Palal, haridusmessil Intellektika organisatsiooni tutvustamist, Supilinna päevadel supi jagamist. 2011. aastal käisid Tamme jaoskonna esindajad koos Tamme malevkonnaga hansapäevadel, toimus heategevus- ja propagandaüritus Meeri seltsimajas. Mitmeid kordi on kogutud asju Tartu Laste Turvakodule. Väga hästi õnnestus lahtiste uste üritus, mis 2011. aastal oli esimest korda pisut teises formaadis. Katsetati nimelt külalisõhtu nimetust, kohapeal etendati Eha Jakobsoni eestvedamisel stseeni 1927. aastast, mil Tartu vaksalis kohtuvad Mari Raamot ning Alice Kuperjanov. Õhtu osutus niivõrd menukaks, et külaliste kutsumist rakendati tulemuslikult ka 2012. aastal.

Ringkonnale on ürituste korraldamise puhul heaks koostööpartneriks oma ruumide pakkumisega Meeri Küla Arendamise Selts, meie ise oleme toetanud omapoolse osaluse ja toitlustamisega Eesti Rahva Muuseumi nende kevadistel koristustalgutel. 2012. aastal sai alguse koostöö abipolitseinikega, mille aluseks on vastastikuse väljaõppe pakkumine. Abipolitseinikust vabatahtliku treeneri juhendamisel toimuvad

Piret Konsin ja Triin Tõnsing avalike suhete ja ajaloo erialavõistlusel. Pilt Eha Jakobson.

ringkonnas enesekaitsekursused, naiskodukaitsjad on lubanud toetada abipolitseinikke esmaabi ja topograafia alase väljaõppega.

Erialagrupid ja väljaõpe

Erialagruppide moodustamise osas on Tartu ringkond olnud üks eesrindlikemaist. Juba varem toimisid toitlustuse, meditsiini, side ja staabi, avalike suhete ning spordigrupp. 2011. aastal moodustati kultuurigrupp, millele 2012. aastal lisandusid formeerijate ning noorteujuhtide erialagrupp. Kuigi erialagrupid korraldavad ise oma liikmetele väljaõppeüritusi (laste esmaabi, esmaabi situatsioonõpped, side algõpped, menüü koostamise ja kalkulatsiooniõpe), on suur osakaal ka Kaitseliidu õppustel.

Organisatsiooniõpetuse baasväljaõppe osas võttis ringkonna juhatus 2010. aastal seisukoha, et moodulit tuleb läbi viia kaks korda aastas, kuna uusi liikmeid on pidevalt juurde tulemas ning organisatsioonialaste teadmiste ammutamine peaks toimuma võimalikult kohe pärast liikme sooviavalduse esitamist. Traditsiooniliselt on baasväljaõppe tsükkel lõppenud NKK prooviga. Lisaks oma ringkonnas õpetamisele on meie instrktorid olnud toeks mitmete teiste ringkondade baasväljaõppe toimumisel, esmaabi instrktorid on viinud läbi õpet Tartu maleva kaitseliitlastele.

Toredamatest väljaõpetest võib liikmete muljeid lugedes nimetada 2012. aastast esmaabi situatsiooniõpet, AK-4 teooria- ja laskeharjutust, talvelaagrut, lõnga värvimist looduslike vahenditega. Looduslikes värvitoonides lõng on tänaseks vormunud kenadeks soki- ja kindapaarideks ning jõudnud 2012. aasta jõulude ajal Afganistanis teeninud Eesti sõdurite kätte. Veebruaris toimus mõneti premeerimisüritusena mõeldud fruktodisaini koolitus eriti tublidele toitlustajatele. 2011. aastast on kindlasti märkimist väärt side ja topograafia õppepäev ning verivorstipühapäev. Viimatinimetatud praktilise tegevuse vilju sai maitsta ringkonna jõulupeol.

Ringkonna liikmed on aktiivselt osalenud Kaitseliidu Kooli väljaõppes, kahe aasta jooksul on ringkonnal kokku 35 osalusorda, sh KLK egiidi all korraldatud kursustel.

Tartu jaoskonna side- ja topograafiaõpe Vooremäel. Pilt Eha Jakobson.

Suure kasuteguriga on olnud tööplaani koostamise seminarid, kus kõigil ringkonna juhtidel oli võimalus ringkonna tegevusplaani vormumise küsimustes kaasa rääkida. Viimasel aastal on eriliselt hoogustunud koostöö kodutütardega. Lisaks iga-aastasele toitlustamisele, rühma juhtimisele ja esmaabi tagamisele noorte suvelaagris, on naiskodukaitsjad osalenud mitmetel teistel kodutütarde ja noorkotkaste õppustel. Kodutütred on senisest tihedamalt käinud meie üritustel. Seega on senisest pigem vastastikku aastapäevadel tervitamisega piirdunud kohtumistest arenenud sisuline koostöövorm.

Muu tegevus

Kahe aasta jooksul on pakkunud suuri väljakutseid mitmed üleriigilised üritused. 2011. aastal toimus Tartus võidupüha paraad, kus osales rühmajagu ringkonna liikmeid, lisaks moodustasid tartlased liputoimkonna. 2012. aasta vabariigi aastapäeva paraad otsustati samuti Tartusse tuua, millega seoses sai taaskord terve hulk naiskodukaitsjaid erinevates tegevustes kaasa lüüa: hommikul Tähetorni juures riigilippu tervitades, oma üksusega rivis marssides, peolauda ette valmistades, toidupakke jagades, linnarahvale KL ning NKK organisatsiooni tutvustades. Mälestuspäeval 2012 avasime tahvli Alice Kuperjanovile tema kunagise kodumaja seinal Eha tänaval (Eha 23a). Septembris oli kogu Naiskodukaitse pere kutsutud Tartusse organisatsiooni 85. aastapäeva tähistamisele. Pidupäev õnnestus igati hästi, eriliselt meeldejäävaks tegi selle Eha Jakobsoni poolt kirjutatud ja lavastatud näidend „Minu kohus!“.

Liikmete innustamiseks mõeldud motivatsiooniõhtud on muutunud igati atraktiivseteks ning kandunud NKK ruumist väljapoole, pakkudes erinevat laadi harivat tegevust. Jaoskondade eestvedamisel on külastatud kaitseväge õppeasutuste Matkekeskust, Vanemuise teatri lavataguseid, AHHA keskust, Eesti Rahva Muuseumi, Tartu tähetorni, Oskar Lutsu kihelkonnakoolimuuseumi ja Palamuse klaasikoda, Liivi muuseumi, Riigikohut, Tõravere ilmajaama, Maaülikooli loomakliinikut. Mõned iga kuu esimese esmaspäeva kokusaamised on toimunud teeõhtu vormis, kus on tutvustatud tööplaani,

võetud kokku aasta tegemisi ning räägitud tulevikuplaanidest. Lisaks motivatsiooni-ürituste ja teeõhtute raames kohtumistele on toimunud mitmeid tegusaid ettevõtmisi kultuurigrupi eestvedamisel: taaskasutuspäevad, käsitöö töötuba, filmiõhtu, ühine teatriskäik Viljandis.

Jätukvalt osalevad mälumänguhuvilised naiskodukaitsjad Sõjakooli Mälleril ning soovijad saavad laulda Kaitseliidu majakooris. Majakoor oma südantsoojendavate etteastetega on osutunud asendamatuks kõikidel Naiskodukaitse ja Kaitseliidu pidulikel üritustel.

Suvistest tegemistest on menukaks kujunenud rännakud ja jalgrattamatkad. Spordi-
grupi eestvedamisel toimus 2012. aasta aprillis kahepäevane rännakuõpe, kus jagati infot patrullvõistlustel ning rännakutel osaleda soovijatele. Teoreetiliste teadmiste omandamisele järgnes kümnekilomeetrine rännak Meeri ümbruse metsades. Mõlemal aastal on kaasa tehtud Mari Raamoti rattamatk, viimati korraldajate rollis. 2012. aastal toimus rattaretk „Alice ja Julius Kuperjanovi radadel“, kätkedes endas katset ühildada sportlik tegevus hariva kultuuriloolise teadmisega, mis ka hästi õnnestus.

Traditsiooniliselt jagatakse aasta kõige-kõigede tiitleid. Mõlemal aastal oli ringkonna aasta naiskodukaitsja valimisel otsuse tegemine niivõrd keeruline, et tiitel läks jagamisele kahe tubli ja tegusa inimese vahel. Lisaks on saanud tavaks aasta ürituse, aasta tõusva tähe ja aasta toetaja tiitli väljaandmine. Erialagruppide juhtide kalkuleerimisel ja ettepanekul saavad ära märgitud aasta toitlustaja, esmaabistaja, sidetagaja ning kokkuvõtte tehakse ka aasta vabatahtliku instruktori selgitamiseks.

Mari Raamoti rattaretk 2012. Pilt Eda Leola.

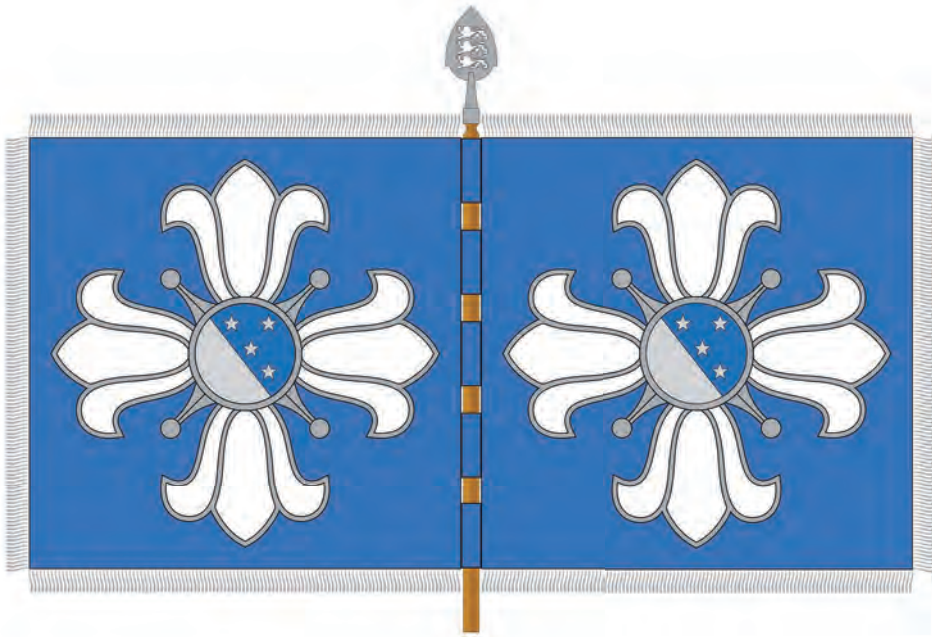
2011 ja 2012. aasta kõige-kõiged. Taga: Kadi Kass, Eha Jakobson, Rauno Arna, Eva Nessler.
Ees: Anna Jänes, Eda Leola. Pilt Liisa Aru.

Aasta	2011	2012
Naiskodukaitsja	Eda Leola Kadi Kass	Kadi Kass Eha Jakobson
Üritus	Side- ja topograafiaõpe Vooremäel	Mari Raamoti jalgrattaretk
Toetaja	Tõnu Jürgenson matkajuht	Rauno Arna enesekaitse kursuse läbiviija, abipolitseinik
Tõusev Täht	Triin Viltrop	Kersti Kivirüüt
Esmaabistaja	Egge Edussaar-Harak	Egge Edussaar-Harak
Toitlustaja	Malle Roomet	Kadi Kass
Sidetagaja	Ilona Lilover	-
Instruktor	Eva Nessler	Eva Nessler Anna Jänes

Lõpetuseks on paslik kasutada Põhja-Tartumaa jaoskonna aseesinaine Margit Soieva mõtet ühest 2011. aasta pidupäevakõnest: „Kaks aastat organisatsioonis olla on lühike aeg, samas on andnud juba piisava kindlustunde ja palju muutnud suhtumist ning arusaamu.“ Sama tõdemus on mõneti ülekantav ringkonna arengu iseloomustamiseks: organisatsiooni vanuse mõttes lühike aeg on täis sündmusi, mis väärivad jäädvustamist, ning millest mitme puhul saab väita, et just need olid otsustava tähtsusega meie tulevikutunnetust ja mineviku tõlgendamist mõjutavate hetkede aegreas.

Mari Raamoti rattaretk 2012. Pilt Eda Leola.

Lipp pühitsetud 12. detsembril 2009.aastal.

VALGA RINGKOND

Heili Mets

19. septembril 2010. aastal, kui “suure pauguga” taasasutati Otepää jaoskond, kasvas meie liikmete arv hüppeliselt, tervelt 20 naist, kuid edasine kasv on olnud natuke tasasemas rütmis.

2011. aasta detsembriks oli meid juba 76, neist 2 noorliiget ja 2 toetajaliiget.

2012. aasta 1. detsembriks on ringkonna liikmete arv kasvanud natuke vähem, meid on 79, neist 2 noorliiget ja 1 toetajaliige. Peagi on meiega ühinemas veel 3 kodutütart.

Kindlasti kasvame edasi, kuna koostöö kodutütardega on muutunud paremaks ja järjest rohkem kodutütred leiab tee meie ridadesse. Samas püüame olla ka ise rohkem nähtavad ja tutvustada oma tegevust laiemale ringile. Oleme liikmete juurde saamiseks korraldanud teabepäevi, osalenud maakonnas toimuvatel avalikel üritustel ja kirjutanud enda tegemistest kohalikes lehtedes.

Püüame suurt rõhku panna meie liikmete väljaõppele. Ringkonnas viime ise läbi kõiki baasväljaõppe mooduleid. Meie baasväljaõppest võtavad osa nii kodutütred, noorkotkad kui ka Kaitseliidu maleva tegevliikmed. Suuremat huvi tuntakse meie esmaabi mooduli vastu. Meil on ringkonnas head esmaabi instruktorid: Jaana Ukkur, Piret Tiit, Mahta Palumets ja aasta lõpust ka Jaanika Niklus. Neil on oskus teha väljaõpet eriti huvitavaks ja haaravaks ning selle tõestuseks on edukad esinemised üle-eestilisel esmaabi erialavõistlusel. 2012. aastal oli meil suur au korraldada ajaloo esimene üle-eestiline esmaabivõistlus koos kodutütardega. Egle Kõvaski kirjutatud artiklist võime lugeda, kuidas kirjeldab üks võistkond võistluse hetkeseisu:

„Oleme ka enda õppuseid teinud ja võistlustel käinud. Ka kodutütardel on enda võistlused olnud, mida nad on läbinud. Naiskodukaitsel on see võistlus kolmas. Hetkel kohapeal oleme läbinud neli etappi. Tundub, et iga kord läheb asi hullemaks,

iga etapp läheb järjest raskemaks ning kummaline on see, et õpitoad hoopis järgnevad meie situatsioonidele. Enne oleks võinud olla ikkagi õpituba ja siis situatsioon. Siin on hulgi vigastatud, aga meie oleme nagu algajad. Stardinärv ja võistluspalavik on sees,” sõnas naiskodukaitsja Maie Pärnumaa ringkonnast.

„Ma ei usu, et meil siin veel halvemini läheb, võib-olla ainult keerulisemaks, aga eks seda järgmiste punktidega näha ole,” arvas samast grupist kodutütred esindav Andra.

Andra lausus, et on ka realselt pidanud esmaabi andma. „Olen saanud abi anda ühel autoõnnetusel ning seega arvan, et sellest õppusest on kõigile palju kasu,” kostis Pärnumaa neiu.

Ning kõige südamlikumad sõnad ütles võistluste lõpus kodutütarde peavanem Angelika Naris:

„Minu suurimaks hirmuks oli kodutütarde ja naiskodukaitsjate omavaheline koostöö. Kartsin, et naised hoiavad noorematest eemale, kuid pidin üllatuma, nendevaheline koostöö sujus täiesti vastupidiselt minu arvamusele.“ Samuti kiitis ta ka võistluse toimumiskoha valikut. „Puka on looduskaunis, rahulik paik,” lisas ta.

Seega läks võistlus suurepäraselt korda, taevaisa oli meie poolt ja andis meile nädalavahetuseks ideaalse ilma, võistlejad olid rõõmsameelsed ja teotahelised.

Väga positiivset tagasisidet saime ka 2011. aastal läbiviidud sõdurioskuste moodulile. Vaatamata õue meelitava suvele said juuli eelviimasel nädalavahetusel maleva staabis kokku sõdurioskuste moodulil osaleda soovijad. Registreerunuid ja ühtlasi kohaletunuid oli isegi arvestatavalt palju - tervelt viis. Just nii palju, et otsustati antud moodul siiski läbi viia.

Sellel nädalavahetusel saime teadmisi sidest, staabitööst, tulirelvades ja topograafiast. Jaana pühendas meid ka isikliku varustuse pakkimise saladustesse. Peale Jaani sidealast teoreetilist tundi tegime ka nn kaablrulli rallit ning tutvusime sidemasina sisemuses peituvaga. Seda, et staabiassistent polegi vaid meeste meelelahutuseks üritas meile selgeks teha Liisa. Kuid kõige enam tähelepanu ning närvirakke nõudis topograafiaõpe. Läbiviijaks meie maleva väljaõppe suur juht ja õpetaja, Kalvi. Oh neid idapikkuseid ja lõunalaiuseid, mida tuli otsida ning asimuute määrata. Parafraseerides tuntud kultusfilmi, kõige tähtsam on leida õige koordinaat. Kui esimese nädalavahetuse lõpuks olid meil sõdurioskustest elementaarsemad teoreetilised teadmised talletatud, läksime laiali teadmisega, et kahe nädala pärast peame „ellu jääma“ juba metsas.

Nädala pärast oli osalejatele meeldejäävam osa põõsaks muutumine, seda kirjeldab Merje selliste sõnadega:

„Sõdurioskuste mooduli „kirsiks tordil“ oli maskeerimine, eesmärgiks jääda looduses märkamatuks. Algas meeletu rapsimine ja rassimine metsas ja võsas. Just nagu väikestviisi heinatalgud olid lahti läinud. Metsast tassiti sületäite kaupa sõnajalalehti ja muid oksid ning hakati neid siis endale ja ka teistele külge riputama. Enda arvates küllalt kobe väljanägemine ei tähendanud veel seda, et Olesja silmis oleksime me olnud maskeerunud. Ei midagi, metsa tagasi ja rohkem oksid ümber kuhjama. Tekkima hakkas juba tunne, et no vot ei oskagi „põõsas“ olla.“ Tulemus on pildil.

2012. aasta uueks ürituseks võib pidada naistepäevale pühendatud laskevõistlust. Kui siiani oleme viiel korral seda võistlust korraldanud Naiskodukaitses, politsei, piirivalve ja laskurklubi naisliikmetele (vahepeal kahel aastal on osavõtjateks olnud ka Läti politsei võistkond), siis sellel aastal korraldasime seda võistlust kodutütardega

Võistkond koosseisus Olesja Kaart, Raili Siimann, Viia Kaldam ja Annika Pang stardipaugu ootuses.

kahepeale. Hüppeline oli ka osavõtivate võistkondade rohkus, millele kindlasti aitas kaasa see, et võistluses osales 3 kodutütarde võistkonda. Kohal oli nii politsei kui ka laskurklubi võistkond. Kokku osales 9 võistkonda.

Aastatel 2011 ja 2012 osalesime ka koormusmatkal. Paraku küll mitte nii edukalt, et olla esikolmikus, aga pealehakkamine on pool võitu ja küll need võidud ka veel tulevad. Selle tõestuseks kaks pildikest 2012. aasta koormusmatkast.

Ka 2012. aastal käisime Naiskodukaitse vabariiklikul laskevõistlusel. Kuna võistlus toimus ekstreemsetes oludes ning sisemine tunne ennustas, et meil ei läinud kõik nii nagu vaja, siis võistluste lõpetamist ootama ei jäänud. Seda suurem oli meile üllatus, kui järgmisel päeval lugesime NKK siseveebist, et olime saavutanud üldarvestuses kolmanda koha.

Väga hoogsalt on meie naised sulandunud maleva sõjaaja struktuuri. Kokku kuulub formeerimismeeskondadesse 39 Naiskodukaitse liiget. Lisaks on kolmest formeerimismeeskonnast kahe ülemad ja vanemad meie liikmed. Meie naised täidavad struktuuris veel mitmeid ametikohti.

Ja nagu ikka abistame me oma maleva mehi ja ka vastupidi. Sellel aastal vajasisid meie mehed abi paraadil osalemiseks. Naiskodukaitse naiste seas leidis 8 vaprat naist, kes olid nõus minema meeste ridadesse ja täitma auga neile pandud kohustusi. Meie maleva mehed hindasid meid lausa nii kõrgelt, et kaks naiskodukaitsjat olid lipu-assistentideks. Siinkohal on paras ära tuua Oksana Maškovskaja meenutused paraadist: „Oli väga suur au ja uhkus naisena täiendada paraadil meeste ridu ehk olles seal laigulises, rakmete, relva ja kiivriga. Väljasõit Pärnu poole algas kell kaks eelneval päeval. Ilm oli tapvalt palav ja niiske, nii et bussis algas saun. Aga õnneks varustati meid koheselt rohke veega. Poole tee peal aeti kõik bussidest välja heinamaale (juba arvasin, et siin toimuvadki proovid), kus hakati inimesi jagama nii-öelda karpidesse. Ka seal seista polnud mingi rõõm, kuna päike lõi ikkagi lagipähe ja me polnud isegi veel täies riietuses/varustuses.

KL Valgamaa maleva üksus paraadil. Rivis ka NKK Valga ringkonna naised.

Kohale jõudes „rõõmustas“ meid bussijuht, et buss on katki ja juba kujutasin ette, et jäängi oma laigulises peale paraadi Pärnusse ligunema, aga õnneks läks asi paremini. Peale kosutavat sööki aeti meid täisvarustusse ja algasid proovid. Tundsin end imepisikesena mehekarude kõrval, kuid seda enam ajasin selja sirgu. Kõige raskem oligi, et meil oli päris palju keeramist paremale-vasakule ja siis hakkasidki silmad käima nagu bingo loto pallid masinas - pidevalt jälgid, et samm oleks jumala eest õige ja ka õige pikkusega (meestega marssides andis sammu pikendada), et ei oleks oma rea inimestest ei ees ega taga, vaid täpselt selja taga ja õlg õla kõrval; oli vaja relva hoida pidevalt ühes positsioonis, seegi ei tohtinud kuskile ära vajuda (ja uskuge, ka asja hoidmisest võib vill tekkida); keeramisel jälgi, et kui oled sisemises kurvis, siis teed pisemad sammud, välimises veeel pikemad sammud - seda võis küll olla koomiline vaadata lühikese inimese puhul.

Ja siis hakkasid uued saapad hõõruma, no kes oleks arvanud, et see nii ruttu tuleb. Kui peale proove said saapad jalast võetud, olid villid lõhkenud ja sokid end sisse surunud, maru vaade oli, arvestades et suvi alles ees ja kannad lõhki. Aga polnud hullu, peale proove võttis arstionu Kaimo plaastrid, antiseptiku, vatid, NÕELA ja BRILJANTROHELISE lagedale ja hakkas sõjahaavu parandama. Kannad said nii sisse plaasterdatud, et nädal aega pesin teibi jääke maha.

Õöbimiskoht oli ka vahva - kohaliku jõusaali põrand, koos hantlite ja tõstekangidega ehk kui und ei tulnud, siis tegid väikse trenni otsa.

Paraadipäeval sadas nagu ikka - julmalt ja halastamatult. Mingi hetk sain aru, et vorm on läbimärg, kuna veepiisad voolasid mööda ihu alla - mööda selga, külgi ja ka jalad ei jäänud puutumata, kuigi saapa sisemus jäi kuivaks, vist. Ühel naismarssijal uhus vesi saabastelt tallad ka küljest ära.

Peale Pärnu paraadi tuli ka Valgas marssida Maakaitsepäeval. Ja ega vihm meid seal ka puutumata jätnud, ainult siis ei häirinud see enam väga - ega meil vahetusvormi polnud, nii et samades märgades riietes panime vapralt ka mööda Valga tänavat. Aga soe supp andis mõnusa sisetunde ja kõik oli jälle super. Olles selles möllus sees mõtlesin, et no milleks ma tulin ja kuna see küll kõik läbi saab, aga tagantjärele mõeldes oli väga äge ja olen rahul, et sain osa võtta!“

Naiskodukaitse Valga ringkonnal on olnud au kahel järjestikusel aastal olla võidupüha tuletooja. 2011. aastal sai selle au Tõlliste jaoskonna esinaine Ülle Säinas. Tema oli maleva arvestuses kõige rohkem läbinud Kaitseliidu Koolis toimunud kursusi.

2012. aastal sai selle võimaluse Valga jaoskonna juhatuse liige Piret Vahtra. Tema panus Valga ringkonda on olnud oluline juba alates taasasutamisest. Piret on vaikselt ja märkamata kõikjal. Tema suurim kirk on toitlustamine. Pole ühtki toitlustamist, millest Piret osa ei võtaks, olgu see ringkonna üritus, noorte kotkaste või kodutütarde laagrid ning loomulikult maleva õppused.

Koostööd teeme politseiga ja päästeteenistusega, Isamaalise Püsiekspositsiooniga, maavalitsusega, linnavalitsustega ja ka vallavalitsustega ning loomulikult noorte kotkaste ja kodutütardega.

Meeldivaim kogemus on kindlasti Isamaalise Püsiekspositsiooni poolt korraldatavad Militaarfestivali päevad. 2011. aastal, kui toitlustasime esimest korda, tuli seda teha ekstreemsetes oludes. Siia on paras lisada Raili Siimani meenutus sellest üritusest.

„19.-20. augustil toimus Valga Militaarjaloo Festival Euroopa kultuuripealinn Tallinn 2011 ürituste raames. Festival eristus ainulaadse programmiga: tutvustati jõustruktuure, toimus sõjameeste marss, lavastati näidslahinguid, muuseumides olid erinevad sõja-ajandusega seotud näitused, toimusid vanavaralaat ja kontserdid, osalesid sõja-ajaloo klubid erinevatest riikidest. Ja meie tublid NKK naised varustasid sõdijaid kõhutäitega.

19. augustil kohale jõudes olid varjualune ja katlad püsti. Ümbrus oli mõnus, kõva pind jalge all ja palju ruumi. Ilm oli päikseline ja soe. Esimesed toitlustajadki juba tervitasid. Tegelesime veidi sisekujundusega: paigutasime lauad-pingid nii, et meil endil oleks mõnus ringi liikuda ja asjad oleksid käepärast. Leppisime kokku, kus võib suitsupausi teha ja kus hakkab nõudepesu toimuma. Nii ootasidki oma järge esimesed boršipurgid, sest poole neljaks oli tellitud orkestripoistele esimene supp. Heilil oli kaasa võetud avaja, mille ta tahtis proovile panna. Seda sai ka tehtud - kahjuks alistus avaja juba kolmanda purgi avamisel. Avamata olid veel viimased 20 purki. Õnneks olid Eveli ja Mahta eelnevalt purkide avamist harjutanud tavalise avajaga ja

Ülle Säinas koos vallavanemate, malevapealiku Rein Luhavälja ja Otepää kompanii pealiku Aleksander Mõttusega Otepääl Võidupüha paraadil.

see töö sai kiiresti tehtud. Katlad aeti kuumaks ja valmisid esimesed kogused suppi.

Vahepeal tekkis naistel mõte, et aega on ja võiks „Lindpriide“ kontserti kuulama minna, kuna suurem söömine oli planeeritud alles pool kümme õhtul ja suppi oli ka valmis keedetud, nii et ajahätta ei oleks jäädud. Katlaid jäid valvama kolm tublimat, kes ei avaldanud soovi kontserdile minna. Varsti palus üks kena härrasmees vene soldati mundris, et kas ei saaks ikka enne poolt kümnet juba süüa. Jõudsimel kokkuleppele, et pool kümme nad enam sööma siis ei tule ja hakkasime suppi jagama. Tõstisime omale juba kolmanda katla ette, kui järjekord hakkas hõrenema. Kell oli selleks ajaks umbes pool üheksa. Varsti pidid ka kontserdi kuulajad tagasi jõudma.

Meil aga läks lahti moedemonstratsioon, millele panid aluse vene ohvitseride proudad. Nad olid vene armee vormi asendanud toleaeagsete kleitidega ja nüüd kõpsutasid, mõned üsna kõrgetel kontsadel, 1940-ndate aastate grammofoni muusika saatel mööda meie toitlustusplatsi ringi. Etendus oli vinge. Esindatud oli nii koolilaps, kui ka 80-ndates vanaproua. Kõik mehed elasid kaasa ja plaksutasid ning demonstratsioon lõppes šampuse jagamise ja meenetega.

Vahepeal olid meie ülejäänud liikmed tagasi tulnud ja imestasid, et mis meil toimub? Me siis andsime väikse ülevaate. Supp on jagatud ja pidu lõpujärgus. Lisaks olime veel ühe supi tulele pannud, juhuks kui keegi söömata on jäänud ja esialgsest kellaajast kinni peab. Teadaolevalt olid 33 Preobraženski polgu liiget veel näljased. Kella kümne paiku õhtul hiilisid aga osad meist vaikselt kodu poole magama.

Hommikul oli äratus 6.50. Tund enne seda oli ka sadama hakanud. Heili tõi meid kodudest välja. Kolm vaprat ja ta ise olid aga maganud sealsamas varju all. Nende muljeid oli huvitav kuulata, sest nad olid viimase supi jaganud õhtul pool 12 ja peale seda ei suutnud ennast mahutada 4x9 m suurusele maa-alale nii, et üksteist ei segaks. Tundub, et ka neil lõppes õhtu lõbusalt. Virgemad vorpisid juba võileibu teha, kui meie kohale kihutasime.

Eha Salu, Heili Mets, Mahta Palumets ja Raili Siimann sõjameestele savivannis suppi keetmas.

Alustasime neljaviljahelbe pudru keetmisega. Nüüd olime kolinud täiesti varju alla. Kahjuks ei olnud võimalik katlaid sinna kaasa võtta ja mõni pidi meist ikka niiskeks saama. Ka oli hakanud maapind meie jalge all sulama: mõnus punane savi hakkas meie jalavarjusid enda embusesse haarama. Esialgu oli veidi kahju, aga kiirelt sai selgeks, et ega asi paremaks lähe ja plätserdasime nagu pardid poris. Esimesed sööjad olidki kell kaheksa platsis. No nendest nägudest, mis meie laudade taha ilmusid võis paljugi välja lugeda ... mõni polnud magama saanudki.

Hommikupuder läks sujuvalt üle lõunasupiks. Seljankale sai lisatud sardelle ja kogu sööjaskond kiitis meid taevani. Siis saabus rahu ja vaikus, sest kogu seltskond läks linna paraadile. Meil oli suppi veel üle ja õhtusöök kaugel. Nii me siis istusime ja jutustasime. Vihma ikka veel sadas ja tundus, et lõppu ei tulegi. Meie tuju aga hoidsid üleval anekdoodid ja kogemused päris elust, mis kohati olid üsnagi sarnased.

Vahepeal jäi sadu järgi ja päike hakkas meid pimestama. Just siis, kui me olime otsustanud, et lõunasupi jagamine on nüüd lõppenud, ilmus kuskilt üks mundris mees ja küsis süüa. Heili oli selleks ajaks mõtetes juba õhtuse kartulipudru, sardelli ja hapukapsa juures ning teatas puhtas saksa-vene-läti-eesti keeles, et „Praada budet tunni aja pärast“. Kui too mees oli lahkunud, oli meil palju nalja õhtuse „praada“ üle.

Kuna meie katel asus lahinguplatsi ääres, siis saime piiluda ka 1944. aasta lahingut venelaste ja sakslaste vahel. Pommiplahvatuste ja lennukimürina saatel podisesid meil kapsad tulel. Vahepeal välja tulnud päike kuivatas hoolega meie savivanni. Nüüd aga tekkis uus probleem. Väiksemagi seisaku ajal ei olnud võimalik enam oma jalanõusid jalas hoida. Meile tegi palju nalja, kui mõni vormikandja tuli kurtma, et ei saa süüa tulla, kuna on nii porine. Meie ju olime terve päeva selles sopas ja ei

Eha Salu, Mahta Palumets, Sirlil Matvei, Asta Tsirp ja Evelin Tamme Tõrva jaoskonna sünnipäeval.

saanud midagi parata. Üldiselt jõudis neile ka kohale, et nemad ei olegi ainukesed, kes peavad selle saviga püsti püsima.

Õhtusöögi jagamine oli kiire. Lõpuks ei uskunud me isegi, et nii palju rahvast olime ära toitlustanud. Arvatavasti 250 inimese ümber. Saidki esimesed puhtaks pestud potid koos katelde ja muu mittevajalikuga haagise peale tõstetud ning staapi saadetud. Väike mure jäi, et kas jalanõusid enam puhtaks saab. Aga võin öelda, et nad said puhtamaks, kui mis iganes pesupulbriga pestes.”

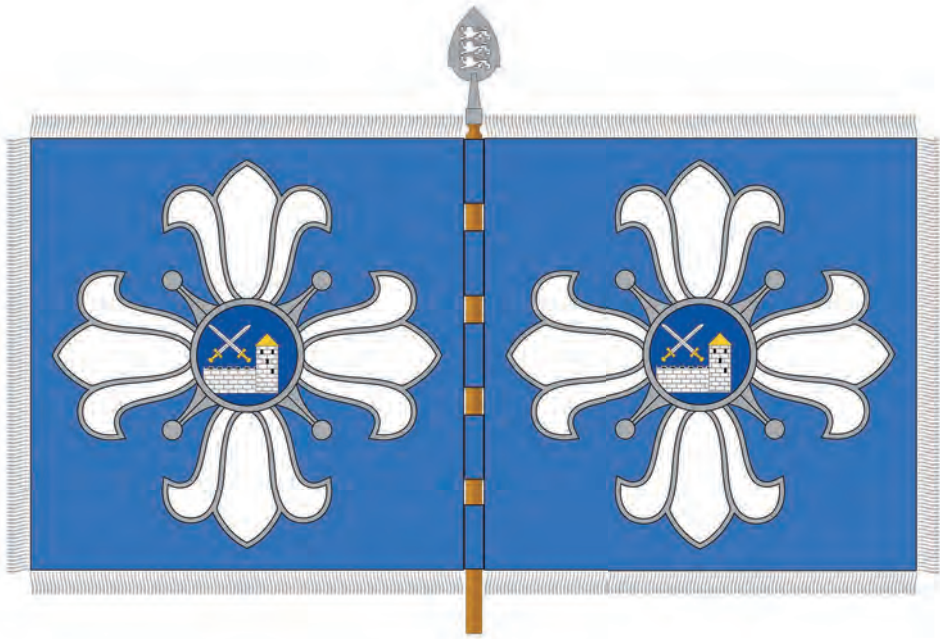
2011. aastal tähistasid meie kolm jaoskonda oma kümnendat sünnipäeva. Iga jaoskond tähistas seda isemoodi. Tõrva tähistas juubelit pidulikult. Tõlliste veidi tagasihoidlikumalt, Valga ühendas õppimise ja peo, ehk omandasid teadmisi garneeringus ja pärast nautisid lauda. Meie noor jaoskond Otepää käis sõitmas sõprus-miiniristlejaga „Ugandi“ ja külastasid Kaitseliidu peastaabis NKK esinaist.

Meie ringkond on aktiivne, osaleme hästi palju erinevatel üritustel. Esindused on väljas olnud linnapäevadel, võistlusmatkadel (kas siis osalejatena või korraldajatena), spordilaagris ja juhtide laagris; oleme küpsetanud leiba ja osalenud rattamatkadel, omandame teadmisi garneeringus ja katsetame kätt keraamikas, osaleme grillimis-võistlustel ja õpime liikumisviise, aitame kududa kindaid sõduritele ning külastame lastekodu. Ühesõnaga tegeleme kõigega, mis on vajalik, kasulik ja kohustuslik.

2012. aasta uueks ürituseks on ringkonna esinaise vastuvõtu korraldamine koos malevaga. Seda tava püüame me ka jätkata. Üritus oli hästi korraldatud ja meeldejääv. Kõrghetk oli loomulikult see, kui 2011. aasta Valga ringkonna naiskodukaitsja Ülle Säinas andis karika üle 2012. aasta Valga ringkonna naiskodukaitsjale Raili Siimannile.

Ülle Säinas (paremal) üle andmas karikat Raili Siimannile.

Lipp pühitsetud 19. augustil 2007.aastal.

VIRU RINGKOND

Maire Laht

Naiskodukaitse Viru ringkonna tegevus on aastail 2011-2012 olnud värvikas, tegus ja huvitav, mida mõne sõnaga kokku võtta väga raske.

Kuna 4. detsembril 1997. aastal toimus meie ringkonna taasasutamine, siis 2012. aastal tähistasime oma 15. sünnipäeva, seega oleme jõudnud puberteediikka.

Juhtimine ja liikmeskond

Viru ringkonda kuulus 2011. aasta lõpu seisuga 107 liiget. Võrdluseks - 2010. aastal oli liikmeid 92. Tagasihoidlik oli juurdekasv 2012. aastal, kokku on hetkel liikmeid 114. Naiskodukaitse liikmetest noortejuhte on ringkonnas 13 ning loodame juurdekasvu.

Teiseks ametiajaks valiti tagasi meie ringkonna esinaine Urve Rosenberg.

Ringkonda kuulub neli jaoskonda. Kõige suurem on Rakvere 68, Tapa jaoskond 15, Viru-Nigula jaoskond 14 ja uus jaoskond Simuna 17 liikmega.

Kuidas tekkis Simuna jaoskond?

Kaua aega oli ringkonnas keerenud mõte uue jaoskonna moodustamiseks. Aastaid oli plaanitud jaoskonna moodustamist Väike-Maarjasse, kuid mõtted jäid mõteteks. 2011. aasta alguses võtsid lõpuks ohjad oma kätte Laekvere-Simuna piirkonna liikmed, kes kuulusid Rakvere jaoskonda. Eelnevalt oldi tutvustatud kohalikele, mis on Naiskodukaitse ja kutsuti liituma organisatsiooniga. Valmis olid uute liikmete poolt täidetud sooviavaldused.

Simuna jaoskonna esinaiseks valiti Laine Metus, aseesinaiseks Lea Loddis ning

juhatuse liikmeteks Urve Ehasalu, Kätlin Sinimets ja Helin Sinimets. 2012. aastal valiti uueks aseesinaineks Mairit Ploom.

Selle aja jooksul toimunud meeldejäävamatest üritustest mäletab Laine Metus: „Kõige vahvamad Simuna jaoskonna üritused 2012. aastal olid Simuna-Tapa suusavõistlused ja vastlapäev. Vastlapäev toimus koostööüritusena kohalike vabatahtlike tuletõrjute, külaseltside ja Simuna Naisteklubi. Vastlapäeva liulaskmise ja hernesupisöömise kõrvalt tutvustasime ka naiskodukaitse tegemisi kohapeal. Osalejaid oli koolieelikutest pensionärideni, kõigil oli lõbus.

2011. aasta oli meil lühike aasta, siis me alles alustasime. Ometi jõudsim teha väga toredaid asju - näiteks oli meil plaanis toimetulek looduses. Ühel septembrikuu nädalavahetusel kogunes 9 vaprat naist, et veeta ööpäev metsas. Ilm oli ürituseks suurepärane - päike paistis ja oli päris soe. Metsa jõudes jagasid instruktorid kohe ka ülesanded, mida ja kuidas teha. Tuli otsida sobiv koht laagriplatsi jaoks ja piisavalt kaugele oli vaja otsida veel teine koht, kuhu tuli ehitada üks eluks vägagi tähtis kuusetagune. Vajalikud kohad leitud, hakkasime valmistama omale kuuseokstest varjualuseid. Nende ehitamisega läks aega üksjagu - magamistoad tuli teha korralikud ja tihedad, et kui öösel sadama hakkab, ei tuleks vesi läbi.

Niikaua, kui me endale onne ehtasime, olid instruktorid valmistanud meile maitsva lõuna. Kateloki-pajaprae hulka oli pandud metsast leitud puravikke, mis andis toidule eriti omapärase ja hea maitse. Onnid valmis ja kõhud täis, alustasime õppetundidega. Meile õpetati, kuidas tuleb looduses vett filtreerida, millised taimed kõlbavad süüa, kuidas saab vett koguda ja igasuguseid muid looduses viibimisel vajalikke tarkusi.

Kui õppetunnid läbi said, oli aeg lõkke jaoks puid korjata, sest lõke pidi põlema kogu öö. Lõkke süütasime magneesiumpulgaga, see oli omamoodi katsumus ning tahtis veidi õppimist, aga põlema me selle saime. Panime naistega paika ajad, millal keegi lõket valvab. Lõket valvates pidi igaüks omale puust kausi ja lusika valmistama, mis oli ikka parajalt kannatlikust nõudev ning sobis ajaviiteks, et valve aeg kiiremini kuluks. Hommiku saabudes oli kõigil ülesanne täidetud ning kauss ja lusikas valmis.

Maakaitsepäev Viru-Nigulas.

Hommikul õpetati meile veel, kuidas saab lõkkel apelsinikoore sees muna praadida ja searasvast seepi keeta. Joogiks pidi igaüks ise endale vett filtreerima, sest ei või ju ometi musta vett juua. Aeg möödus linnulennul ja õppus hakkas läbi saama. Veel jäi koristada laagripplats ja asjad pakkida. Kui kõik tehtud sai, algas matk kodu poole, sinna oli ka oma kolm kilomeetrit. Ööpäev metsas oli omamoodi kasulik ja õpetlik kogemus, sai palju uut teada - kuidas saab metsas toime tulla, kui sul puuduvad erinevad abivahendid. Ja mis kõige olulisem - ilmataat oli meiega, kinkis meile superilusa ilma - päris ilma vihmata.“

Aktiivselt tegutseb Viru-Nigula jaoskond, kes on ühise eesmärgi nimel edasi pürgijad. Aktiivsed osalejad laskmistel, erialagruppides, tegevuses noortega ja vajadusel korraldavad talguid üksteise abistamiseks. Seega võib tuua neid igati eeskujuks kõikidele teistele jaoskondadele.

Viru-Nigula jaoskonnast räägib Anu Laidinen:

Meie lugu sai alguse 2010. aasta kevadel. Oma ametlikuks sünnipäevaks loeme 17. maid. Naiskodukaitse Viru-Nigula jaoskonna algkoosseis koosnes üheksast liikmest. Aasta-aastalt oleme kasvanud - 2013. aasta märtsi seisuga kuulub jaoskonda neliteist tegevliiget. Meie esinaine on Liaana Luhaste, aseesinaine Marit Laast.

Jaoskonnas on sisse viidud üritustest, koolitustest ning erinevatest ettevõtmistest osavõtmise tabel. Võrreldes aastaid, võib julgelt väita, et mida aeg edasi, seda tublimad oleme. Milles eriti tublid oleme? Viru-Nigula jaoskond on väga agar eelkõige spordi valdkonnas – me armastame orienteeruda. Selle valdkonna oleme enese jaoks avastanud alles hiljuti – 2012. aasta kevadel. Koostöös kodutütarde ja noorkotkastega võtsime osa enamusest orienteerumiskolmapäevakutest, mis toimusid Lääne-Virumaa kaunites looduspaiakades. Tippsündmuseks osutus oktoobris Tallinnas Nõmmel toimunud „Libahundi jälje“ II etapist osavõtmine – emotsioonid olid laes!

Meie suureks kireks on meestega võidulaskmine – paugutame nii sportpüssist kui

Võsu-Oandu talvematk, Oandu.

ka „kõvematest“ relvadest. Juhtub ka, et teeme meestele tuule alla. Meie jaoskonnas on kaheksa järguga laskurit, kellest üks on suutnud välja lasta kütiklassi II järgu, kolmel liikmel on laskurklassi I järk ning neljal liikmel laskurklassi II järk. Jah, jutt käib automaadist laskmisest.

Oleme kahel korral võtnud osa koormusmatkast ning üks kord Scoutsrännakust. Kindlasti ei jää need viimasteks kordadeks.

Oma entusiasmi püüame süstida ka noortesse jüngritesse, keda enda tegemistesse kaasame. Ja juba ongi aeg-ajalt kuulda õrnal häälel küsimust „Millal jälle laskma saab minna?“. Meie kodutütardest suutis kaks 7.-8. klassi neiu 2012. aasta novembris automaadist (AK-4) välja lasta laskurklassi II järgu. Nooremate seas on suurem huvi sportpüssi vastu – toimub pidev treening.

Ah jaa! Formeerimas käime ka. Päris tihti. Ei möödu pea ühtegi formeerimist, kust Viru-Nigula naised puuduksid.

2010. aastal lõime endale logo, mille kujunduse idee tuli Naiskodukaitse liliast. 2012. aasta veebruaris valmis veebileht, milles kajastame Kaitseliidu Viru-Nigula liikmete - meeste, naiste kui ka noorte - tegemisi, uudiseid jne. Leht asub aadressil <http://virunigulakaitseliit.weebly.com>.

Meie jaoskonna üheks vast kõige toredamaks traditsiooniks on kujunenud ühised jõulupeod Kaitseliidu Viru-Nigula rühma meestega. Need on hetked, kus tunneme, et kuulume ühte. Oleme üksteise jaoks olemas. Ühtsuses peitub jõud!“

Tagasihoidlikumalt on tegutsenud Tapa jaoskond. Nad ei ole ürituste algatajad, kuid on alati osalemas. Tapa jaoskond on ka tublid laskevõistlustel käijad.

Mis 2012. aasta üritustest on meelde jäänud Tapa jaoskonnas? Vaike Porval: „Olime abis skaudi-gaidi laagri korraldamisel. Laager toimus Tapa Gümnaasiumi ruumides 10.-12. veebruaril. Sellest võttis osa lapsi üle Eesti. Meie organiseerida oli laagri toitlustamine (Kersti, Heli, Vaike) ja olime kohtunikud võistluste kontrollpunktis (Kristy). Peeti lastele loeng meditsiinist (Kristy).

Viru-Nigula jaoskonna asutamispäev, Viru-Nigula rahvamaja.

Muudest ettevõtmistest meeldis minule väga teatri ühiskülastus Viljandis. Mari Raamoti lugu väärrib vaatamist, tasub tulla ka Eesti teisest otsast, kui järgmisel suvel uuesti peaks etendus välja tulema.

Üks oluline üritus, mis jäi meelde, oli maakaitsepäev Võsul. Vaatamata sellisele ilmale, mis meid üllatas, (ja mitte just meeldival), tuli meil lausvihmas paraadist osalejatele ja Võsu rahvale suppi keeta. Kõik jäid päevaga rahule, nii tegijad kui nägijad.“

Kõige suurema liikmeskonnaga on Rakvere jaoskond. Neid jätkub igale poole tegutsema. Motivatsiooniüritused on tihtipeale Rakvere jaoskonna organiseeritud. Rakvere jaoskonna meeldejäävamast üritusest kirjutab Anneli Mikiver: „11. novembril tähistas Kaitsealiidu Viru malev ja Naiskodukaitse Viru ringkond koos Põhjakeskuse ja teiste koostööpartneritega Rakvere Põhjakeskuse ees ja sees suurt isadepäeva, kus jõuametid näitasid asju, mis võiks isadega ostukeskusesse saabunud põngerjatele huvi pakkuda - olgu selleks politseikoerad, tulirelvad, tuletõrjujad või rahvatants. Naiskodukaitse eestvedamisel õpetati külastajatele esmaabi, sai kokku panna NATO tähestiku abil sõnumeid ning lahendada isaga erinevaid osavust nõudvaid mängu. Põlula kodutütard ja rühmajuhi kaasabil meisterdati isadepäevaks paberist ruumilisi lilli ja omanäolisi isadepäevakaarte. Loomulikult jagati ligi 12000 osalejaga üritusel rohkesti teavet Naiskodukaitsest ja jagati huvilistele ka liitumisavaldusi.“

Tänu koolitustele ja enesetäiendamisele muutub iga aastaga tugevamaks ja nõudlikumaks Viru ringkonna revisjonikomisjon Lea Matusorg, Kairi Juhkam ja Laine Metus.

Erialagrupid

Liikmetele antud ülesande - valida endale sobiv erialagrupp, kuhu kuuluda - täitmine võttis aega mitu head aastat. Alati ei olnud valitud erialagrupp sobiv, siis anti võimalus valida uus. Need, kes arvasid, et ei jõua kõigis gruppides osaleda, said võimaluse vähendada valitud grupe. Kui ikka ei meeldi, pole mõtet vastu tahtmist tegutseda.

Lõpuks hakkas aeg pitsitama, kuna oli vaja kinnitada erialagruppide juhid, juhiabi ja grupiliikmed. Toimusid esimesed erialagruppide koosolekud, aga oli vajakajäämisi - kas ei tulnud kokku vajalik hulk liikmeid või ei soovitud asuda gruppi juhtima. Nagu öeldakse, et tunneli lõpust paistab alati valgus, nii ka meil. Lõpuks said grupid moodustatud ja igale erialagrupid oma listiaadress.

Toon ära esimesed julged erialade vedajad:

Meditatsioonigrupp - juht Lea Matusorg, abi Kaja Teder

Side- ja staabigrupp - Anneli Leht, Anu Laidinen

Kultuurigrupp - Liis Lille, Aili Vakker

Spordigrupp - Piret Rehe, Velli Ehasalu

Toitlustusgrupp - Urve Rosenberg, Urve Ehasalu

Formeerimine - Mare Ervin, Ülle Lauri

Avaike suhete grupp - Kristel Kitsing, Velli Ehasalu

Noortegrupp - Katrin Kobin, Ellen Sepp

Kõik erialagrupid tegutsevad vastavalt vajadustele - kes vähem, kes rohkem. Kõige aktiivsemalt tegutseb avalike suhete grupp Kristeli juhtimisel. Tema sulest on ilmunud mitmeid artikleid Kaitse Kodus, valdade lehtedes ja maakonnalehes. Lisaks arvukaid kirjutisi NKK kodulehel.

G. Lokotari mälestusvõistlus, Rutja.

Ringkonna väljaõpe

Ringkonna uutel ja vanadel liikmetel, kellel baasväljaõpe läbimata või soovivad uuesti läbida, on selleks võimalus kaks korda aastas, vajadusel ja võimalusel ka naaberringkonnas. Igati tublid on need, kes tunnevad vajadust endid aastate tagant uuesti täiendada. Loodame, et järgnevad aastad on paremad.

Kui eelnevatel aastatel pidime rohkesti kasutama maleva instruktorite abi ürituste läbiviimisel, siis nüüd on võimalus tänu erinevatele koolitustele võimalik rakendada vabatahtlikke instruktoreid naiste seast. Uutest instruktoritest võiks esile tõsta Inna Lälli, Kaja Tederi ja Piret Rehe.

Selleks, et juhatuste töö oleks paremini organiseeritud ja paremini arusaadavamad, korraldame juhatuste õppepäevi, kaasates sinna ka kodutütarde juhte, et saada teada nende soove paremaks koostööks.

Koostöö Kaitseliidu ja noorteorganisatsiooniga

Koostöö Viru malevaga on ringkonnal aja jooksul paremuse poole läinud, kus tegutsetakse rohkem ühtse meeskonnana. Abi on pakutud malevale toitlustamisega kõigil suurematel üritustel. Samuti aktiivne tegutsemine formeerimisüksustes ja staabi-assistentina ja tagatud esmaabi. Esile võiks tuua suuremad üritused näiteks RÕK I ja II ning Kevadtorm.

Aktiivselt on käima lükatud koostöö noorteorganisatsiooniga, viidud läbi EA kursused Põlula ja Vasta kooli noortele, instruktoriteks Lea Matusorg, Kaja Teder ja Kristel Kitsing.

Üks suuremaid üritusi, kus osalesid kõik erialagrupid, oli Kodutütarde Matkamäng 2012. Välja oli pandud kontrollpunktid vastava grupi ülesannetega, millega jäädigi väga rahule.

Muud koostööd ja tegemised

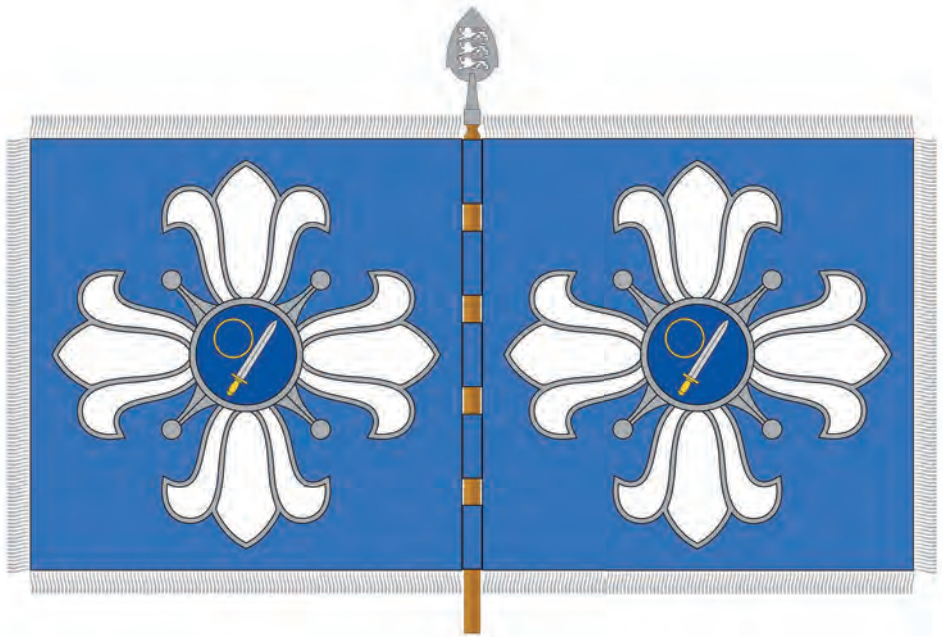
Mitu aastat oleme koostööd teinud Politsei- ja Piirivalveametiga, Traumanõukogu ja Päästeametiga, vedades ühist üritust KEAT, kus lisaks toitlustamisele on välja pandud erinevaid kontrollpunkte.

Tihe on koostöö Grilliidiuga, mille võistlustel on saavutatud häid tulemusi. Tänud tehtud töö eest - Ursula Aal, Urvi Aal, Marit Mägi ja ka Helle Kivilaid, kes liitus tiimiga 2012. aastal.

Rakvere jaoskonna liige Velli Ehasalu on jätkanud koostööd Vinni perekodu lastega, korraldades igal aastal erinevaid üritusi.

Toimunud on motiveerivad üritused ringkonna liikmetele, et arendada nende omavahelist koostööd. Viimasel ajal on hoogu juurde saanud motivatsiooniõhtute korraldamine, kus põhilised tegijad on käsitööhuvilised.

Loodame, et sealt saavad hoogu juurde teisedki ja ringkond muutub tugevamaks.

Lipp pühitsetud 8. septembril 2009.aastal.

VÕRUMAA RINGKOND

Merlit Aldošin

2011. aastal toimusid ringkonnas kohustuslikud väljaõppeüritused. Aasta algas tore da üritusega, nimelt korraldati linnalahing Nursipalus. Sellel üritusel osales terve jagu naiskodukaitsjaid.

2011. aastal toimusid suured muutused kõigi nelja jaoskonna juhtimises - Võru jaoskonna uueks esinaiseks sai Lea Haugas, Vastseliina jaoskonna esinaiseks Ly Ojarand, Antsla jaoskonna jagunemisega kaheks (Antsla ja Urvaste jaoskond) sai senisest Antsla jaoskonna esinaisest Marje Kangrost Urvaste jaoskonna esinaine ja Antsla jaoskonna esinaiseks valiti Inga Niit.

2011. aastal valiti Võrumaa ringkonnas esimest korda aasta naiskodukaitsja. Selleks osutus Antsla jaoskonna suhteliselt uus, aga väga aktiivne tegevliige Eleri Siidra.

2012. aasta oli Võrumaa ringkonna juhatuses uute tuulte aeg. Vahetus ringkonna esinaine ning valiti uus juhatus täies koosseisus. Oma ametikohale jäi vaid ringkonna aseesinaine Anna Mõttus. Ringkonna esinaise õlaräti andis uuele esinaisele Kaisa Peedosaarele üle viis aastat ringkonda juhtinud Ludmilla Kordemets. Uuteks ringkonna juhatuse liikmeteks valiti Marina Kõva, Helina Mets ja Enely Jaani.

Töökorralduslikust poolest rääkides vahetus ringkonnal palgaline instruktor, lapsehoolduspuhkuselt naases Merlit Aldošin.

2012. aasta kõige kurvem sündmus Võrumaa ringkonnale oli oktoobri lõpus. Nimelt lahkus meie hulgast meie ringkonna auliige Adelheid Rästas.

Aasta naiskodukaitsja Võrumaa ringkonnas 2012 tiitli sai endale Võru jaoskonna tegevliige Ludmilla Kordemets. Tiitel anti üle Võrumaa ringkonna 85. aastapäeval

Parksepa keskkoolis, mis toimus 1. detsembril 2012 (Võrumaa ringkonna nii loomise kui taasloomise kuupäev on tegelikult 27. november).

Ringkonna 85. aastapäeva tähistati eriti uhkelt. Naised tegid kogu pidulaua, ka sooja söögi. Pidulikul kontserdil esinesid Võrumaa Kodutütred ja Noored Kotkad. Külaliste seas oli ka Võru maavanem Andres Kõiv ja linnapea Jüri Kaver. Üllatusesinejateks olid Parksepa keskkooli õpetajad oma näidendiga ning Naiskodukaitse Võrumaa ringkonna naised oma kahe lauluga.

Antsla ja Urvaste jaoskond

1. aprillil 2011 toimus Antsla jaoskonna üldkoosolek, kus otsustati jaoskond jagada ning ühest jaoskonnast sai kaks - Antsla ja Urvaste jaoskond. Seda põhjusel, et jaoskond oli kasvanud ning oli tekkinud kaks tuumikut (seda elukoha järgselt), üks Antslasse ja teine Urvastesse. Ka olid ruumid mõlemale jaoskonnale olemas. Liikmed jagunesid pooleks. Suurem osa nn „vanu olijaid“ moodustas Urvaste jaoskonna (nende hulgas ka kaks Võrumaa ringkonna asutajaliiget Marje Kangro ja Sirje Lill). Ei teagi, kas Antsla jaoskonna jagunemist kaheks tulenevalt koosoleku toimumise ajast peeti naljaks või oli mõni muu põhjus, kuid korrektselt sai Urvaste jaoskond paberil kinnitatud alles 4. oktoobril 2011.

Urvaste jaoskond teeb tihedat koostööd Urvaste pastoraadiga. Suurem osa üritustest toimubki just pastoraadi ruumides ja territooriumil ning koostöös kirikuõpetaja Üllar Salumetsaga.

Antsla jaoskonnas möödus 2011. aasta nn „pooliku“ jaoskonna tööle rakendamise tähe all. See eest 2012 aastal toimus lausa kaks märkimisväärselt suurt üritust. Aasta algas üritusega „Suusamatk talvise ellujäämisega metsas“. Ürituse eestvedaja oli Antsla jaoskonna aseesinaine Helina Mets. Üritusest võtsid osa kogu ringkonna liikmed. Metsas veedeti kaks ööpäeva ning kokku osales 12 naiskodukaitsjat.

Võrumaa ringkonna naised Tarkusepäeval 1.septembril 2012 Võru keslinna pargis pannkooke küpsetamas. Vasakult: kodutütar Janeli Kõva, Võrumaa ringkonna instruktor Merlit Aldošin ja Võrumaa ringkonna tegevliikmed Anne-Ly Lepp ja Marina Kõva.

Ringkonda aastatel 2007-2012 juhtinud esinaine ja aasta naiskodukaitsja Võrumaa ringkonnas 2012 Ludmilla Kordemets maakaitsepäeval suppi keetmas.

Antsla jaoskonna 2012. aasta teine suursündmus oli rattamatk Karula rahvusparkis. Kahepäevasel rattamatkal osales 9 naiskodukaitsjat koos peredega, kokku 14 inimest.

Vastseliina jaoskond

Alates Vastseliina jaoskonna loomisest on jaoskond korraldanud Naiskodukaitse mälestuspäeva Võrumaa ringkonnas. Sellel päeval on alati käidud Naiskodukaitse auliikme proua Marta Mälbergi haual.

Vastseliina jaoskond teeb tihedat koostööd Vastseliina vallavalitsusega. Käiakse valla territooriumil toimuvatel rahvaüritustel korda tagamas või toitlustamas.

Vastseliina jaoskonnas on traditsiooniks saanud korraldada jaoskonna suvepäevi. Need on toimunud kolmel korral, iga kord on võõrustajaks olnud mõni jaoskonna liige. Suvepäevad toimuvad koos peredega.

2012. aastal täitus Vastseliina jaoskonna suur unistus, saadi Oma Kodu. Nimelt usaldati jaoskonna hoolde talu koos kõrvalhoonetega.

Võru jaoskond

Võru jaoskonna kõige suuremaks traditsiooniliseks ürituseks on kujunenud Maakaitsepäeva heategevuslik loterii. See on toimunud juba neljal järjestikusel aastal. Võru jaoskonna liikmed on kogunud annetusi auhindade näol ning loteriist saadud tulu on annetatud erinevaks heategevuseks. 2011. aastal annetati kogutud rahasumma Võrumaa Naiste varjupaigale ning 2012. aastal Eesti Vigastatud Sõjameeste Ühingule.

Juba viis aastat on Võru jaoskonna naised käinud 1. septembril Võru Naisteklubi korraldataval üritusel kesklinna pargis pannkooke küpsetamas. Selle üritusega on alati tutvustatud Naiskodukaitset ka linnarahvale.

Võru jaoskond on pannud oma tegevuses palju rõhku organisatsiooni tutvustamisele. Nimelt oleme käinud ennast tutvustamas Euroopa Päeval, Lindora laadal, koolides ja paljudel teistel üritustel. Samuti korraldas Võru jaoskond 2012. aastal hoidiste kogumise Võru linna puudustkannatavatele peredele.

G. Lokotari mälestusvõistlus, Rutja.

Tekstis kasutatud lühendid

BVÕ - baasväljaõpe

KEAT - Kaitse Ennast, Aita Teist

KT - Kodutütrede

NK - Noored Kotkad

PPA - Politsei- ja Piirivalveamet

SBK - sõduri baaskursus

TSOBKkl - tegevliikme sõdurioskuste baaskursus Kaitseliidus

Ringkondade esinaised, juhatused ja revisjonikomisjonid 2011 - 2012

Alutaguse ringkond

Esinaine: live Rohtla

Aseesinaine: Kadre Maalma

Juhatus: Pille Pihelgas (2011), Tiina Raudmäe, Natalja Kabanova, Evelin Krekker (-2012), Liivi Kingu (2012-...)

Revisjonikomisjon: Kristi Goldberg, Merle Kodu, Diana Ilves (-2012), Eha Heilu (2012-...)

Harju ringkond

Esinaine: Anu Püümets

Aseesinaine: Angelina Oblikas

Juhatus: Aet Kala, Ave Nael, Margot Pellmas (-2012), Reinika Tatter (2012-...)

Revisjonikomisjon:

2011: Eve Merin Aas, Lea Tikenberg, Heidi Toomse, Moonika Kull (asendusliige)

2012: Eve Merin Aas, Krista Allik, Raita Ustal

Jõgeva ringkond

Esinaine: Maris Mäeotsa

Aseesinaine: Aive Kivioja

Juhatus: Heili Miku, Ilje Laurikainen, Aino Alt (-2012), Merle Plovits (2012 -...)

Revisjonikomisjon: Anne Tropp, Aime Amor, Marika Kallemaa

Järva ringkond

Esinaine: Kaire Lõhmus

Aseesinaine: Made-Britt Nurk (2011), Kirsika Iilmjärv (2012)

Juhatus: Piret Saul, Taive Saar, Maire Arro

Revisjonikomisjon: Tiiu Väli, Liana Kullasepp, Merje Mihkelsaar

Lääne ringkond

Esinaine: Mare Laide

Aseesinaine: Karin Rünkorg

Juhatus: Malle Karm, Helvija Kajalainen, Ülle Vaga

Revisjonikomisjon:

2011: esinaine Vaima Valk, liikmed Enely Jaani, Helika Alemaa

2012: esinaine Vaima Valk, liikmed Helja Kaptein, Ülle Pauts

Põlva ringkond

Esinaine: Kristi Randla (-2011), Esti Taal (2011-...)

Aseesinaine: Tuulike Mölder (-2011), Kristi Randla (2011-...)

Juhatus: Aile Vals, Merike Klemmer, Maarja Siilbek (-2012), lines Ilves (2012 -...)

Revisjonikomisjon: Kadi Koosapoeg, Leili Miisna, Ainika Mägi (-2012), Karmen Kevvai (2012-...)

Pärnu ringkond

Esinaine: Maie Pitsal

Aseesinaine: Alice Tärkla

Juhatus:

2011: Ave Rallmann, Ello Jaaniste, Hinge Vaiksoo

2012: Ly Eisenschmidt, Liis Kasekänd, Ello Jaaniste
Revisjonikomisjon:
2011: Kersti Järva, Raili Rein, Kaidi Lumera
2012: Liivi Reinhold, Tiina Aluste-Bärilin, Kristina Bauer

Rapla ringkond

Esinaine: Pirko Peterson (2011), Kristel Kaasiku (2012)
Aseesinaine: Kristel Kaasiku (2011), Triin Tähtla (2012)
Juhatus:
2011: Kaja Heinsaar, Miidi Pindus, Rita Merekivi
2012: Kaja Heinsaar, Kristel Kesküla, Ingrid Stahl
Revisjonikomisjon: Aime Tuhkanen, Ivi Haas, Tiia Aasrand (2011), Pirko Peterson (2012)

Saaremaa ringkond

Esinaine: Rita Loel (2011), Raili Nõgu (2012)
Aseesinaine: Piret Paomees (2011), Anneli Pitk (2012)
Juhatus:
2011: Ingrid Klaus, Raili Nõgu, Kaile Koppel
2012: Ingrid Klaus, Piret Urgas, Ülle Sülla
Revisjonikomisjon: Laine Tarvis, Evely Aavik, Angela Au

Sakala ringkond

Esinaine: Tiina Ott
Aseesinaine: Eda Kivisild
Juhatus: Leili Särg, Evelin Lappalainen, Margit Rei
Revisjonikomisjon: Aili Mägi, Ene Sügav, Margit Rei (2011), Ursula Mikkor (2012)

Tallinna ringkond

Esinaine: Erle Eenmaa
Aseesinaine: Elisa Sammelseg
Juhatus:
2011: Tairi Välinurm, Evelin Verš, Jaanika Palm
2012: Tairi Välinurm, Gertrud Päts, Liina Sooäär
Revisjonikomisjon: Liivi Turk, Tiiu Rikolas, Marilin Prants (2011), Katrin Sari (2011, 2012)

Tartu ringkond

Esinaine: Virge Prank-Vijard
Aseesinaine: Pilvi Kuld(-Palk)
Juhatus: Eda Leola, Kristiina Abel, Maarja Jalasto (2011), Mirje Pöld (2012)
Revisjonikomisjon: Aleksandra Zaverjuhha, Kairit Henno (2011), Piret Konsin (2012), Ilona Lilover (2012)

Valga ringkond

Esinaine: Olesja Kaart
Aseesinaine: Oksana Maškovskaja
Juhatus: Rita Pärnik, Evelin Tamm, Nadežda Alliksaar (2011), Merje Nielson (2012)
Revisjonikomisjon: Riina Rebane, Jane Nõgel, Ülle Säinas (2011), Eha Salu (2012)

Viru ringkond

Esinaine: Urve Rosenberg

Aseesinaine: Inna Läll

Juhatus: Vaike Porval, Urve Ehasalu, Velli Ehasalu

Revisjonikomisjon: Lea Matusorg, Kairi Juhkam, Laine Metus

Võru ringkond

Esinaine: Ludmilla Kordemets (2011), Kaisa Peedosaar (2012)

Aseesinaine: Anna Mõttus

Juhatus:

2011: Marje Kangro, Inge Järvpõld, Kaisa Peedosaar

2012: Marina Kõva, Helina Mets, Enely Jaani

Revisjonikomisjon: Kaire Talja, Hele Kroon, Janely Kaevats (2011), Aive Kaasik (2012)

Jaoskondade esinaised ja juhatused 2011 - 2012

Alutaguse ringkond

Avinurme jaoskond

Esinaine: Iive Rohtla (-2011), Tiina Raudmäe (2011-...)

Aseesinaine: Tiina Raudmäe (-2011), Naima Nurm (2011-2012), Silvi Sirelpuu (2012-...)

Juhatus:

2011: Marina Paeste, Annika Reiman, Naima Nurm, Maimu Villa

2012: Maimu Villa, Iive Rohtla, Tiina Morozov

Jõhvi jaoskond

Esinaine: Heli Lebedeva (-2012), Diana Ilves (2012-...)

Aseesinaine: Maarika Raja

Juhatus: Mai Raidma, Eve Jürgenson, Kadi Luuri, Kairi Anton

Narva jaoskond

Esinaine: Ene Lättemaa

Aseesinaine: Jekaterina Tihhomirova

Juhatus: Pille Pihelgas, Larissa Peeters, Olga Šustrova, Irina Vassiljeva

Lüganuse jaoskond

Esinaine: Helene Arbus (-2011), Astrid Hansi (2011-...)

Aseesinaine: Mari-Liis Arbus (-2011), Helene Arbus (2011-2012), Liivi Kingu (2012-...)

Juhatus: Ülle Roots, Milvi Krekker, Merle Kodu

Harju ringkond

Viimsi jaoskond (loodud 2011)

Esinaine: Helen Allas

Aseesinaine: Helen Ottep

Juhatus: Ulvi Klaar, Aime Veikesaar, Silja Ustav

Männiku jaoskond

Esinaine: Reinika Tatter

Aseesinaine: Eve-Merin Aas

Juhatus: Kai Räämet, Eda Põldma, Kristina Kalinina (-2012), Raita Ustal (2012 - ...)

Keila jaoskond

Esinaine: Aet Kala

Aseesinaine: Külliki Trepp

Juhatus: Heidi Toomse, Järvi Kirs (-2012), Helmi Pihelgas (-2012), Kristiina Tarvis (2012-...),

Pille-Riin Moilanen (2012-...)

Kose jaoskond

Esinaine: Liivi Siht

Aseesinaine: Ave Nael

Juhatus: Enna Pass, Gerli Kull, Marge Ulm

Rävala jaoskond

Esinaine: Heli Jürisson

Aseesinaine: Lana Toomvap

Juhatus: Iivi Rool, Krista Allik, Lea Jõesaar

Paldiski jaoskond (loodud 2012)

Esinaise kohusetäitja: Järvi Kirs

Jõgeva ringkond

Torma jaoskond

Esinaine: Jaana Sepper

Aseesinaine: Janika Läänesaar

Juhatus: Katrin Luhamäe, Kätlin Ridal, Triin Pärsim (-2012), Nele Tõnissoo (2012-...)

Põltsamaa jaoskond

Esinaine: Riin Juurma (2011, kohustused peatatud), Kaie Rohtla (2012, kohusetäitja)

Aseesinaine: Dea Laugmaa (2011), Kaie Rohtla (2012)

Juhatus:

2011: Aino Alt, Kaie Rohtla, Küllike Saar

2012: Aino Alt, Kirly Kadastik, Piret Pärnasalu

Jõgeva jaoskond

Esinaine: Merle Plovits (2011), Tiina Velt (2012, kohustused peatatud), Kairit Kriis (2012, kohusetäitja)

Aseesinaine: Inge Kiisler (2011), Kairit Kriis (2012)

Juhatus: Heili Miku, Merit Viitman, Olga Jürma (-2012), Kristiina Kuus (2012-...)

Järva ringkond

Paide jaoskond

Esinaine: Piret Saul

Aseesinaine: Siiri Sitska

Juhatus: Maire Arro, Merje Mikhelsaar, Made-Britt Nurk (-2012), Liisa Hendrikson (2012-...)

Türi jaoskond

Esinaine: Mirell Reinson

Aseesinaine: Oksana Tkatš (2011), Tiiu Laaneoks (2012)

Juhatus: Ulvi Väli, Taive Saar, Anne Elmik

Järva-Jaani jaoskond (2011) vahetas nime, alates 2012 Koeru jaoskond

Esinaine: Kristlin Kõrgsaar 82011), Kerli Sirila (2012)

Aseesinaine: Kirsika Ilmjärv

Juhatus: Kaire Lõhmus, Pille Raudsepp, Tiiu Väli

Lääne ringkond

Hiiumaa jaoskond

Esinaine: Anne Kaasik (2011), Marge Vähter (2012)

Aseesinaine: Pille Paulus (2011), Jane Sinijärv (2012)

Juhatus:

2011: Jane Sinijärv, Tiia Kail, Marge Vähter

2012: Tiia Kail, Kirke Olt, Küllike Tammeveski

Haapsalu jaoskond

Esinaine: Tiina Leesik (2011), Ester Karm (2012)

Aseesinaine: Margarita Lind (2011), Eda Tamme (2012)

Juhatus:

2011: Pille Porn, Ivika Raudsepp, Kati Ojaver-Heidemann

2012: Kaja Mander, Reeli Rae, Ivika Raudsepp

Risti jaoskond (loodi 2012)

Esinaine: Kati Ojaver-Heidemann

Aseesinaine: Tiina Leesik

Juhatus: Maie Neštšadim, Anne Rehkalt, Marika Pukk

Põlva ringkond

Põlva jaoskond

Esinaine: Kaie Kurg (2011), Karmen Kevvai (2012)

Aseesinaine: Maarja Siilbek (2011), Lisete Vals (2012)

Juhatus: Kadi Koosapoe, Esti Taal, Karin Kivi (-2012), Maarja Siilbek (2012-...)

Kanepi jaoskond

Esinaine: Tuulike Mölder (2011), Kaili Mertsina (2012)

Aseesinaine: Kaili Mertsina (2011), Tuulike Mölder (2012)

Juhatus: Anu Klemmer, Mirell Lattik, Merike Klemmer (2010-2011), Küllike Neissaar (2012-...)

Räpina jaoskond

Esinaine: Kaija Borgmann

Aseesinaine: Iines Ilves

Juhatus: Maive Tõemäe, Kristi Randla, Heili Piho (-2011), Tuuli Kotov (2011-2012)

Rapla ringkond

Rapla jaoskond

Esinaine: Nele Pernits (Sarrapik)

Aseesinaine: Ingrid Stahl

Juhatus:

2011: Birgit Kuntu, Aive Kүүnarpuu, Tiia Aasrand (septembris asemele Külli Vain)

2012: Birgit Kuntu, Eli Tamme, Merike Tүүr

Kaarepere jaoskond

Esinaine: Liilia Kesküla

Aseesinaine: Kristel Kesküla

Juhatus: Triin Tähtla, Aivi Tarvis, Piret Peterson (2011), Anne-Ly Reede (2012)

Hiie jaoskond

Esinaine: Rea Licht

Aseesinaine: Katriine-Maria Koplimes

Juhatus:

2011: Talvi Tuhkanen, Ülle Loidap, Piret Tamm

2012: Talvi Tuhkanen, Ülle Hermann, Margit Kadak

Kaiu jaoskond

Esinaine: Miidi Pindus

Aseesinaine: Kristel Kaasiku

Juhatus: Kaja Heinsaar, Eve Valdre, Ivi Haas (2011), Ülle Joonas (2012)

Saaremaa ringkond

Kuressaare I jaoskond (loodi 2012)

Esinaine: Piret Urgas

Aseesinaine: Piret Sepp

Juhatuseliikmed: Tamara Mүүr, Anneli Öige, Heli Armus

Kuressaare jaoskond

Esinaine: Jelena Pšenišnaja

Aseesinaine: Marika Alesmaa

Juhatus: Anneli Jakobsoo, Annely Verlin, Marjaana Kuusnõmm (2011), Ellen Kask (2012)

Pihla jaoskond

Esinaine: Piret Paomees (2011), Eve Tuisk (2012)

Aseesinaine: Eve Tuisk (2011), Kaile Koppel (2012)

Juhatus:

2011: Anni Murd, Kaile Koppel, Maiu Välbe, Marta-Miina Loel (taastamisel moodustati vaid juhatus, teisel koosolekul revisjonikomisjon, juhatuses toimus muudatus, sellest 4 nime)

2012: Mai Kundrats, Kaia Latkin, Maiu Välbe

Valjala jaoskond

Esinaine: Sille Lapp

Aseesinaine: Ivika Laanet

Juhatus: Anneli Juudas, Oili Tänav, Angela Au (2011), Karin Varipuu (2012)

Orissaare jaoskond

Esinaine: Anneli Pitk

Aseesinaine: Ülle Sülla

Juhatus: Maidi Tilk, Ene Vokk, Tatjana Palomets (2011), Raili Nõgu (2012)

Sakala ringkond

Viljandi jaoskond

Esinaine: Ele Lehes (2011), Margit Rei (2012)

Aseesinaine: Helina Eelmaa (2011), Lembe Lahtmaa (2012)

Juhatus: Tiina Taim, Tiina Ott, Lembe Lahtmaa (2011), Ele Lehes (2012)

Suure-Jaani jaoskond

Esinaine: Egle Reinup

Aseesinaine: Evelin Lappalainen

Juhatus: Malve Marjak, Aili Mägi, Vika Zieds

Tallinna ringkond

Nõmme jaoskond

Esinaine: Tiina Niilis

Aseesinaine: Mari Kalbin

Juhatus: Kristi Treufeldt, Tairi Välinurm, Lemme Berkis (2011), Katrin Sari (2012)

Akadeemiline jaoskond

Esinaine: Heidi Tormet

Aseesinaine: Rita Beloševa

Juhatus: Maret Valner (kuni 2011. mai, asendaja Piret Jürman), Esti Meier, Tuuli Türk, Pilleriin Torim (2012)

Muusika jaoskond

Esinaine Margit Hani

Aseesinaine Vive Pandis (2011), Maris Amon (2012)

Juhatus: Leida Käbi, Geniira Helde, Juta Sisas

Lääne jaoskond

Esinaine: Berit Cavegn

Aseesinaine: Annika Blumkvist

Juhatus: Jaanika Palm, Tiina Kallasmaa, Jeanne Grau (2011), Liisa Kähr (2012)

Põhja jaoskond

Esinaine Margit Saagpakk (2011), Triin Mets (2012)

Aseesinaine Sirlle Baldesport-Märss (2011), Kristiina Kull (2012)

Juhatus: Ave Tämm, Airika Tammar, Eli Pilve (2011), Evelyn Lill (2012)

Toompea jaoskond

Kuni septembrini 2011:

Esinaine: Karin Hänni

Aseesinaine: Marje-Anne Hendrikson

Juhatus: Ruth Kulbas, Meeri Tiits, Tiiu Mõtus

Alates septembrist 2011:

Esinaine: Marje-Anne Hendrikson

Aseesinaine: Merike Jürjo

Juhatus: Reet Kukk, Ruth Kulbas, Marju Mändmets (2011), Merje Roosimägi (2012)

Tartu ringkond

Tartu jaoskond

Esinaine: Kristina Treiman (2011), Kersti Kivirüüt (2012)

Aseesinaine: Erle Kaur

Juhatus: Liis Kuld, Triin Kübarsepp, Katri Laanisto (2011, astus tagasi, asendusliige Helje Pliiats 2011-2012), Aleksandra Zaverjuhha (2012-...)

Akadeemiline jaoskond:

Esinaine: Aira Suvi

Aseesinaine: Kadi Kass

Juhatus: Helen Saal, Egge Edussaar-Harak, Eda Leola (2011), Triin Viltrop (2012)

Põhja-Tartumaa jaoskond

Esinaine: Inga Jegorova (2011), Katrin Varuson (2012)

Aseesinaine: Margit Soieva

Juhatus:

2011: Katrin Varuson, Maire Kasvandik, Mirje Põld

2012: Inga Jegorova, Anu Värk, Maire Kasvandik

Tamme jaoskond

Esinaine: Triin Nooska

Aseesinaine: Nele Rajasaar

Juhatus: Silvi Tenjes, Eha Jakobson, Piret Konsin

Valga ringkond

Valga jaoskond

Esinaine: Raili Siimann (kuni 23.02.2011), Jaanika Niklus (esinaine kohusetäitja alates 23.02.2011), Merje Nielson (2012)

Aseesinaine: Jaanika Niklus

Juhatus:

2011: Maila Samulin, Marika Illisson, Arle Leht.

2012: Moonika Rogenbaum, Arle Leht (kuni juuni 2012), Piret Vahtra

Tõrva jaoskond

Esinaine: Eha Salu (2011), Mahta Palumets (2012)

Aseesinaine: Sirli Matvei

Juhatus:

2011: Mahta Palumets

2012: Riina Rebane, Kristine Lillis, Eha Salu

Tõlliste jaoskond

Esinaine: Ülle Säinas

Aseesinaine: Sigrit Säinas

Juhatus: Liisa Tiit

Otepää jaoskond

Esinaine: Helle Kuldmaa (2011), Mari Mõttus (2012)

Aseesinaine: Inga Kotkamäe

Juhatus: Nadežda Alliksaar, Kristel Daniel, Mari Mõttus (2011), Ene Prants (2012)

Viru ringkond

Viru-Nigula jaoskond

Esinaine: Liaana Luhaste

Aseesinaine: Marit Laast

Liikmed: Anu Laidinen, Liina Lepik, Erlin Tammoja

Simuna jaoskond (loodi 2011)

Esinaine: Laine Metus

Aseesinaine: Lea Loddis (2011), Mairit Ploom (2012)

Juhatus: Urve Ehasalu, Kätlin Sinimets, Helin Sinimets

Tapa jaoskond

Esinaine: Vaike Porval (2011), Heli Kikerpill (2012)

Aseesinaine: Katri Evardi (2011), Vaike Porval (2012)

Juhatus: Kersti Põder, Kristy Kalmus, Uuve Vildersen

Rakvere jaoskond

Esinaine: Liis Lille

Aseesinaine: Anneli Mikiver (endine Veia)

Juhatus: Piret Rehe, Aili Vakker, Ursula Aal (2011), Kaja Vainula (2012)

Võru ringkond

Võru jaoskond

Esinaine: Lea Haugas

Aseesinaine: Tuuli Kikkas

Juhatus: Leili Kattai, Liina Tsegurov, Marelle Mölder (2011), Sirje Pintsaar (2012)

Urvaste jaoskond

Esinaine: Marje Kangro

Aseesinaine: Mirel Kõivisto

Juhatus: Sirje Lill, Kaja Metsavas, Maarika Meier

Vastseliina jaoskond

Esinaine: Ly Ojarand

Aseesinaine: Egel Alla

Juhatus: Tiiu Siilm, Maire Puutka, Marina Kõva (2011), Raili Purgi (2012)

Antsla jaoskond

Esinaine: Inga Niit

Aseesinaine: Helina Mets

Juhatus: Ester Parts, Eleri Siidra, Kaire Talja

Ringkondade auliikmed

Jõgeva ringkond: Renata Tammemäe, Linda Malm, Imbi Paju

Lääne ringkond: Reet Kark

Põlva ringkond: Helmi Visnapuu

Saaremaa ringkond: Ursula Liivmann (1922-2011)

Sakala ringkond: Leida Leiur, Aili Ott

Tartu ringkond: Heino Noor, Linda Kraft, Asta Lukksepp

Võru ringkond: Helju Tarikas, Adelheid Rästas

Naiskodukaitse keskjuhatuse liikmed

2011

Kersti Tammekunn
Kairit Henno
Riina Nemvalts
Helle Jürna
Siiri Sepp
Sigrid Laanemets

2012

Kersti Tammekunn
Kairit Henno
Siiri Sepp
Sigrid Laanemets
Maris Borštšik
Maire Arro

Naiskodukaitse keskrevisjonikomisjoni liikmed

2011

Helen Saal
Evelin Verš
Ülle Säinas

al 2012 märts

Helen Saal
Evelin Verš (kuni aprill 2012)
Liivi Turk (asendusliige, ametis alates aprill 2012)
Ülle Säinas

NAISKODUKAITSE AUTASUD 2011 - 2012

LIILIARIST III KLASS

2012

live Rohtla Alutaguse

LIILIARIST IV KLASS

2011

Aime Pekki	Harju
Lea Tikenberg	Harju
Heidi Toomse	Harju
Olga Jürma	Jõgeva
Merle Plovits	Jõgeva
Riina Truija	Jõgeva
Maret Kommer	Pärnu
Aive Küünarpuu	Rapla
Liivi Pajunurm	Saaremaa
Evelin Lappalainen	Sakala
Airi Neve	Tallinn
Eveli Sammelselg	Tallinn
Pilvi Kuld-Palk	Tartu
Ludmilla Kordemets	Võrumaa

2012

Heli Lebedeva	Alutaguse
Kadre Maalma	Alutaguse
Tiina Raudmäe	Alutaguse
Kaire Lõhmus	Järva
Kersti Podmošenski	KLPS
Svetlana Mustkivi	Lääne
Karin Rünkorg	Lääne
Merike Klemmer	Põlva
Aivi Tarvis	Rapla
Evely Aavik	Saaremaa
Leida Käbi	Tallinn
Kersti Tammekunn	Tallinn
Tiina Niilis	Tallinn
Helen Saal	Tartu
Ulvi Karu	Tartu
Oksana Maškovskaja	Valga
Heili Mets	Valga
Aili Vakker	Viru
Lea Matusorg	Viru
Ülle Lauri	Viru

LIILIARISTI V KLASS

2011

Aet Kala	Harju
Ave Nael	Harju
Eda Põldma	Harju
Margit-Karmen Reinvelt	Harju
Lana Toomvap	Harju

Merit Born	Jõgeva
Mariana Maasik	Jõgeva
Helvija Kajalainen	Lääne
Pille Paulus	Lääne
Reelika Saard	Lääne
Kai Silmer	Lääne
Marge Vähter	Lääne
Leili Miisna	Põlva
Tiia Aasrand	Rapla
Küllike Kaljend	Rapla
Kaia Latkin	Saaremaa
Ülle Sülla	Saaremaa
Lembe Lahtmaa	Sakala
Ele Lehes	Sakala
Urve Loit	Sakala
Ene Sügav	Sakala
Piret Taim	Sakala
Berit Cavegn	Tallinn
Marje-Anne Hendrikson	Tallinn
Jaanika Palm	Tallinn
Helle Kaasik	Tartu
Erle Kaur	Tartu
Sirje Luist	Tartu
Aira Suvi	Tartu
Kristel Kitsing	Viru
Inge Järvpõld	Võrumaa

2012

Pille Pihelgas	Alutaguse
Jekaterina Tihhomirova	Alutaguse
Ingrid Kuningas	Harju
Pille-Riin Moilanen	Harju
Ilje Laurikainen	Jõgeva
Terje Albert	Järva
Anne Elmik	Järva
Mare Hendrikson	Järva
Mirell Reinson	Järva
Siiri Sitska	Järva
Heli Tuisk	Lääne
Kaie Kurg	Põlva
Ly Eisenschmidt	Pärnumaa
Maie Pitsal	Pärnumaa
Taimi Ummalas	Rapla
Lemmi Võrahanso	Rapla
Kristel Kaasiku	Rapla
Tiiu Naagel	Saaremaa
Leana Lemming	Sakala
Tairi Välinurm	Tallinn
Heidi Tormet	Tallinn
Piret Rehe	Viru
Evelin Tamm	Valga
Merlit Aldošin	Võrumaa
Marje Kangro	Võrumaa

HÖBERIST

2011

Ülo Pärn	Jõgeva
Tiina Oraste	Järva
n-vbl Vahur Toomas	Lääne
Eno Hermann	Rapla
Andrus Kandima	Saaremaa
ltn Enno Teiter	Sakala
vbl Veljo Saarniit	Tartu
n-ltn Jaak Lepik	Viru

2012

Tarmo Anton	Alutaguse
Jaanus Puusepp	Harju
Meelis Mitt	Jõgeva
Kaido Mettus	Järva
kol-ltn Raivo Lumiste	KLPS
kpt Heino Rebane	Lääne
Kaimo Vahtra	Valga
v-vbl Ago Saaver	Viru

NAISKODUKAITSE VÕISTLUSTE TULEMUSED

KOORMUSMATK

2011 (korraldaja: Jõgeva ringkond)

1. Järva (Terje Albert, Vivika Barnabas, Kaire Lätte, Evelin Metsaots)
2. Saaremaa
3. Võrumaa

2012 (korraldaja: Rapla ringkond)

1. Saaremaa (Helina Eist, Tiiu Naagel, Aire Pahapill, Anneli Õige)
2. Rapla
3. Viru

LASKEVÕISTLUS SPORTRELVADEST

2011 (korraldaja: Harju ringkond)

1. Järva
2. Alutaguse I
3. Rapla

2012 (korraldaja: Lääne ringkond)

1. Alutaguse
2. Sakala
3. Valga

AVALIKE SUHETE ERIALAVÕISTLUS

2011 (korraldaja: Tallinna ringkond)

1. Tartu
- 2.-3. Sakala
- 2.-3. Jõgeva

STAABIASSISTENTIDE ERIALAVÕISTLUS

2011 (korraldaja: Lääne ringkond)

1. Sakala
2. Jõgeva
3. Lääne

VÄLITOITLUSTAMISE ERIALAVÕISTLUS

2012 (korraldaja: Viru ringkond)

1. Jõgeva
2. Lääne
3. Alutaguse

ESMAABI ERIALAVÕISTLUS (esimest korda NKK ja Kodutütarde segavõistkonnad)

2012 (korraldaja: Valga ringkond)

1. Valga
2. Tartu
3. Põlva

NAISKODUKAITSE SPORDILAAGER

2011 (korraldaja: Viru ringkond)

1. Lääne
2. Põlva
3. Tartu

NAISKODUKAITSE SPORDIVÕISTLUS

2012 (esimest korda, korraldaja: Sakala ringkond)

1. Sakala
2. Rapla
3. Alutaguse

